

MAA- JA KOTITALOUSNAISET

TOIMINTAKERTOMUS 2015

Sisällysluettelo

MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN KESKUS RY	2
RUOKA-, RAVITSEMUS- JA KOTITALOUSNEUVONTA	7
MAISEMAN- JA LUONNONHOIDON NEUVONTA	9
YRITYSPALVELUT	10
JÄRJESTÖTOIMINTA.....	11
VIESTINTÄ JA MARKKINOINTI.....	13
MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUKSET.....	18
ETELÄ-POHJANMAAN MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUS.....	18
ETELÄ-SAVON MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUS.....	23
ETELÄ-SUOMEN MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUS.....	27
KAINUUN MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUS.....	34
KESKI-POHJANMAAN MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUS.....	40
KESKI-SUOMEN MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUS.....	45
LAPIN MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUS	49
LÄNSI-SUOMEN MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUS.....	52
OULUN MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUS.....	57
POHJOIS-KARJALAN MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUS	65
POHJOIS-SAVON MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUS	70
Liite 1. Maa- ja kotitalousnaisten toimihenkilöinä vuonna 2015 toimineet	75
Liite 2. Toimintatilastot	77

MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN KESKUS RY

Vuosi 2015 oli Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n 22. toimintavuosi rekisteröityneenä yhdistyksenä. Perustamisvuosi on 1933. Maa- ja kotitalousnaisten Keskus (MKNK) on yleishyödyllinen yhdistys ja valtakunnallisen neuvontajärjestön keskusjärjestö.

Keskus ohjaa ja koordinoi koko järjestön toimintaa. Se huolehtii mm. valtionavun hakemisesta, jakamisesta piirikeskuksiin, käytön valvonnasta, raportoinnista ja tilityksistä opetus- ja kulttuuriministeriöön. Tuloskeskustelut piirikeskusten kanssa käydään syksyisin.

Toiminnan avaintulosalueita ovat ruoka-, ravitsemus- ja kotitalousneuvonta, maiseman- ja luonnonhoidon palvelut, yrityspalvelut sekä järjestötoiminta. Viestintä sekä Koti ja maaseutu-lehti tukevat näiden avaintulosalueiden tavoitteiden saavuttamista.

Toimintavuosi 2015 oli viides ja viimeinen vuonna 2011 alkanutta Maa- ja kotitalousnaisten strategiakautta. Toiminta pohjautui järjestön strategiaan huomioiden myös opetus- ja kulttuuriministeriön linjaamat toimialan strategiset painopisteet sekä eri avaintulosalueiden näkökulmasta keskeiset yhteiskunnalliset tavoitteet, toimenpiteet ja muutokset.

Vuoden teemana ja järjestökampanjana oli ”Metsästä voimaa”. Teemavuosi näkyi kaikkien avaintulosalueiden toiminnassa. Vuoden aikana esimerkiksi välitettiin tietoa villiruoasta, informoitiin metsien monimuotoisuudesta, suojelusta ja metsäluonnonhoidosta sekä vahvistettiin osallisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Yksi konkreettinen esimerkki teeman puitteissa järjestetystä kampanjasta on Miljoona litraa metsämarjoja -kilpailu, joka innosti suomalaisia poimimaan marjoja yli 250 000 litraa.

Ruoka-, ravitsemus- ja kotitalousneuvonnassa painopisteinä olivat ravitsemussuositusten mukaisista ruokavalinnoista viestiminen eri-ikäisille kohderyhmille, alueelliset ruoka- ja ravitsemuskurssit sekä alueellinen ja valtakunnallinen ruokaviestintä eri kanavia hyödyntäen. Päiväkodeissa, kouluissa, aikuisten ja ikääntyneiden neuvontatilaisuuksissa, messuilla ja muissa tapahtumissa tavoitettiin vuoden aikana noin 140 000 kuluttajaa.

Maiseman- ja luonnonhoidon neuvonta ansioitui jälleen uusien innovatiivisten hankkeiden, palveluiden ja tuotteiden kehittämisessä. Esimerkkinä mainittakoon ympäristöministeriön rahoittama, kuudella alueella käynnistynyt Rannat kuntoon -hanke (2015–2016), joka on saanut erittäin paljon kiitosta niin kylien asukkailta, kuntien edustajilta kuin viranomaisiltakin. Hanke on saanut paljon myönteistä julkisuutta myös eri medioissa.

Vuoden maisemateko -kilpailu puolestaan innosti lukuisia maaseudun asukkaita parantamaan oman alueensa maisemia. Vuoden 2015 maisemateoksi nousi Köyliön Kankaanpään Kuninkaanlähteen puhdistustyö, missä liejuinen joutoalue muuttui koko kylän virkistysalueeksi pääasiassa kyläläisten talkoovoimin. Vuoden maisemateko -kilpailu sai niin paljon myönteistä palautetta kentältä, että se päätettiin toistaa heti uudelleen vuonna 2016.

Yrityspalveluissa keskeisenä asiana toimintavuonna oli EU:n uusi elintarviketietoasetus, joka määrittelee aikaisempaa tarkemmin elintarvikkeista annettavia tietoja. Elintarvikeasetukseen liittyvien muutosten viestimiseksi järjestettiin useita koulutustilaisuuksia ruoka-, matkailu-, elintarvike- sekä luonnontuoteryyksille.

Toimintavuonna saatiin valmiiksi Maa- ja kotitalousnaisten strategia 2016–2020. Strategian työstämisessä olivat mukana Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen henkilöstö, hallituksen jäsenet, piirikeskusten toimi- ja luottamushenkilöt, järjestön jäseniä sekä sidosryhmien edustajia. Strategiassa kirkastettiin toiminnan tarkoitus, visio, arvot sekä strategiset avaintavoitteet ja toimenpiteet avaintulosalueittain.

Viestinnän suuri kehitystyö oli uuden viestintästrategian laatiminen sekä visuaalisen ilmeen muutosprosessi, joka johti uuden ilmeen julkaisemiseen helmikuussa 2016.

Maa- ja kotitalousnaisten Keskukseen ja piirikeskusten toimihenkilöt ovat jälleen tehneet ansiokasta työtä yhteiskunnallisten ja keskusten taloudellisten paineiden alla edistäen parhaansa mukaan suomalaisten hyvinvointia, elinympäristöjen elinvoimaisuutta, yhteiskunnan kilpailukykyä sekä muita yhteiskunnallisesti tärkeitä asioita. Ison ja arvokkaan panoksen järjestön toimintaan ovat tuoneet myös lukuisat luottamushenkilöt. Lämpimät kiitokset kaikille toimi- ja luottamushenkilöille!

Lämpimät kiitokset kuuluvat myös opetus- ja kulttuuriministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, ympäristöministeriölle, Maaseutuverkostolle ja kaikille muille organisaatioille ja yksityisille toimijoille, jotka ovat rahoittaneet toimintaamme ja siten mahdollistaneet sen työn, jota olemme valtakunnallisena järjestönä saaneet tehdä tämän maan eteen.

HALLINTO

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n varsinainen kokous

Yhdistyksen varsinainen kokous pidettiin Helsingissä UPM:n Pääkonttorilla 25.11.2015. Kokoukseen osallistui 37 virallista kokousedustajaa ja 26 muuta henkilöä. Kokouksen puheenjohtajana toimi Eeva Nurmi.

Kokousesitelmän piti UPM Metsän markkinointipäällikkö Paula Savonen aiheenaan ”Metsästä maailmalle – UPM Metsäpalvelut ja tulevaisuuden tuotteet”.

Varsinaisessa kokouksessa jaettiin hallituksen myöntämät tunnustuspalkinnot Pieksämäen Seudun Maa- ja kotitalousnaiset ry:lle sekä Saarijärven Maa- ja kotitalousnaiset ry:lle. Kumpikin yhdistys on järjestänyt aktiivista yhteisöllistä toimintaa yhteistyössä muiden tahojen kanssa.

Hallitus

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n hallitukseen kuuluivat toimintavuonna seuraavat henkilöt:

puheenjohtaja 10.2.2015 saakka
varapuheenjohtaja
jäsen
-”-
-”-
-”-
jäsen, sihteeri

matkailuyrittäjä Kaisu Merilä
maatalousyrittäjä Riitta Ryhänen
maa- ja metsätalouslyrittäjä Pirjo Luotola
maa- ja metsätalouslyrittäjä Rauni Miettinen
kansanedustaja Mirja Vehkaperä
yrittäjä Maija Willman
toiminnanjohtaja Mirja Hellstedt

Puheenjohtaja Kaisu Merilä menehtyi äkillisesti sairauskohtaukseen 10.2.2015. Varapuheenjohtaja Riitta Ryhänen hoiti puheenjohtajan tehtäviä toimintavuoden loppuun.

Hallitus kokoontui toimintavuonna 8 kertaa. Hallituksesta erovuorossa olivat Riitta Ryhänen ja Mirja Vehkaperä. Maija Willman jätti lokakuussa eroilmoituksen hallitukselle tultuaan valituksi Länsi-Suomen Maa- ja kotitalousnaisten toiminnanjohtajaksi.

Varsinaisessa kokouksessa hallituksen puheenjohtajaksi valittiin keittiömestari, yrittäjä Maija Silvennoinen edesmenneen Kaisu Merilän jäljelle jääneelle toimikaudelle 2016–2017. Riitta Ryhänen Pohjois-Savosta ja Mirja Vehkaperä Oulusta valittiin uudelleen hallituksen jäseniksi vuosille 2016–2018. Maija Willmanin tilalle loppukaudeksi 2016 valittiin yrittäjä Eija Jukkola Keski-Pohjanmaalta.

JÄSENISTÖ

Jäsenjärjestöt

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n jäseniä ovat kaikki 11 ProAgria Keskusta sekä ProAgria Keskusten Liitto. ProAgria Lappi ry:n vuosikokouksessa toukokuussa lakkautettiin Lapin maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus. Maa- ja kotitalousnaisten keskuksen hallitus hyväksyi Lapin Maa- ja kotitalousnaiset ry:n Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen jäseneksi ja yhdeksi piirikeskukseksi 26.8.2015.

Paikallistason toimintayksiköitä, maa- ja kotitalousseuroja, maa- ja kotitalousnaisten osastoja tai muita vastaavia, järjestöllä oli 1333. Niissä toimi 50 014 maa- ja kotitalousnaista (Vuoden 2014 tieto).

Kunniajäsenet

Kunniajäseniä ovat emäntä Pirkko Kallio (Nivala) vuodesta 2003, maanviljelysneuvos Marja Kallio (Laukaa) vuodesta 2009 sekä maakuntaneuvos Eeva Nurmi (Humppila) vuodesta 2013.

TOIMIHENKILÖT

Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen palveluksessa työskentelivät toimintavuonna seuraavat henkilöt:

- toiminnanjohtaja, päätoimittaja Mirja Hellstedt
- talous- ja hallintopäällikkö Tiina Elttula
- kehityspäällikkö (yrityspalvelut) Miia Nätti
- kehityspäällikkö (maiseman- ja luonnonhoito) Hannele Partanen
- kehityspäällikkö (ruoka, ravitsemus ja kotitalous) Katja Pethman
- vs. viestintäpäällikkö Silja Varjonen (viestintäpäällikkö Johanna Kleemolan sijainen)
- järjestöpäällikkö Helena Velin
- toimituspäällikkö Kirsi Väisänen (Koti ja maaseutu -lehti)

Graafista suunnittelua ostettiin ProAgria Keskusten Liitosta, vastuuhenkilönä graafinen suunnittelija Birgitta Salminen.

Jäsenyys / edustus eri toimielimissä ja organisaatioissa

Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen henkilöstö on osallistunut aktiivisesti erilaiseen sidosryhmätyöskentelyyn ja on ollut edustettuina toimintavuonna mm. seuraavissa toimintaryhmissä:

- Alfred Kordelinin säätiön Jaakko Kolmosen rahasto, jäsen Mirja Hellstedt
- Elintarviketietoasetuksen koulutushankkeen ohjausryhmä, jäsen Mirja Hellstedt
- Kansainvälinen kuluttajien oikeuksien päivä -toimikunta, jäsen Katja Pethman
- Kotitalous- ja kuluttajaneuvottelukunta, jäsenet Mirja Hellstedt ja Katja Pethman
- Kotitalouksien omatoimisen varautumisen järjestötoimikunta (Kova), jäsen Helena Velin
- Kuluttaja-asiain neuvottelukunta, TEM, jäsen Mirja Hellstedt, varajäsen Silja Varjonen
- Maakuntien Parhaat -ohjausryhmä, jäsen Mirja Hellstedt
- Maaseudun tukihenkilöverkko, ohjausryhmän jäsen Mirja Hellstedt
- Maatalouskoneiden tutkimussäätiön hallintoneuvosto, jäsen Helena Velin, varajäsen Hannele Partanen

- Maito ja terveys ry, hallituksen jäsen Katja Pethman
- Maitohygienialiiton johtokunta, jäsen Mirja Hellstedt
- Manner-Suomen maaseudun kehittämishojelman seurantakomitea, jäsen Mirja Hellstedt, varajäsen Hannele Partanen
- Naisten valmiusliitto, hallituksen jäsen Helena Velin
- Perinne-Elo (perinnemaisematyöryhmä), asiantuntijajäsen Hannele Partanen
- RUOKA&MATKAILU strategian jalkauttamisprojektin ohjausryhmä, jäsen Miia Nätti
- Työteho-seuran valtuuskunta, jäsen Mirja Hellstedt
- Vihervuosi 2016, johtoryhmän jäsen Hannele Partanen
- Ympäristöpalvelut-työryhmä, ProAgria Keskusten Liitto, jäsen Hannele Partanen

JULKAISUT

Maa- ja kotitalousnaisten historiikki

Kirjailija FT Kirsti Manninen kirjoitti toimintavuonna lähes valmiiksi Maa- ja kotitalousnaisten Omat avaimet -historiikin. Kirsti Mannisen apuna historiikin työstämisessä oli Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen entinen toiminnanjohtaja Liisa Niilola. Historiikin tuottamista tukivat mm. Keskitien, Maatalousnaisten ja Salaojituksen Tukisäätiöt, useat maataloussäätiöt sekä monet Maa- ja kotitalousnaisten jäsenyhdistykset. Kirjan julkaiseminen päätettiin siirtää keväälle 2016.

Ammatti- ja järjestölehti KOTI ja maaseutu

Toimintavuonna tuotettiin 10 lehteä. Levikintarkastus tehtiin viimeksi vuonna 2014. Levikki oli tuolloin 9 764 ja keskimääräinen painos 11 100. Lehteä rahoitettiin ensisijaisesti tilausmaksuilla.

Vuoden yleisenä teemana oli varautuminen. Muut lehdet teemoittain:

- tammikuu: talous
- helmikuu: siivous
- maaliskuu: metsä
- huhtikuu: juhlat
- toukokuu: maisema ja puutarha
- kesäkuu: Farmari
- elokuu: elonkorjuu
- syyskuu: käsityö
- marraskuu: sisustus
- joulukuu: joulu.

Lehden tasoa pidettiin korkeana mm. käyttämällä taitaviksi osoittautuneita toimittajia ja kuvaajia. Tarvittaessa kuvituksessa hyödynnettiin kuvapankkien kuvia. Sisältörunko oli pääosin suunniteltu etukäteen varsinkin sesonkiin sitoutuviissa jutuissa.

Erityisesti maisemanhoidon- ja ruokajuttuja suunniteltiin yhdessä Keskuksen asiantuntijoiden kanssa. Lehden ruokaohjeet olivat omien asiantuntijoidemme laatimia, ja osa Superruokaa Pohjolasta -hankkeessa tuotettuja. Lisäksi Syö hyvää -artikkeleja oli neljässä lehdessä.

Keskuksista pyydettiin vinkkaamaan aiheita yritysasiantuntijajuttuja varten. Maisema-asiantuntijoita, yritysasiantuntijoita sekä järjestön ihmisiä tuotiin esille kutakin kuudessa eri lehtijutussa.

Piirikeskusten toimihenkilöihin ja jäseniin pidettiin yhteyttä kysymällä juttuideoita ja palautetta. Lehden Facebook- ja kotisivunäkyvyyteen sekä nettilehteen käytettiin aikaa.

Yli 200 aktiivista asiamiestä markkinoi lehteä. Asiamiespäiviä järjestettiin kaksi, toinen Laukaassa ja toinen Pieksämäellä. Lisäksi kehoitettiin erilaisia kylkiäistarjouksia ja kampanjatarjouksia maa- ja kotitalousnaisten tapahtumissa. Maa- ja kotitalousnaisten ja ProAgrian henkilökunnalle tarjottiin mahdollisuus tilata lehti puoleen hintaan itselle tai lahjaksi.

Ilmoittelua tehtiin omassa lehdessä, Maanomistajaliiton lehdessä, Kotipuutarha-lehdessä, Maatalouskalenterissa ja ProAgrian maakunnallisissa lehdissä. Piirikeskuksia varten tehtiin malli-ilmoitus. Lisäksi tuotettiin tilauslipuke, pöytäpuhuja ja markkinointilehtinen käytettäväksi asiamiesten ja piirikeskusten tekemässä markkinoinnissa sekä lahjakortti nettisivulta tulostettavaksi.

Lehti oli esillä järjestöristeilyllä helmikuussa, käsityöristeilyllä huhtikuussa ja Farmari 2015 - maatalousnäyttelyssä heinäkuussa.

Muut julkaisut ja aineistot

Toimintavuonna julkaistiin *Pellon käytön vaihtoehtoja* sekä *Åkerns användnings -oppaat*, joissa kerrotaan miten ympäristökorvauksen vaihtoehtoja kannattaa hyödyntää. Julkaisut toteutettiin yhteistyössä Maaseutuverkoston kanssa. Painosmäärä oli suomeksi 10 000 kappaletta ja ruotsiksi 3 000 kappaletta.

Edellä mainittujen oppaiden lisäksi tuotettiin avaintulosalueittain erilaisia neuvontatyötä tukevia aineistoja ja materiaaleja. Niistä kerrotaan myöhemmin eri avaintulosalueiden toiminnan tulosten raportoinnin yhteydessä.

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus on Maailman maaseutunaisten, The Associated Country Women of the World eli ACWW:n, jäsen.

Maa- ja kotitalousnaisten yrityspalveluissa panostettiin toimintavuonna vientihankkeiden suunnitteluun yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Tavoitteena on tukea pienten yritysten vientivalmiuksia.

11.6.2015 yhdistykset istuttivat puita ja lahjoittivat Kirkon Ulkomaanavun kautta rahaa puiden istutusta varten kehitysmaihin yli tuhat euroa. Puiden istuttamisella haluttiin omalta osalta estää aavikoitumista ja hillitä ilmaston epäedullista muutosta.

PALKINNOT

Jaakko Kolmosen rahasto myönsi maaliskuussa Kokki Kolmosen 3 000 euron arvoisen palkinnon toiminnanjohtaja Mirja Hellstedtille suomalaisen ruokakulttuuriin eteen tekemästään työstä.

MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN KESKUKSEN TOIMINTA ERI AVAINTULOSALUEILLA

RUOKA-, RAVITSEMUS- JA KOTITALOUSNEUVONTA

Hyvistä ruokavalinnoista viestiminen

Toimintavuonna viestittiin ravitsemussuosituksen mukaisista ruokavalinnoista Kuluttajaliiton hallinnoimassa ja RAY:n rahoittamassa Syö hyvää -hankkeessa sekä maa- ja metsätalousministeriön rahoittamissa Kasvisartaan arvoitus leikki-ikäisille sekä Kaurasta kaaliin, muikusta mustikkaan – Superruokaa Pohjolasta hankkeissa. Ravitsemussuosituksen mukaiset ruokavalinnat olivat ydinviestinä myös Missä leipä kasvaa -hankkeessa, jota toteutettiin yhteistyössä Leipätiedotuksen kanssa.

MKNK hallinnoi hankkeita, koordinoi tapahtumia, vastasi osaltaan valtakunnallisesta viestinnästä ja koulutuksesta sekä yhteistyöstä kumppaneiden kanssa. Lisäksi MKNK tuotti erilaisia aineistoja Kasvisartaan arvoitus sekä Superruokaa Pohjolasta -hankkeissa. Ohessa esimerkkeinä aineistoista Ruokarohkea salapoliisi ja kasvisartaan arvoitus -vinkkivihko ja Kaurasta kaaliin, muikusta mustikkaan – Superruokaa Pohjolasta -esite.

Valtakunnallisesti hankkeilla tavoitettiin kattavasti erilaisia kohderyhmiä. Lapsiperheiden 40:ssä Syö hyvää -tilaisuudessa tavoitettiin noin 650 aikuista ja 750 lasta. Ikääntyneiden Syö hyvää -tilaisuuksissa (60 kpl) tavoitettiin yli 2 800 henkilöä. Kasvisartaan arvoitus -tilaisuuksia järjestettiin vuoden aikana 152 päiväkodissa. Yli 1 200 aikuista ja lähes 5 700 lasta tutustui kasviksiin aistilähtöisen ruokakasvatuksen menetelmin. Kaurasta kaaliin, muikusta mustikkaan – superruokaa Pohjolasta tavoitti henkilökohtaisella kontaktilla noin 55 000 henkilöä erilaisissa tapahtumissa ja kädestä pitäen superruokien maailmaan

johdatettiin miltei 1 000 ruokakurssilaista. Missä leipä kasvaa vei leipäketjun ja täysjyväviljan sanomaa yhteensä 45 tapahtumassa yli 2 200 osallistujalle, joista suurin osa oli koululaisia. Kaikkiaan hankkeilla tavoitettiin noin 67 000 henkilöä.

Tapahtumista kerättiin palautetta sekä asiakkailta että ruoka-asiiantuntijoilta. Esimerkiksi Kasvisaarten arvoitus tapahtumien onnistumisesta kertovat seuraavat palautteet:

- *"Lastentarhanopettaja otti myöhemmin yhteyttä ja kyseli, tiedätkö kuka kouluttaa varhaiskasvatushenkilökuntaa Saperesta. Hän myös oli tyytyväinen tapahtuman antiin ja ilmeisesti kiinnostus Saperen heräsi tämän tapahtuman myötä."*
- *"Yksi tyttö oli sanonut henkilökunnalle, että hän pakottaa tänään äidin ostamaan kyssäkaalia".*

Palautelomakkeella saatiin palautetta 109 päiväkodista. Kaikki vastaajat olivat tilaisuuteen hyvin tyytyväisiä tai tyytyväisiä ja kertoivat tapahtuman lisännen kiinnostusta kasviksia ja Saperemenetelmää kohtaan.

- *"Erittäin kiva ja tykätty vierailu niin lasten, henkilökunnan kuin vanhempien mielestä. Kerronta ja toiminta oli onnistunut todella hyvin ja lapsentasoisesti. Vanhemmilta tuli positiivista palautetta, koska kasvikset olivat olleet päivän puheenaihe kotonakin. Sopivasti lounaalla söimme samana päivänä kasvispihvejä ja ne maistuivatkin erittäin hyvin lapsille!"*

Alueellisella ruoka- ja ravitsemusneuvonnalla opastettiin metsän antimien hyödyntämiseen ja ravitsemusasioihin

Alueellista ruoka- ja ravitsemusneuvontaa annettiin käytännönläheisin vinkein höystettynä erilaisilla kurssilla, luennoilla, ruokaretkillä, tapahtumien ja messujen neuvontapisteissä, lehdissä tai muissa medioissa. Ruoka-aiheisia mediaosumia maa- ja kotitalousnaisten toiminnasta saatiin 72 kpl. Toimintavuonna järjestettiin kaikkiaan yli 220 ruokakurssia, joihin osallistui yli 3 000 henkilöä. Suosittuja kurssiaiheita olivat erityisesti Metsästä voimaa -kampanjaan liittyneet aiheet kuten villivihannekset ja marjat, riista sekä ruokaa tulistellen. MKNK vastasi Maan mainiot marjat sekä Rehtiä riistaruokaa -aineistojen tuottamisesta asiiantuntijoiden käyttöön neuvontaa varten. Aineistot tuottivat Etelä-Suomen piirikeskusten asiiantuntijat Jenni Kunnaala ja Hannele Veteli. Toimintavuonna aloitettiin myös vuoden 2016 ruokakurssiaiheiden suunnittelu ja tuottaminen. Rahoitus opetus- ja kulttuuriministeriö sekä yksityinen rahoitus.

Elintarvikkeiden uusien pakkausmerkintöjen tunnetuksi tekeminen

EU:n uuden elintarviketietoasetuksen vuoksi lähes kaikkien elintarvikkeiden ja alkoholittomien juomien pakkausmerkintöihin tuli muutoksia. MKNK organisoii järjestön asiiantuntijoille koulutuksen aiheesta. Lisäksi tarkoitus oli kehittää uusia neuvontamalleja kuluttajien saavuttamiseksi. Käytännössä tämä työ keskittyi yritysneuvonnan puolelle, sillä mittava hanketyö vei aikaa ruoka- ja kotitalousneuvonnan puolella. Rahoitus opetus- ja kulttuuriministeriö.

Valtakunnallisilla ruokaneuvoilla annetaan ruokavinkkejä ja lisätään asiiantuntijoiden tunnettuutta

Yhtä järjestön strategista tavoitetta, Maa- ja kotitalousnaisten tunnettuuden edistämistä, toteutettiin valtakunnallisella Ruokaneuvot-viestinnällä, jossa nostettiin esiin asiiantuntijoita sekä ruokaperinnettä, sesongin mukaisia ruokavalintoja ja käytännön ruuanvalmistusta. Kanavina olivat mediatiedote, nettisivut, sosiaalinen media sekä Koti ja maaseutu -lehti. MKNK vastasi palvelun koordinoinnista, ruokakuvauksista sekä viestinnästä. Toimintavuonna tuotettiin kaikkiaan 11 Ruokaneuvot-viestintäkokonaisuutta. Mediaosumia saatiin yhteensä yli

60. Ruokaneuvot-kokonaisuudessa toimivat asiantuntijat Kainuusta, Etelä-Suomesta, Etelä-Pohjanmaalta, Länsi-Suomesta ja Etelä-Savosta. Rahoitus opetus- ja kulttuuriministeriö.

Muut viestintätoimenpiteet

Ruoka-, ravitsemus- ja kotitalousneuvonnan tapahtumista, kursseista ja hankkeiden tuloksista viestittiin mm. nettisivujen tapahtumakalenterissa ja ajankohtaisiosissa, sosiaalisessa mediassa sekä valtakunnallisilla että paikallisilla mediatiedoilla. Sidosryhmille viestittiin ruokahankkeista kesäkuussa sähköisellä uutiskirjeellä. Isommista kampanjoista ja hankkeista tehtiin erilliset markkinointi- ja viestintäsuunnitelmat. Järjestön sisällä asioista tiedotettiin mm. kuukausittain ilmestyvässä Me maa- ja kotitalousnaiset -tiedotteessa, sähköpostitse, yhteisissä koulutustilaisuuksissa (tammikuussa) sekä 11 kertaa vuodessa webex-palaverissa. MKNK vastasi näistä toimenpiteistä valtakunnallisesti. Rahoitus opetus- ja kulttuuriministeriö sekä hankkeissa erillinen rahoitus viestintätoimenpiteisiin.

Ruoka-asiantuntijoiden osaamisen lisääminen

Järjestön strategisen tavoitteen mukaisesti lisättiin ruoka-asiantuntijoiden osaamista erityisesti ravitsemussuositusten sekä luonnontuotteiden (marjat, villivihannekset) asiantuntijoina. MKNK organisoiti tammikuussa 2015 valtakunnallisen kaksipäiväisen koulutustilaisuuden, jossa käsiteltiin erityisesti ravitsemussuosituksia, perehdyttiin käytännönläheisesti Metsästä voimaa -teeman kurssiaiheisiin Kulinaarisessa instituutissa. Lisäksi MKNK järjesti kuukausittain webex-palaverin ruoka-asiantuntijoille. Ruoka-asiantuntijoista kolme suoritti keruutuoteneuvojan koulutuksen toimintavuoden aikana. Sisäistä viestintää ja tiedon jakoa vahvistettiin osaamisen parantamiseksi. Osaamisen koordinoitua ei tehty, vaan se siirtyi vuodelle 2016. Rahoitus opetus- ja kulttuuriministeriö, piirikeskukset ja OK-opintokeskus.

Tuotekehitystoimenpiteillä kehitetään ruoka-asiantuntijoiden neuvontapalveluita

Tuotekehitystoimenpiteillä kehitettiin kaksi uutta ruokakurssia sekä toimintamallit ja aineistot hankkeissa toteutettavalle toiminnalle, joka tuotteistetaan hankkeen päätyttyä. Tuotekehitystoimenpiteitä tehtiin yhteistyönä useamman piirikeskuksen ja/tai Maa- ja kotitalousnaisten Keskusten edustajien kanssa. Maa- ja kotitalousnaisten Keskus koordinoi tuotekehitystä. Rahoitus opetus- ja kulttuuriministeriö.

MAISEMAN- JA LUONNONHOIDON NEUVONTA

Tuotekehitys ja julkaisut

Maiseman- ja luonnonhoidon tuotekehityksen tuloksena syntynyttä NEUVO2020-tuotetta ”Maisema- ja luontokohteiden kartoitus ja neuvonta” alettiin markkinoida viljelijöille. Maisema-asiantuntijoilta tilattiin kyseistä tuotetta erittäin paljon. Samalla aloitettiin tuotteen kehittäminen myös muille kohderyhmille sopivaksi. Ympäristösuunnitelman sisältö päivitettiin uutta korvauskautta vastaavaksi ja siitä järjestettiin koulutusta.

Rannat kuntoon -hankkeessa alettiin suunnitella rantoihin liittyviä laajempia ja yksityiskohtaisempia tuotteita. METSO-hankkeessa kehitettiin METSO-kävely, jonka pohjana ovat hyvät kokemukset kyläkävelyistä. Toimintavuonna aloitettiin myös arvokkaisiin maisema-alueisiin liittyvän tiedotushankkeen suunnittelu.

Maaseutuverkoston rahoituksella tehtiin Pellon käytön vaihtoehtoja -opas. Lisäksi tuotettiin uuden NEUVO2020-tuotteen ja Ympäristökorvaus-tuotteen markkinointiesitteet sekä yhdistysten ympäristökorvausta käsittelevä pp-esitys.

Hankkeet

Rannat kuntoon -hankkeen 2015–2016 tavoitteena on kehittää toimintamalli rantojen kunnostukseen yhdessä asukkaiden kanssa. Hankkeessa on mukana kuusi aluetta ja yhteensä 10 kylää. Vuonna 2015 järjestettiin 15 erilaista tapahtumaa. Niihin sekä työryhmiin osallistui yhteensä 185 henkilöä. Hankkeeseen on saatu rahoitus ympäristöministeriön Ravinteet kiertoon -ohjelmasta.

METSO tutuksi tuhansille maaseudun naisille -hankkeessa suunniteltiin METSO-kävely. Viidellä pilottialueella toteutettiin yhteensä 10 METSO-kävelyä, ja niihin osallistui 170 henkilöä. Hanketta rahoitti maa- ja metsätalousministeriö.

Uusia hankesuunnitelmia ja rahoitushakemuksia laadittiin Suomalainen maisema 100 vuotta sitten ja nyt (Suomen Kulttuurirahasto) sekä Tietoa rantojen kunnostamisesta tarvitaan ja halutaan (Maa- ja vesitekniikan Tuki ry) -hankkeille.

Koulutusta valtakunnallisesti ja alueellisesti

27.–28.1. järjestettiin asiantuntijoille ”Rannat ja ympäristökorvaus tulevaisuuden työmahdollisuuksia” -koulutusta. ArcGIS-ohjelmaan liittyvä koulutus pidettiin Hämeenlinnassa 20.–21.10. Keväällä pidettiin ajankohtaisista hankeasioista webex-koulutusta 25.5. Rannat kuntoon -webextilaisuus pidettiin 26.11. Lisäksi käytiin luennoimassa rantojen kunnostamisen mahdollisuuksista sekä kulttuurimaisemaan liittyvästä käytännönläheisestä neuvonnasta.

Viestintä

MKNK välitti aktiivisesti tietoa maisema-asiantuntijoille eri sidosryhmien ja hankkeiden ajankohtaisista asioista. Maaseudun tulevaisuus -lehden kanssa tehtiin sopimus ”Maisema mahdollisuutena” -juttusarjasta. Sarjassa ilmestyi 11 kpl erilaisiin maisema-asioihin liittyvää juttua yhteistyössä maisema-asiantuntijoiden kanssa.

Rannat kuntoon -hanke sai paljon julkisuutta erityisesti alueellisesti sekä median että Facebook-sivujen kautta. Mediaosumia saatiin kaikkiaan 20. Myös Metso-kävely kiinnosti mediaa sekä valtakunnallisesti että alueellisesti. Alueellisesti tiedotukset painottuivat maisema-asiantuntijoiden hankkeisiin liittyviin aiheisiin.

Vuoden maisemateko 2015 -kilpailu toi hienosti mediassa esille maisemanhoidon tärkeyden. Kilpailussa saatiin kaikkiaan 45 ehdotusta, joista valittiin 16 alueellista voittajaa. MKNK valitsi alueiden voittajista Vuoden 2015 maisemateoksi Köyliön Kankaanpään Kuninkaanlähteen puhdistustyön. Kankaanpään Kyläyhdistys ry:n työn tuloksena paikallinen lähde muuttui liejuisesta joutoalueesta koko kylän virkistysalueeksi. Kilpailun vahvuuksina nähtiin maisemanhoidon lisäksi osaamisen kehittyminen sekä alueellisen yhteisöllisyyden ja vetovoimaisuuden lisääntyminen. Suuren kiinnostuksen vuoksi kilpailua päätettiin jatkaa vuonna 2016. Kilpailua rahoitettiin opetus- ja kulttuuriministeriön tuella.

YRITYSPALVELUT

Koulutuskierue elintarvikkeiden pakkausmerkinnöistä

MKNK suunnitteli ja organisoivat koulutuskierueen toteutettavaksi piirikeskuksissa yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Koulutusten kohderyhmänä olivat ruoka-, matkailu-, elintarvike- sekä luonnontuoteyritykset. Kierueen aiheeksi valikoitui elintarvikkeiden pakkausmerkinnät, joille em. kohdeyrityksissä oli tarvetta lainsäädäntömuutoksista johtuen. MKNK suunnitteli koulutustilaisuuksiin ohjelmarungon yhteistyössä yritysasiiantuntijoiden kanssa.

Koulutuskieruetta varten MKNK suunnitteli viestintä- ja markkinointimateriaalia sekä koulutusaineiston yritysasiiantuntijoiden hyödynnettäväksi. Koulutusaineistoon sisällytettiin myös Maa- ja kotitalousnaisten yritysneuvonnan palvelujen esittely. Vuoden 2015 aikana tilaisuuksia toteutui yhteensä 17 kappaletta. Tilaisuuksiin osallistui yhteensä 230 henkilöä mikro- ja pk-yrityksistä, ja joukossa oli myös yrittäjyyttä suunnittelevia osallistujia. Tilaisuudet olivat kestoltaan 2-4 tunnin mittaisia. Rahoitus opetus- ja kulttuuriministeriö.

Yritysneuvonnan tuotekehitystyö ja työkalupakin työstäminen

Yrityspalvelujen tuotekehitystyön tueksi järjestettiin yritysasiiantuntijoiden kehittämispäivä 22.1. Tämän päivän tuotoksena syntyi tuotekorttiaihioita, joita työstettiin ryhmissä vuoden mittaan. Tuotekortteja valmistui 12 kappaletta, jotka sisältävät palvelukäsikirjoituksen lisäksi myös työkaluja pk-yritysten neuvontaan. Vuoden 2015 tuotekehitystyön kohderyhmänä olivat erityisesti elintarvike- ja ruokapalveluyritykset sekä suoramyyntiä harjoittavat yritykset. Rahoitus opetus- ja kulttuuriministeriö.

Hankkeet

Elintarviketietoasetuksen koulutushankkeen (2015–2016) tavoitteena on ollut lisätä alan toimijoiden tietoisuutta elintarviketietoasetuksen tuomista merkintämääräyksistä sekä edistää asetuksen käytännön soveltamista ja hyödyntämistä yrityksissä. Hanketta on toteutettu yhteistyössä Ruokatiedon, Elintarviketeollisuusliiton ja Elintarvikeviraston kanssa. Hankkeessa on mukana 12 aluetta, joista seitsemässä toteutettiin Elintarviketieto esiin! - koulutustilaisuus syksyn 2015 aikana. Koulutuksiin osallistui 346 henkilöä.

MKNK koordinoi koulutustilaisuuksia, vastasi osaltaan valtakunnallisesta viestinnästä ja koulutuksesta sekä yhteistyöstä kumppaneiden kanssa. Lisäksi MKNK tuotti hankeaineistoa piirikeskuksille tilaisuuksien toteutuksen tueksi.

Yritysasiiantuntijoiden osaamisen, tunnettuuden ja palvelumyynnin lisääminen

Koulutusta järjestettiin elintarvikelainsäädännöstä 21.1., jolloin keskityttiin elintarvikkeiden muuttuneisiin pakkausmerkintöihin. Ruokapalveluiden hinnoitteluun syvennyttiin 6.5. järjestetyssä koulutuspäivässä. Samalla perehdyttiin myös uuden Manner-Suomen maaseutuohjelman tarjoamiin elintarvikeyritysten tukimuotoihin. Yritysneuvojan ammattitutkintoon tähtäävää koulutusmahdollisuutta tarjottiin, mutta se ei toteutunut vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Sähköisiä WebEx-kokouksia järjestettiin kahdeksan kappaletta. Tunnettuuden lisäämiseksi päivitettiin Internet-sivuja sekä luotiin kolme uutta markkinointiesitettä. Rahoitus opetus- ja kulttuuriministeriö

Muut viestintätoimenpiteet

MKNK välitti tietoa alueellisista tapahtumista ja hankkeista sekä niiden tuloksista järjestön yritysasiiantuntijoille. Myös järjestön sisäisistä asioista tiedotettiin Me maa- ja kotitalousnaiset -tiedotteessa, sähköpostitse, yhteisissä koulutustilaisuuksissa sekä WebEx-palavereissa. MKNK suunnitteli tiedote- ja kutsupohjia piirikeskusten käyttöön Elintarviketietoasetuksen koulutushankkeessa. Hanke sai alueellisesti näkyvyyttä seitsemän mediaosuman verran. Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö, hankkeiden osalta hankerahoitus

JÄRJESTÖTOIMINTA

Metsästä voimaa -kampanja

Metsästä voimaa oli Maa- ja kotitalousnaisten järjestökampanja vuosina 2014–2015. Kampanjan tavoitteena oli lisätä metsän ja metsän käytön arvostusta sekä tarjota yhteisöllistä toimintaa. Kampanjalla kannustettiin myös nauttimaan metsän elvyttävästä vaikutuksesta,

keräämään metsän antimia, tutustumaan puusta tehtyihin tuotteisiin ja oppimaan lisää metsänhoidosta. Kampanjaa toteutettiin monin eri tavoin.

Naisvoimaa-päivä 31.1.2015

Päivää vietettiin neljättä kertaa. Yhdistykset järjestivät korttien askartelutapahtumia. Korttien materiaalina käytettiin metsästä kerättyjä materiaaleja. Usein korteissa aihekin oli metsäinen.

Miljoona litraa metsämarjoja

Maa- ja kotitalousnaisten Miljoona litraa metsämarjoja -kilpailussa kannustettiin osallistujia poimimaan metsämarjoja sekä hyödyntämään niitä monipuolisesti. MKNK vastasi kilpailun valtakunnallisista järjestelyistä, yhteistyökumppaneiden hankkimisesta ja viestinnästä. Kilpailu onnistui erinomaisesti. Osallistumisesta ilmoitti yli 1 500 henkilöä ja marjoja kerättiin yhteensä yli 250 000 litraa. Mediaosumia tuli tietoon yli 25 kpl, joista kaksi tv-esiintymisiä. Kilpailu näkyi myös sosiaalisessa mediassa ja nettisivuilla. Pääyhteistyökumppaneina olivat Plastex ja Dansukker. Rahoitus opetus- ja kulttuuriministeriö sekä yritysyhteistyökumppanit.

Metsäillat

Maaliskuussa kolme piirikeskusta toteutti MKNK ja Stora Enson ideoimat naisille suunnatut metsäaiheiset illat Oulussa, Kuopiossa ja Hollolassa. Tilaisuuksissa tuotiin esiin metsäteollisuuden uusia tuoteinnovaatioita ja annettiin opastusta metsäpalveluihin sekä metsän sukupolvenvaihdoksiin. Jokaiseen tilaisuuteen osallistui 30–50 henkilöä.

Istutamme puun - hillitsemme ilmaston muutosta -kampanja

Impin päivän tempauksissa 11.6.2015 yhdistykset istuttivat puita ja lahjoittivat Kirkon Ulkomaanavun kautta rahaa puiden istutusta varten kehitysmailhin. Puiden istuttamisella haluttiin estää aavikoitumista ja hillitä ilmaston epäedullista muutosta. Yhdistykset lahjoittivat Kirkon Ulkomaanavulle yli tuhat euroa.

Järjestöristeily 3.–5.2.

Yhteistyössä Raisioagron ja ProAgraria Keskusten Liiton kanssa järjestettiin järjestöristeily Helsingistä Tukholmaan. Risteilyyn osallistui yli 1 500 henkilöä. Maa- ja kotitalousnaiset esittelivät risteilyllä järjestön palveluita sekä järjestivät erilaista ohjelmaa. Tarjolla oli mm. luentoja (ruokatoimittaja Kati Napan ”Pirteyttä ja terveyttä hyvästä ruoasta” sekä Maa- ja kotitalousnaisten ruoka-asiantuntija Asta Asunmaan ”Suomalaiset maut lautasella”) sekä tyylikonsultti Leena Sarven esitys ”Suoraa puhetta naiselta naiselle – miehiä unohtamatta”. Lisäksi annettiin kauneuteen, esiintymiseen ja pukeutumiseen liittyviä vinkkejä sekä järjestettiin voimamittausta sekä juustotastingeja.

Farmari 2015 Joensuussa

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus osallistui Farmari 2015 -näyttelyyn omalla osastollaan. Messuilla käynnistettiin Miljoona litraa metsämarjoja -kilpailu. Lisäksi esillä oli muutakin Metsästä voimaa -kampanjaan liittyvää metsäasiaa. Messuilla panostettiin vahvasti järjestön maisemapalveluiden esittelyyn, koska tiedettiin, että iso osa messuvieraista on viljelijöitä. Lisäksi myytiin järjestön välitystuotteita sekä markkinoitiin Koti ja maaseutu -lehteä.

Vuoden maa- ja kotitalousnaisen valinta

Piirikeskukset valitsivat alueiltaan aktiivisia, järjestöä näkyväksi tuovia ja uusien toimijoiden innokkaita kannustajia vuoden maa- ja kotitalousnaisiksi. Valituiksi tulivat:

- Etelä-Pohjanmaa: Tuula Saarela Laihian Jokikylän maa- ja kotitalousseura, Laihia

- Etelä-Savo: Eeva Turunen, Makkola-Kuokkalan maa- ja kotitalousseura ry, Savonlinnan Kerimäki
- Etelä-Suomi
 - Etelä-Karjala: Heli Sahlman, Taipalsaaren maaseutunaiset ry, Taipalsaari
 - Häme: Marja Siirola, Herajoen maa- ja kotitalousseura, Riihimäki
 - Kymenlaakso: Merja Pekkala, Iitin maa- ja kotitalousnaiset, Iitti
 - Pirkanmaa: Marjo Potila, Hämeenkyrön maa- ja kotitalousnaiset, Hämeenkyrö
 - Uusimaa: Eija Ullgrén, Lohjan Maatalousnaiset, Lohja
- Kainuu: Iris Määttä, Kuhmon Maa- ja kotitalousnaiset, Kuhmo
- Keski-Pohjanmaa: Marja-Leena Vuollet, Pitkäsenkylän maa- ja kotitalousnaiset, Kalajoki
- Keski-Suomi: Seija Kainu, Kyyjärven maa- ja kotitalousnaiset, Kyyjärvi
- Länsi-Suomi
 - Satakunta: Päivi Rinne, Kaasmarkun maatalousnaiset, Pori
 - Varsinais-Suomi: Leena Koivisto, Vahdon Maa- ja kotitalousnaiset, Rusko
- Oulu: Marja-Liisa Ronkainen, Kuusamon kirkonkylän maa- ja kotitalousnaiset, Kuusamo
- Pohjois-Karjala: Saara Kettunen, Outokummun Maa- ja kotitalousnaiset, Outokumpu
- Pohjois-Savo: Teija Korhonen, Tervon maa- ja kotitalousnaiset, Tervo
- Lappi: Salme Lappeteläinen, Alkkulan maa- ja kotitalousseura, Ylitornio

Uusien järjestötuotteiden kehittäminen ja myynti

Uusina tuotteina hankittiin työasu (musta tunika), mustat, valkoiset ja oranssit paidat, tulppaani-kaitaliina, lasten ja aikuisten esiliinat, Tattis-säilyriipuristin, porkkana- ja hernekuvioiset pyyhkeet ja -patalaput sekä Harlekiini- ja Palapelihuovat.

Asiantuntijoiden osaamisen lisääminen

Osa piirien asiantuntijoista on osallistunut Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön (SPEK) järjestämiin Varaudu-koulutuksiin järjestön seuraavan vuoden varautumiskampanjaa silmällä pitäen.

VIESTINTÄ JA MARKKINOINTI

Vuonna 2015 viestinnän suuri kehitystyö oli uuden viestintästrategian laatiminen sekä visuaalisen ilmeen muutosprojekti. Uuden toiminnanohjausjärjestelmän kehittäminen, siihen liittyvä viestintä ja järjestelmän markkinointitoimintojen määrittäminen työllistivät syksyllä 2015.

Viestintästrategia ja uusi ilme

Viestintästrategiaa työstettiin strategiatyön rinnalla koko vuosi. Työn pohjaksi toteutettiin OKM:n tuella selvitys Maa- ja kotitalousnaisten neuvonta- ja järjestötyön vaikuttavuuden arvioimiseksi sekä asiakkaiden tulevaisuuden tarpeiden kartoittamiseksi ja toiminnan suuntaviivojen hahmottamiseksi. Selvitys tehtiin yhteistyössä tutkimus- ja konseptitoimisto Funckin kanssa. Funckin konsultit haastattelivat toimi- ja luottamushenkilöitä, jäseniä sekä sidosryhmien edustajia. Lisäksi he järjestivät kaksi työpajaa: yhden asiantuntijoille ja toisen toiminnanjohtajille. Työ valmistui maaliskuussa. Strategian pohjalta alettiin hahmotella viestintästrategiaa vuosille 2016–2020. Viestintästrategia valmistui marraskuun loppupuolella ja sitä esiteltiin Keskuksen varsinaisessa kokouksessa.

Strategiatyön yksi keskeinen huomio oli, että järjestön ulkoasu vaatii päivitystä. Logo ja visuaalinen ilme päätettiin vaihtaa. Elokuussa 2015 asiantuntijoita ja luottamushenkilöitä pyydettiin vastaamaan kyselyyn, jossa selvitettiin toiveita uuden logon suhteen.

Suunnittelutyö aloitettiin syyskuussa. Keskuksen hallitus päätti visuaalisen ilmeen vaihtamisesta kokouksessaan 21.10. Uutta ilmettä esiteltiin varsinaiselle kokoukselle 26.11. Uusi ilme päätettiin julkistaa 1.2.2016.

Sisäinen viestintä

Me maa- ja kotitalousnaiset -sisäinen uutiskirje lähetettiin 11 kertaa. Uutiskirjeen vastaanottajina olivat Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskusten toimihenkilöt, piirikeskusten puheenjohtajat, Keskuksen hallitus, ProAgria Keskusten liitto ja hallitus sekä ProAgrian viestijät. Lokakuusta lähtien jakelulistaan lisättiin myös piirihallitukset. Uutiskirjeessä on koottuna ajankohtaisia asioita toiminnasta sekä piirikeskusten kuulumisia. Aineistoa kirjeeseen tuottivat Keskuksen henkilökunta sekä piirikeskukset. Viestintäpäällikkö kokosi tiedotteen. Yhteisistä asioista viestittiin myös asiantuntijoiden webex-palaverissa, sähköpostitse, koulutuspäivillä ja muissa tapaamisissa.

Viestinnän koulutus

Viestintäasioita, kuten hankkeiden viestintää ja palveluiden markkinointia, käytiin läpi asiantuntijoiden palaverissa ja koulutuspäivillä. Viestintäpäällikkö osallistui koulutuspäiville ja webex-kokouksiin mahdollisuuksien mukaan.

Viestintää pidettiin esillä liki jokaisessa toiminnanjohtajien tapaamisessa ja kokouksessa. Syysseminaarissa, jossa paikalla oli toiminnanjohtajien lisäksi piirien puheenjohtajat, keskityttiin erityisesti Maa- ja kotitalousnaisten brändin vahvistamiseen, sisäisen viestinnän kehittämiseen sekä uuteen ilmeeseen.

Strategiatyön yhteydessä päätettiin panostaa siihen, että mahdollisimman moni toimihenkilö osallistuisi sosiaalisen median sisällöntuottamiseen. Joulukuussa 2015 järjestettiin webex-klinikat Facebookin ja Instagramin käytöstä. Viestintäpäällikkö Silja Varjonen järjesti koulutukset, ja niihin osallistui valtaosa toimihenkilöistä. Koulutusta jatketaan vuonna 2016.

Yhdistysviestintä

Maa- ja kotitalousnaisten yhdistyksille lähetettiin helmikuussa ja lokakuussa yhdistyskirje, jossa annettiin toimintavinkkejä ja tiedotettiin ajankohtaisista asioista. Vinkkejä tuotiin esiin myös internetsivuilla, erityisesti Yhdistyssivuilla, Maa- ja kotitalousnaisten Facebook-sivuilla sekä Koti ja maaseutu -lehdessä. Yhtenäistä viestintää tuettiin tekemällä Yhdistyssivuille materiaalia kampanjoista, mm. tiedote- ja esitepohjia.

Mediaviestintä

Toimintavuonna lähetettiin Cision-palvelun kautta seuraavat 25 tiedotetta tai mediakutsua:

- 12.1. Maa- ja kotitalousnaisten Ruokaneuvot: Pakkanen houkuttelee patojen ja pannujen ääreen
- 19.2. Maa- ja kotitalousnaisten Ruokaneuvot: Kalevalan päivän juhlamenussa maistuu Suomi
- 5.3. Ikääntyvien Syö hyvää -tapahtumista neuvoja terveellisiin mutta helppoihin ruokavalintoihin
- 19.3. Pellon käytön vaihtoehtoja -opas on ilmestynyt
- 24.3. Maa- ja kotitalousnaisten Ruokaneuvot: Revittyä lammasta tai mausteista lammaspataa pääsiäispöytään
- 2.4. Nyt on aika selvittää maatilan ympäristösopimuskohteet
- 10.4. Osallistu Vuoden maisemateko -kilpailuun
- 21.4. Maa- ja kotitalousnaiset hillitsevät ilmastonmuutosta istuttamalla puita
- 27.4. Maa- ja kotitalousnaisten vinkit vappupiknikille
- 19.5. Järjestä juhlat kotona Maa- ja kotitalousnaisten neuvoilla

- 15.6. Maa- ja kotitalousnaisten Ruokaneuvot: Juhannuksena herkutellaan kotimaisella kalalla
- 24.6. KUTSU: Miljoona litraa metsämarjoja -kilpailun avaus Farmarissa 2.7.
- 30.6. Kerätään yhdessä miljoona litraa metsämarjoja – osallistu kilpailuun!
- 1.7. Rannat kuntoon yhteistyöllä
- 6.7. Kesällä on aikaa helliä itseään
- 18.8. Todelliset superruuat löytyvät läheltä
- 20.8. METSO-kävely avaa silmät luonnon ihmeille
- 14.9. KUTSU: Tervetuloa ratkaisemaan kasvisarteren arvoitusta sekä tutustumaan lasten ruokakasvatukseen
- 8.9. Kaali kruunaa syysruuan
- 5.10. Riistassa maistuu metsä
- 30.10. Marjakisan voittoon yli viidentuhannen litran marjasaaliilla
- 5.11. Kuninkaanlähteen puhdistus on Vuoden maisemateko
- 25.11. Keittiömestari Maija Silvennoinen Maa- ja kotitalousnaisten puheenjohtajaksi
- 12.2. Tuoksua ja tunnelmaa pikkujoulupöytään
- 17.12. METSO-kävely lisää metsäluonnon arvostusta

Tiedotteista 10 oli Ruokaneuvot-tiedotteita. Lisäksi tiedotettiin Syö hyvää ja Superruokaa Pohjolasta -hankkeista ja lähetettiin kutsu Kasvisarteren arvoitus -toimittajatilaisuuteen. Miljoona litraa metsämarjoja -kampanjasta tiedotettiin kolme kertaa. Maisema-aiheisia tiedotteita lähetettiin seitsemän kappaletta, joista kaksi liittyi METSO-hankkeeseen ja yksi Rannat kuntoon -hankkeeseen.

Tiedotteiden lisäksi juttuaiheita tarjottiin mm. lasten ruokaradoista, Pellon käytön vaihtoehtoja -julkaisusta, kevään juhlista ja METSO-kävelystä ja Keskuksen varsinaisesta kokouksesta. Maaseudun Tulevaisuuden kanssa ideoitiin ja toteutettiin Maisema mahdollisuutena -juttusarja (11 artikkelia), joissa haastateltavina oli maisema-asiantuntijoita. Maaseudun Tulevaisuuden toimittajille vinkattiin myös keskeisistä kampanjoista.

Piirikeskusten tiedotustyötä tuettiin tekemällä heille tiedote- ja ilmoituspohjia hankkeista ja kampanjoista. Aineistoa valmisteltiin Superruokaa Pohjolasta, Kasvisarteren arvoitus, Missä leipä kasvaa, Syö hyvää, METSO tutuksi tuhansille maaseudun naisille, Elintarviketieto esiin -hankkeista. Tiedotepohjia tehtiin myös Miljoona litraa metsämarjoja ja Vuoden maisemateko -kisoista sekä Istutamme puun -tempauksesta. Pakkausmerkintä-kiertueen tilaisuuksien viestintää varten valmisteltiin myös tekstipohjia.

ProAgrian asiakaslehtiin (kuusi eri alueellista lehteä, ilmestyvät neljä kertaa vuodessa, levikki yhteensä n. 80 000) tarjottiin 2–3 juttua kuvineen lehteä kohden. Jokaisessa lehdessä oli yhdestä sivusta kahden aukeaman verran Maa- ja kotitalousnaisten asiaa, sekä Keskuksen että piirien valmistamaa aineistoa. Asiakaslehdissä kerrottiin mm. Metsästä voimaa -kampanjasta ja sen toimenpiteistä, lasten ruokaradoista, Syö hyvää tapahtumista, Superruokaa Pohjolasta -hankkeesta, Vuoden maisemateko -kilpailusta, Pellon käytön vaihtoehtoja -julkaisusta, METSO-kävelyistä, Rannat kuntoon -hankkeesta ja Kasvisarteren arvoitus -hankkeesta.

Mediatilaisuudet ja tapaamiset median kanssa

Keskus järjesti lokakuussa Kasvisarteren arvoitus -tiedotustilaisuuden Töölössä. Tilaisuuteen kutsuttiin henkilökohtaisesti valikoituja perhe- ja ruokamedioita. Aihe selvästi kiinnosti mediaa, sillä paikalle saatiin kahdeksan toimittajaa ja kaksi kuvaajaa. Mediatilaisuuden tuloksena syntyi mm. MTV3:n kymppi uutisten kevennys, sivun juttu Kantri-lehteen, verkkojuttu Yhteishyvän nettisivuille.

Toimittajia tavattiin myös messuilla ja tapahtumissa. RaisioAgro -järjestöryhmiin yhteydessä Mirja Hellstedt ja Kaisu Merilä osallistuivat ProAgrian järjestämään mediatilaisuuteen, jossa he esittelivät vuoden 2015 toimintaa. Farmarissa julistettiin alkaneeksi Miljoona litraa metsämarjoja -kilpailu. Mediaa kutsuttiin tutustumaan osastoon. Herkkujen Suomi -

tapahtumassa kampanjoitiin Pohjolan superruokien puolesta. Tapahtumassa tavoitettiin 15–20 toimittajaa/bloggaajaa, kun kahdelle alueella kiertävälle toimittajaryhmälle kerrottiin hankkeesta. METSO-hankkeen Lahden pilottikävelyyhin kutsuttiin muutamia metsätoimittajia mukaan, mutta koko päivän tilaisuuteen ei saatu osallistujia.

Viestintäyhteistyö

Merkittävin yhteistyökumppani on ProAgria Keskusten liitto ja Keskukset. Viestintäpäällikkö osallistui ProAgria viestijöiden tapaamisiin ja kokouksiin sekä tiedotti viestijöitä tulevista viestintä- ja markkinointitoimenpiteistä.

Viestintäyhteistyötä tehtiin hankkeiden ja kampanjoiden osalta yritysten ja muiden järjestöjen kanssa. Miljoona litraa metsämarjoja -kampanjassa viestintäkumppaneina olivat Dansukker – Suomen Sokeri ja Plastex. MMM:n rahoittamissa hankkeissa viestintäyhteistyötä tehtiin Ruokatiedon ja Leipätiedotuksen kanssa.

Mediaseuranta

Vuosi 2015 oli mediaosumien suhteen erittäin onnistunut. Keskusten mediaseuranta tehtiin sekä Cision-palvelulla että kokoamalla piirikeskusten tietoon tulleita osumia (lähinnä paikallis- ja maakuntalehdet ja radiot).

Osumia saatiin kaikkiaan 612 kpl. Kasvua edellisvuoteen oli 20 % (2014 512 osumaa). Medianäkyvyyden kasvua selittää onnistunut hanke- ja kampanjaviestintä, jota Keskus ja piirikeskus tekivät hyvässä yhteistyössä. Erityisesti Kasvisaarten arvoitus, Superruokaa Pohjolasta, Vuoden maisemateko ja Miljoona litraa metsämarjoja kiinnostivat mediaa.

Maiseman näkyvyys mediassa kasvoi huimat 160 % edellisvuodesta. Tätä selittää Vuoden maisemateko -kampanja, joka sai paljon näkyvyyttä paikallismediassa, kesällä alkanut Rannat kuntoon hanke sekä Maaseudun Tulevaisuuden kanssa yhteistyössä tehty Maisema mahdollisuutena -juttusarja (11 isoa artikkelia keväällä ja kesällä).

Aktiivinen tiedottaminen poiki myös televisioesiintymisiä: Ylen aamu-tv:ssä vierailimme kolme kertaa vuoden aikana (vappu, marjat, jouluruoka) ja lisäksi kertaalleen Ylen pääuutislähetyksessä (marjat) ja MTV3:n kymppiutisissa (Kasvisaarre).

Yhteensä	612
Ruokaneuvonta	293
Ruokaneuvot	63
Superruokaa Pohjolasta	42
Kasvisaarten arvoitus	48
Missä leipä kasvaa	13
Syö hyvää	20
Miljoona litraa metsämarjoja	35
Muut ruoka-aiheet	72
Maisemapalvelut	111
Rannat kuntoon	16
Vuoden maisemateko	41
METSO-hanke	11
Muut maisema-aiheet	43
Yritysneuvonta	12
Paikallisyhdistykset	98
Istutamme puun –tempaus	10
Yleiset järjestöä koskevat	88
Mediatyypeittäin	
Lehti- radio ja verkkojutut	541

Valtakunnallinen television	5
Yhteydenotot (ml. kuvapyynnöt)	67

Sidosryhmäviestinä

Vuonna 2015 aloitettiin sidosryhmä uutiskirjeen lähetys. Yksi uutiskirje lähetettiin noin 700 vastaanottajalle kesäkuussa 2015, jonka jälkeen päätettiin odottaa vuonna 2016 käyttöönotettavaa uutta uutiskirjejärjestelmää, sillä pdf-liitetiedostoina lähetettävä kirje ei ollut toimiva ratkaisu. Kesäkuun kirjeen aiheina oli vuoden 2015 hankkeet, kampanjat ja uusi strategia. Varsinaisen Kokouksen valintoja käsittelevä tiedote välitettiin sidosryhmille. Ruokalan sidosryhmille tiedotettiin erikseen Superruokaa Pohjolasta -teemaviikosta. Sidosryhmille viestittiin myös erilaisissa tapahtumissa, seminaareissa ja kokouksissa, joihin toiminnanjohtajat, kehityspäälliköt ja viestintäpäälliköt ahkerasti osallistuivat.

Verkko- ja someviestintä

Valtakunnallisilla verkkosivuilla ja piirikeskusten alueellisilla sivuilla vieraili vuoden 2014 aikana yhteensä liki 97 000 kävijää. Yksittäisiä käyntejä oli miltei 130 000. Kukin kävijä vieraili keskimäärin 2,7 sivulla, kaiken kaikkiaan sivuja selailtiin vuoden aikana 290 000 kertaa. Sivukäynneissä ja kävijämääriässä oli kasvua edellisvuoteen miltei 40 %. Sosiaalisen median kautta nettisivuille päätyneiden kävijöiden määrä kasvoi 20 % edellisvuodesta.

Viestintäpäällikkö tuotti sivuille säännöllisesti uutta sisältöä: uutisia Ajankohtaista-osioon, uusia palvelukuvauksia sekä kauden ruokaohjeita ja muita vinkkejä Vinkit ja teemat -osioon. Piirikeskusten oman alueellisen sisällön tuottamista tuettiin mm. kannustamalla asiantuntijoita tekemään tapahtumia ja uutisia sivuille sekä ohjeistamalla heitä päivitystyöhön. Piirikeskusten lisäämän sisällön määrä kasvoi selvästi toimintavuonna, osaksi monien hanketapahtumien vuoksi, jotka oli ohjeistettu viemään nettisivuille.

Facebook-sivujen tykkääjien määrä nousi 1685 henkilöstä 2463 henkilöön (kasvua 46 %). Julkaisujen kattavuus (niiden henkilöiden määrä, joiden uutisvirrassa julkaisu on näkynyt) on ollut keskimäärin liki 2000 henkeä. Parhaimmat julkaistut tavoittivat yli 10 000 katsojaa. Keskimääräinen sitoutuminen (julkaisun klikkaukset, tykkäykset, kommentit ja jaot) ovat vaihdelleet julkaisutyyppistä riippuen 50–120 päivitystä kohden. Toimintavuoden aikana kokeiltiin myös maksullista markkinointia Facebookista, josta saatiin hyviä tuloksia.

Sosiaalisen median näkyvyyttä alettiin kehittää perustamalla Instagram-sivu kesällä 2015. Sitä päivitettiin harvakseltaan syksyn aikana, mutta tarkoituksena on lisätä käyttöä vuonna 2016. Myös Twitterin käyttöönottoon valmistauduttiin. Pinterestiin tuotiin Ruokaneuvot-tiedotteiden kuvia, mutta käyttö ja seuraajamäärät jäivät vähäisiksi.

Painomateriaalit

Toimintavuonna kehitettiin järjestön seuraavia yhteisiä esitteitä ja muita materiaaleja

- maisemapalveluiden esite
- ympäristösopimusten ja NEUVO 2020 -palvelun esite
- yrityspalveluiden esitteitä
- hankkeiden materiaaleja

Kun päätös ilmeen vaihtamisesta oli tehty, päätettiin myös lykätä useimpien materiaalien päivittämistä vuodelle 2016.

MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUKSET

ETELÄ-POHJANMAAN MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUS

Piirijohtokunta

puheenjohtaja toimittaja, varapuheenjohtaja - varajäsen jäsen	emäntä Mervi Mäki-Neste maatalousyrittäjä Leena Laine Eija Killinen järjestöagrologi Hanna Helander	Alavus Isokyrö Isokyrö Seinäjäki (Ylistaro)
- varajäsen jäsen - varajäsen jäsen	Outi Hantula maatalousyrittäjä Päivi Paloneva Hannele Viianen maatalousyrittäjä Hanna Koivulampi	Seinäjäki Kurikka Laihia Alajärvi (Lehtimäki)
- varajäsen jäsen - varajäsen jäsen - varajäsen sihteeri	Sinikka Luoma agrologi AMK Milla Mattila Marianne Hanhimäki perhepäivähoitaja Sari Hirvelä Jenni Koski vs. toiminnanjohtaja Kaisa Viitala	Karijoki Kristiinankaupunki Kauhava Lapua Seinäjäki Seinäjäki

Toimihenkilöt

- toiminnanjohtaja Terhi Jaskari (vanhempainvapaalla 3.6. asti, opintovapaalla 4.6.–31.12.)
- vs. toiminnanjohtaja Kaisa Viitala
- erityisasiantuntija, ruoka, kotitalous Asta Asunmaa
- maisemasuunnittelija Riikka Asunmaa
- maisemasuunnittelija Marika Turpeinen

Jäsenet ja yhdistykset

Etelä-Pohjanmaan maa- ja kotitalousnaisten jäsenmäärä toimintavuonna oli 6064 henkilöä ja yhdistysten määrä 105.

TOIMINTA

Toimintavuosi oli hankekausien vaihdoksesta johtuen taloudellisesti haasteellinen, mutta järjestöllisesti vahva.

RUOKA-, RAVITSEMUS- JA KOTITALOUSNEUVONTA

Ruokakurssit

Toimintavuoden aikana olemme pitäneet maa- ja kotitalousnaisten yhdistyksille 29 ruoka-aiheista kurssia ja luentoa, teemoina mm. lähiruoka, etniset ruoat, kasvisruoat, yrtit, kalat, ruis, sienet, sushi, nuotioruoka, grillaus ja varautuminen. Osallistujia on ollut kaikkineen 630 Alavudelta, Seinäjoelta, Kuortaneelta, Ylistarosta, Jalasjärveltä, Töysästä ja Ilmajoelta.

Lisäksi on tarjottu säännöllisesti kaikille avoimia ruokakursseja, joista toimintavuonna toteutuivat Äijäruokaa ja joulusuklaakurssi.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö ja osallitumiskasut

Hanketyö

Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen hankkeita olemme toteuttaneet toimintavuonna vilkkaasti. Superruokaa Pohjolasta -teemalla tavoitimme noin 300 osallistujaa NiceRun-juoksutapahtumassa Seinäjoella. Kasvisaarten arvoitusta on ratkottu 8 päiväkodissa Alavudella ja Seinäjoella sekä Lapuan Ränkimäen talomuseolla perinneleikkien aikana. Missä leipä kasvaa -tilaisuuksia on pidetty kolme. Ikääntyvien henkilöiden terveellistä ruokavaliota tukevaa Syö hyvää -teemaa toimme esiin mm. Kaatumisseula-tilaisuudessa Seinäjoella.

Rahoitus: MKNK:n hankerahoitus (Kaurasta kaaliin, muikusta mustikkaan – superruokaa Pohjolasta / Maaseutuvirasto, Kasvisaarten arvoitus leikki-ikäisille / Kuluttajaliitto ja RAY, Missä leipä kasvaa / Leipätiedotus ja Maaseutuvirasto, Syö hyvää / Kuluttajaliitto ja RAY)

Ruokamuotoilu

Ruokamuotoiluun liittyviä tapahtumia toteutimme yhteistyössä Seinäjoki Art & Design Weekin kanssa. Rytmikorjaamo Designsunnuntaissa pidimme Makeaa muotoilua -työpajan, johon osallistui 38 henkilöä. Syksyn varsinaisen Art & Design Weekin aikana tapahtuman popup-kahvilassa vastaavassa pajassa taiteili 12 henkilöä.

Rahoitus: Seinäjoki Art & Design Week, yksityisrahoitus

Joukkomuonitus

Valtakunnallinen Herättäjä-Yhdistys on tilannut useina vuosina noin 30 000 osallistujan Herättäjäjuhlien muonituksen suunnittelu- ja johtopalvelun piirikeskukselta. Toimintavuonna toteutimme yhteistyössä Herättäjä-Yhdistyksen kanssa joukkomuonituksesta opaskirjasen, joka auttaa tulevia juhla järjestäjiä. Lisäksi olimme tukemassa Seinäjoen SM-viestien urheilijaruokailun suunnittelua.

Rahoitus: yksityisrahoitus

MAISEMAN- JA LUONNONHOIDON NEUVONTA

Hanketyö

Toimintavuonna piirikeskuksen maisema-asiantuntijat ovat olleet toteuttamassa Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen Rannat kuntoon -hanketta Etelä-Pohjanmaan/Pohjanmaan pilottilueella. Toimintavuonna hankkeessa tehtiin alkukartoituksia ja maastokäyntejä, pidettiin ohjausryhmän palaverieita sekä tiedotettiin hankkeesta ja sen alkamisesta.

Tulevaa hanketyökautta suunniteltiin valmistelemalla kolmea eri teemaista hanketta vesien suojelemaan, uhanalaisen luonnon sekä kulttuurimaiseman hoidon edistämiseksi.

Rahoitus: Ympäristöministeriö ja Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma 2014–2020

Avoin maisemanhoidon neuvonta

Toimintavuoden aikana olemme pitäneet maa- ja kotitalousnaisten yhdistyksille, maatalousseuroille ja kyläseuroille 4 maisema-aiheista luentoa ja kurssia, joihin osallistui noin 118 henkilöä. Lisäksi maisema-asiantuntijamme oli ympäristösopimuskouluttajana seitsemässä Etelä-Pohjanmaan ELY:n järjestämässä maakunnallisessa viljelijätukikoulutuksessa.

Avoimena koulutuksena tarjosimme keväällä ja syksyllä pihakurssi-iltoja, joista toteutui kaksi ja niissä oli osallistujia yhteensä 26. Asiantuntijamme pyydettiin myös mukaan laivayhtiö

Wasalinen puutarharisteilylle, jonka aikana luentoja kuunteli noin 220 henkeä. Maisema-asiantuntijamme oli myös pyynnöstä mukana Ähtärin Erä- ja puutarhamessuilla elokuussa. Piirikeskuksen osastolla vieraili noin 500 henkilöä.

Vuoden maisemateko -kisalla saimme maisemanhoidon neuvonnalle hyvää näkyvyyttä niin paikallisessa, alueellisessa kuin sosiaalisessa mediassa. Etelä-Pohjanmaan Vuoden maisemateon tekijäksi valittiin Johannes Laakso Lappajärveltä, ja kunniamaininnan saivat Hanhikosken maa- ja kotitalousnaiset.

Asiantuntijatyötä teimme myös osallistumalla alueellisiin työryhmiin. Hyypänjokilaakson neuvottelukunnan ja Etelä-Pohjanmaan Puutarhaseuraan kanssa teimme yhteistyötä mm. maisemamatkailun sekä kävelytapahtumien järjestämisessä.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö

Neuvo 2020 ja ympäristösopimukset

Toimintavuonna käynnistynyt valtakunnallinen Neuvo 2020 -neuvontajärjestelmä on tukenut myös maisema-asiantuntijoidemme työtä. Maisema- ja luontokohteiden kartoituksia on toteutettu 33 tilalle ja ympäristösopimuskohteiden hoitosuunnitelmia on laadittu 23 kpl.

Rahoitus: Maaseuturahasto / Neuvo 2020

Vihersuunnitelmat ja neuvonta

Yksityisten tilaajien pihasuunnitelmia tehtiin toimintavuoden aikana 22 yksityistalouteen, ja lisäksi toteutettiin 16 neuvontakäyntiä. Merkittävä läpimurto oli se, että Seinäjoen Asuntomessujen 2016 pihoista kahdeksan eli noin yksi neljäsosa on suunniteltu piirikeskuksemme maisemapalveluissa.

Mielenkiintoinen kokonaisuus oli myös Ähtäri Zoon tilaama Kotieläintilan ympäristösuunnitelma. Toukokuussa 2016 Ähtärin eläinpuiston yhteyteen avautuva Kotieläintila kuvaa 1900-luvun alkupuolen maaseudulla toimivan koulutilan elämää. Ähtärin eläinpuistossa vierailee vuosittain yli 150 000 kävijää. Maatilojen tilakeskusten ja pihapiirien maisemalliseen ja toiminnalliseen kehittämiseen suunnattua Markkikartoitus-neuvontapalvelua teimme toimintavuoden aikana 2 kpl.

Rahoitus: yksityisrahoitus

YRITYSPALVELUT

Olemme toimintavuoden aikana tarjonneet hygieniakoulutusta ja -testausta 263 henkilölle. Testitilaisuuksia olemme järjestäneet sekä tilauksesta että lähes viikoittain avoimina. Oman erikoisryhmänsä ovat muodostaneet maahanmuuttajat, joille on järjestetty koulutustilaisuuksia Ilmajoen opiston tilauksesta. Osallistujia on ollut 28.

Pakkausmerkintäkoulutuksen toteutimme syksyllä sähköisenä vähäisen ilmoittautujamäärän vuoksi. Tietoa uusista pakkausmerkinnöistä sai 8 henkilöä.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö, yksityisrahoitus

JÄRJESTÖTOIMINTA

Piirikeskuksen edustaja osallistui ProAgria Keskusten Liiton ja Maa- ja kotitalousnaisten Keskusten valtakunnalliselle järjestöristeilylle. Huhtikuussa järjestimme oman retken Viking Linen Käsiyöristeilylle, jonne lähti Etelä-Pohjanmaalta 40 osallistujaa.

Toimintavuoden teemalla ”Metsästä voimaa” järjestimme Impinpäivänä kesäkuussa Sudennälkäisten metsäretken yhteistyössä Ähtärin eläinpuiston kanssa. Eläinpuiston alueelle pystytetyillä rasteilla maa- ja kotitalousnaisten toimintaan tutustui noin 200 kiinnostunutta. Elokuussa piirikeskuksella oli yhteisosasto MTK Etelä-Pohjanmaan kanssa Ruokaprovinssitorilla. Menestyksekkään tapahtuman aikana tavoitettiin noin 900 kävijää.

Syyskuussa piirikeskus järjesti Seinäjoen Elinkeinotalolla sadonkorjuumarkkinat, joka kokosi noin 250 asiakasta. Perinteiset Jouluiset maalaismarkkinat Seinäjoen Torikeskuksessa olivat Seinäjoen maa- ja kotitalousnaisten vastuulla, mutta jopa 19 000 kävijää keränneessä tapahtumassa piirikeskuksella oli oma esittelypisteensä.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö, yksityisrahoitus

Valtakunnalliset kampanjat ja tempaukset

Valtakunnallista teemaa ”Metsästä voimaa” toteutimme julkaisemalla Itua-jäsenasiakaslehdessä metsään liittyviä artikkeleita. Teema näkyi myös kesäkuuisella Sudennälkäisten metsäretkellä, jossa jaettiin tempaukseen ”Istutamme puun, torjumme ilmastonmuutosta” liittyen noin 100 Suomenselän metsänhoitoyhdistyksen lahjoittamaa puuntainta.

Miljoona litraa metsämarjoja -kisassa oli sekä joukkue- että yksityiskisassa kymmenen parhaan joukossa kaksi eteläpohjalaista edustajaa. Kaikkineen Etelä-Pohjanmaalla kilpailuun osallistui 27 yksittäistä poimijaa (yht. 3754 litraa marjoja) ja viisi joukkuetta (yht. 7210 litraa marjoja, keskim. 150 litraa / hlö).

Olemme lisäksi tukeneet sekä maa- ja kotitalousnaisten valtakunnallisen historiikin kirjoittamista että kommentoineet aktiivisesti valtakunnallista strategiaa. Myös valmistautuminen alkavaan varautumisteemaan alkoi.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö

Kokoustoiminta

Piirijohtokunnalla oli toimintavuonna kuusi kokousta, joista yksi oli sähköpostikokous. Varsinainen kokous pidettiin 3.10. Seinäjoella, jolloin paikalla oli 31 virallista kokousedustajaa. Piirijohtokunnan jäsen Päivi Paloneva jätti tehtävänsä ja hänen tilalleen valittiin Maija Rantamäki Jalasjärveltä. Kokouksessa vieraili Maa- ja kotitalousnaisten Keskusten toiminnanjohtaja Mirja Hellstedt, ja siellä palkittiin eteläpohjalainen Vuoden maisemateko ja Vuoden maa- ja kotitalousnainen.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö

Järjestöhanke

Piirikeskus kantoi vetovastuun ProAgria Etelä-Pohjanmaan järjestöhankeissa, jossa toteutettiin 12 järjestöiltä eri puolilla maakuntaa. Niissä tavattiin noin 220 maamiesseurojen, kyläyhdistysten, maa- ja kotitalousseurojen ja maa- ja kotitalousnaisten yhdistysten jäsentä.

Rahoitus: Etelä-Pohjanmaan Maanviljelysseuran säätiö

Suomi 100 -valmistelut

Piirikeskus on mukana Vastuun Naiset ry:n vetämässä Naisen Suomi 100 -projektissa, jossa toteutetaan 14 sitoutumattoman naisjärjestön tai -yhteisön voimin teatteriesitys naisen aseman kehityksestä 1917–2016.

Rahoitus: Etelä-Pohjanmaan Maanviljelysseuran säätiö

VIESTINTÄ

Sähköinen viestintä

Piirikeskuksen Facebook-sivu (www.facebook.com/epmkn) päivittyy noin kolmesti viikossa, ja tykkääjiä oli vuoden lopussa lähes 300. Lisäksi ylläpidämme avointa ryhmää (www.facebook.com/groups/ep.mkn/), jossa on lähes 250 jäsentä. Joulukuussa maisemapalvelumme avasivat oman Facebook-sivun osoitteessa www.facebook.com/epmknmaisema.

Ylläpidämme noin 400 osoitteen sähköpostilistaa, jolla oleville lähtee viesti noin joka toinen kuukausi. Lisäksi piirikeskus toimittaa materiaalia ProAgria Etelä-Pohjanmaan sähköiseen uutiskirjeeseen, joka lähetetään noin 11 kertaa vuodessa 4 700 vastaanottajalle.

Printtimedia ja tapahtumat

Piirikeskuksella on oma aukeama ProAgria Etelä-Pohjanmaan Itua-jäsenasiakaslehdessä, joka ilmestyy neljästi vuodessa (painosmäärä 10 000 kpl). Lisäksi pidämme hyviä yhteyksiä maakunnan toimittajiin, ja asiantuntijamme ovatkin päässeet hyvin esille sekä maakuntaradiossa että -lehdissä ja Lännen Median kautta kaikissa Länsi-Suomen valtalehdissä.

O mille jäsenyhdistyksillemme lähetämme neljästi vuodessa paperisen järjestökirjeen. Lisäksi olemme hakeneet tietoisesti näkyvyyttä eri tapahtumissa. Tilaisuuksissa on jaettu aina myös tietoa Koti ja maaseutu -lehdestä.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö

HANKKEET

- 1) Piirikeskus vastuullisena toteuttajana:
 - Järjestöhanke (rahoittajana Etelä-Pohjanmaan Maanviljelysseuran säätiö)
- 2) Piirikeskus ollut mukana toteuttamassa:
 - Syö hyvää (MKNK, rahoittajana RAY)
 - Kaurasta kaaliin, muikusta mustikkaan — Pohjolan superruoat lautaselle (MKNK, rahoittajana MMM)
 - Kasvisaarten arvoitus leikki-ikäisille (MKNK, rahoittajana MMM)
 - Missä leipä kasvaa (MKNK, rahoittajana MMM)
 - Rannat kuntoon — toimintamalli kylien ja asukkaiden käyttöön (MKNK, rahoittajana YM)

ETELÄ-SAVON MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUS

Piirijohtokunta 2015

puheenjohtaja	Kasvintuotannon ja talouden asiantuntija	Riitta Savikurki, Pertunmaa
varapuheenjohtaja	TtM, HTK	Marja Sisko Nousiainen, Savonlinnan Kerimäki
jäsen	projektipäällikkö, yrittäjä	Taina Harmoinen, Mikkeli
jäsen	maatalousyrittäjä	Päivi Lappalainen, Kangasniemi
jäsen	puutarhuri	Soili Montonen, Mikkeli
jäsen	toimitusjohtaja	Heikki Pahkasalo, Mikkeli
jäsen	maatalousyrittäjä	Ritva Poikolainen, Pieksämäki
jäsen	KM, yrittäjä	Marttiina Sihvola, Sulkava
sihteeri	toiminnanjohtaja	Leena Lahdenvesi-Korhonen, Mikkeli

Toimihenkilöt

- toiminnanjohtaja Leena Lahdenvesi-Korhonen
- yritysasiantuntija Suvi Korhonen
- ruoka-asiantuntija Mervi Kukkonen
- yritysasiantuntija Kirsi Mutka-Printola 23.8.2015 saakka
- ympäristöasiantuntija Saara Ryhänen

Jäsenet ja yhdistykset

Etelä-Savon Maa- ja kotitalousnaisten jäsenmäärä toimintavuonna oli 3 534 henkilöä ja Maa- ja kotitalousnaisten yhdistysten määrä 49 kappaletta.

TOIMINTA

Valtakunnalliset koulutukset, kampanjat, hankkeet, matkat ja tapahtumat tarjosivat maakunnan toimijoille monipuolista toimintaa. Maakunnan kulttuuriympäristön kehittämistyö laajoina kokonaisuuksina yhteistyössä sidosryhmien ja asiakkaiden kanssa ja myös yli maakuntarajojen oli maiseman- ja luonnonhoidon neuvonnan keskeisintä toimintaa. Matkailu-, ja elintarvikeyrityksiä sekä elintarvikkeiden jatkojalostamisen edistäminen olivat yritysneuvonnan painopisteitä sekä niihin liittyvä laatutyö. Piirikeskuksen hallitus kokoontui neljä kertaa.

RUOKA-, RAVITSEMUS- JA KOTITALOUSNEUVONTA

MKN Ruokapalvelut toteuttivat ruoka- ja ravitsemusneuvontaa erilaisilla koulutuksilla, luennoilla, ruokaretkillä, tapahtumien ja messujen neuvontapisteissä. Toimintamme ja tapahtumat saivat paljon näkyvyyttä mediassa ja teimme tapahtumayhteistyötä paikallisten yhdistysten kanssa. Metsästä voimaa -kampanja sekä marjoihin sekä muihin luonnontuotteisiin liittyvä neuvonta ja koulutus sekä Miljoona litraa metsämarjoja -kilpailu olivat toiminnassa teemavuoden mukaisesti esillä.

Kuluttajaliiton ja kumppaneiden Syö hyvää -hanketta ja sen neuvontatilaisuuksia järjestimme lapsiperheille ja ikääntyneille. Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen valtakunnallisen Kasvisaarten arvoitus -hankkeen tapahtumien kohderyhmänä olivat alle kouluikäiset. Toteutimme myös Pohjolan superruokia esille tuovaa Kaurasta kaaliin, muikusta mustikkaan - Superruokaa Pohjolasta -tapahtumia ja ruokakursseja sekä yhdessä Leipätiedotuksen kanssa toteutettavia Missä leipä kasvaa -koululaistapahtumia. Kampanjatapahtumia ja ruokakoulutuksia järjestettiin 59 kpl ja niissä oli yhteensä yli 1 700 osallistujaa.

Valtakunnallisia kampanjatarjontia ja ruokakoulutuksia järjestimme 33 kpl ja niissä oli yhteensä yli 1 300 osallistujaa. Yhdessä paikallisten yhdistysten kanssa järjestimme lisäksi seitsemän Superruokaa Pohjolasta -toritapahtumaa, joissa tavoitettiin noin 5 000 henkilöä.

Piirikeskuksen omia ruokakursseja, -luentoja ja muita tapahtumia järjestimme 27 kpl ja niissä ruokaneuvonta tavoitti yhteensä 469 osallistujaa.

Eteläsavolainen ruoka-asiantuntija oli v. 2015 yksi kuudesta valtakunnallisesta ruoka-asiantuntijasta, jotka toteuttivat valtakunnallista Ruokaneuvot-viestintää nettisivuilla, mediatiedotteissa, sosiaalisessa mediassa ja Koti ja maaseutu -lehdessä.

MAISEMAN- JA LUONNONHOIDON NEUVONTA

MKN maisemapalvelut toimivat tiiviissä yhteistyössä asukkaiden, maanomistajien, yhdistysten ja kulttuuriympäristönhoidon sidosryhmien kanssa eteläsavolaisen kulttuuriympäristön ja maatalousluonnon hyväksi. Painopisteenä on viljelyalueiden luonnon monimuotoisuuden ja maaseutumaiseman säilymiseen ohjaava neuvonta ja suunnittelu.

Tiedotimme sekä median kautta että erilaisilla tilaisuuksilla laajasti uudesta ympäristökorvausjärjestelmästä ja laadimme yli 100 hoitosuunnitelmaa ympäristösopimuskohteille ja ei-tuotannollisille investointitukikohteille. Olimme aktiivisia tilaneuvontapalvelun kehittämisessä ja tarjosimme maisema- ja luonnonmonimuotoisuus- sekä kosteikkokartoituksia NEUVO 2020 –palveluna ja toteutimme 38 kartoitusta. Laadimme Etelä-Savon ELY-keskuksen toimeksiantona Luonnon monimuotoisuuden ja kosteikkojen yleissuunnitelman eli LUMO-yleissuunnitelman Joroisiin.

Järjestimme maisemateko-kilpailun, palkinto myönnettiin Etelä-Rantasalmen kylät -kyläyhdistykselle Rantasalmen Parkumäen kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti tärkeän alueen kunnostuksesta ja hoidosta. Metsästä voimaa -kampanjaa liittyen toteutimme kaksi METSO-kävelyä yhteistyössä Etelä-Savon ELY-keskuksen ja Metsäkeskuksen kanssa. Juvalla ja Mikkelissä toteutettuihin kävelyihin osallistui 30 aiheesta kiinnostunutta.

Mahdollisuutena Maisema, MAMA -hanketta toteutimme vuosina 2013-2015 yhdessä Keski-Suomen ProAgria ja Maa- ja kotitalousnaisten sekä Keski-Suomen ja Etelä-Savon ELY-keskusten kanssa. Hankkeen painopisteinä olivat inventoitujen maisema-alueiden jatkekehittäminen, olemassa olevien maisema- ja kulttuuriympäristöreitistöjen ja -verkostojen kehittäminen, maiseman tuotteistaminen, hoidon järjestäminen entisillä ja uusilla keinoilla sekä hyvien käytäntöjen etsintä kulttuuriympäristön tuotteistamisesta ja hyödyntämisestä etenkin Ruotsista.

Syksyllä 2015 aloimme toteuttaa Ravinnepiika-hanketta yhdessä Luonnonvarakeskuksen kanssa sekä Etelä-Savossa ja Keski-Suomessa Kulttuuriympäristö näkyväksi, KYNÄ-hanketta yhdessä Keski-Suomen ProAgria ja Maa- ja kotitalousnaisten kanssa. Ravinnepiika-hanke tiedottaa ja luo vuoropuhelua etenkin viljelijöiden, viranomaisten, neuvonnan ja tutkimuksen välille peltojen ravinnetalouteen ja maatalouden vesienhoitoon liittyvistä ajankohtaisista aiheista. Hankkeessa järjestetään mm. esittelytilaisuuksia, pellonpiennarpäiviä ja infoja. KYNÄ-hankkeella halutaan lisätä yleistä tietoisuutta kulttuuriympäristöstä ja sen arvostusta sekä innostaa maaseudun asukkaita, maanomistajia, viljelijöitä, yhdistyksiä, yrityksiä ja muita toimijoita hoitamaan kulttuuriympäristöä sekä hyödyntämään sitä yritystoiminnassa. Hankkeet jatkuvat vuoteen 2018.

YRITYSPALVELUT

MKN yrityspalvelujen kärkitoimialoiksi ovat vakiintuneet matkailu- ja elintarvikeyritystoiminta. Asiantuntijapalveluja on tehty yritystoiminnan eri vaiheissa mm. liiketoimintasuunnitelmien, kannattavuus- ja rahoituslaskelmien, omavalvontasuunnitelmien ja tuote- sekä palvelukehityksen muodossa. Erityisen merkittäviä ovat olleet elintarvikkeiden jalostusasteen nostoon ja suoramyynnin käynnistämiseen sekä eteläsavolaiseen luomutuotevalikoiman

kasvattamiseen liittyvät toimenpiteet. Yritysasiantuntijat ovat osallistuneet Yritys-Suomi-verkoston toimintaan.

Toteutimme kaksi pakkausmerkintä tapahtumaa, joista toinen oli lokakuussa valtakunnallinen Pakkausmerkintä esiin! -tapahtuma, ja toinen joulukuussa Elintarvikkeiden pakkausmerkinnät uudistuvat –tietoisu yrittäjille. Tapahtumissa koulutimme yhteensä 63 yrittäjää, oppilaitosten edustajia sekä elintarvike- ja ympäristöalan opiskelijoita.

ProAgria Keskusten liiton Maakuntien Parhaat -laatumerkin valtakunnallista koordinaatiotyötä on hoidettu Etelä-Savosta. Merkkiyritysten ja maakunnallisten merkkiyhdistysten kanssa on toteutettu tiedottamista, yhteismarkkinointia, messuosastoja sekä laatuosaamisen kehittämistä. Maakuntien Parhaat -laatumerkin edellytykset ovat tuotteiden ja palvelujen korkea kotimaisuusaste, asiakaslähtöinen toiminta sekä laadukkaat tuotteet tai palvelut ja niiden jatkuva kehittäminen.

Syksyllä 2015 käynnistyneessä Tunne asiakkaasi, palvele kilpailukykyisemmin -hankkeessa vahvistamme maaseudun yrittäjien osaamista ja tunnistamme yritystoiminnan kehityskohteita kotityöyrityksissä, vapaa-ajanasukille palvelujaan tarjoavissa yrityksissä sekä maatilojen urakointiyrityksissä. Eteläsavolaisen luomuketjun toimivuuden ja kannattavuuden kehittämistyötä teemme LUJA -hankkeessa yhdessä kumppanitoimijoiden kanssa.

JÄRJESTÖTOIMINTA

Järjestötoiminta kokoaa maaseudun ja maaseutukaupunkien ihmisiä yhteisölliseen toimintaan. Maa- ja kotitalousnaisten järjestöllä on pitkät perinteet ja tiheä paikallisyhdistysverkko, joten useammalla on mahdollisuus osallistumiseen lähellä kotiaan. Järjestöväki toimii aktiivisesti verkostoissaan ja pyrki edistämään maaseudun elinvoimaisuutta.

Etelä-Savossa naisjäseniä on 3 534. Yhdistysten toiminnansuunnittelutilaisuuksia sihteereille ja puheenjohtajille pidettiin vuoden aluksi Metsästä voimaa kampanjan -teemalla Mikkelissä, Pieksämäellä ja Savonlinnassa. Tilaisuuksiin kerääntyi eri yhdistysten puheenjohtajia ja sihteereitä yhteensä 40 henkilöä. Perinteinen Ruskamatka suuntautui Kilpisjärvelle ja Norjaan.

Etelä-Savon vuoden 2015 Maa- ja kotitalousnaisiksi valittiin Eeva Turunen Savonlinnan Kerimäeltä. Valinta tehtiin maakunnassa jo yhdeksännen kerran. Mirja Lignellille Sulkavalle annettiin erityistunnustus maisematyön muutoksen taltioinnista. Hän koosti kuvakirjaksi perheen pellonraivausprojektin.

VIESTINTÄ

Tapahtumien, toiminnan ja palveluiden esiintuominen mediassa on Maa- ja kotitalousnaisille luontaista ja tärkeää. Piirikeskuksen kaikki toimihenkilöt vastaavat oman aihealueensa viestinnästä. Piirikeskuksessa työstetään säännöllisesti mediatiedotteita ja tarjotaan juttuaiheita medialle. Yhtä aikaa aiheita hyödynnetään sekä Etelä-Savon piirikeskuksen kotisivuilla että piirikeskuksen sekä piirikeskuksen hankkeiden (KYNÄ- hanke sekä Ravinnepiika-hanke) facebook-sivuilla.

Etenkin lapsiin ja nuoriin kohdistuneet ruoka-, ravitsemus- ja kotitalousneuvonnat monet kampanjat tulivat esille maakunnan lehdistössä kymmenissä lehtijutuissa. Järjestötoiminnan tapahtumiin myös media tarttuu helposti. Maisemapalveluiden maisemakilpailu sai hyvin medianäkyvyyttä ja myös vuonna 2015 laaditut maisema- ja ympäristösuunnitelmat.

Järjestölle ja sidosryhmille koostettiin kaksi laajaa toiminnasta ja tapahtumista kertovaa uutiskirjettä, näiden lisäksi ajankohtaisia asioita viestitään erillisinä sähköposteinä useita kertoja vuodessa. Etelä-Savon piirikeskuksen toimintaa pidetään laajasti artikkelein sekä

tapahtumatiedoin esillä Itä-Suomen keskusten yhteisessä ProAgria Itä-Suomi lehdessä. Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

Koti ja Maaseutu -lehteä pidetään aktiivisesti esillä kaikissa keskuksen tapahtumissa ja toiminnassa. Järjestötoimijoita kannustetaan aktiivisesti edistämään lehden markkinointia tapahtumissaan ja toiminnassaan. Maakunnan asiamiespäivä järjestettiin Etelä-Savon edustajakokouksen yhteydessä 12 asiamiehelle.

HANKKEET

1. Hankkeet, joissa piirikeskus on ollut vastuullisena toteuttajana
 - Mahdollisuutena maisema, MAMA-hanke yhteistyössä Keski-Suomen kanssa
 - Kulttuuriympäristö näkyväksi, KYNÄ-hanke yhteistyössä Keski-Suomen kanssa
 - Ravinnepiika-hanke
 - Tunne asiakkaasi, palvele kilpailukykyisemmin –hanke
2. Hankkeet, joissa piirikeskus on ollut mukana
 - ProYritys-hanke
 - Luomuinstituutin jalkauttaminen, LUJA-hanke

ETELÄ-SUOMEN MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUS

Hallitus

Etelä-Suomen maa- ja kotitalousnaisten hallitus kokoontui toimintavuonna 4 kertaa. Hallituksen puheenjohtajana toimi Merja Pekkala ja varapuheenjohtajana Teija Lindell. Edustajiston puheenjohtajana toimi Maria Granni.

puheenjohtaja	yrittäjä Merja Pekkala	Iitti
varapuheenjohtaja	matkailuyrittäjä Teija Lindell	Ruovesi
jäsen	yrittäjä Tarja Husu-Tuuliainen	Savitaipale
- varajäsen	yrittäjä Marjut Juntto	Luumäki
jäsen	maatalousyrittäjä Rauni Miettinen	Hämeenkoski
- varajäsen	yrittäjä Sari Suttinen	Hausjärvi
jäsen	yrittäjä Riitta Siivola	Janakkala
- varajäsen	yrittäjä Eeva Nurmi	Humppila
jäsen	maaseutuyrittäjä Liisa Naapi	Längelmäki
- varajäsen	maatalousyrittäjä Tuire Taulaniemi	Tampere
jäsen	maaseutuyrittäjä Teija Lindell	Ruovesi
- varajäsen	yrittäjä Marja Rönni	Pälkäne
jäsen	maatalousyrittäjä Helena Holm	Askola
- varajäsen	henkilöstöassistentti Tarja Seuna-Ståhl	Tuusula

Toimihenkilöt

- toiminnanjohtaja Minna Komulainen (opintovapaalla 1.–31.12.2015)
- vt. toiminnanjohtaja Karita Alén
- järjestöpäällikkö ja yritysasiantuntija Riitta Kinnari
- ruoka- ja yritysasiantuntija Jenni Kunnaala
- ruoka- ja yritysasiantuntija Satu Nokkonen
- ruoka- ja yritysasiantuntija Sari Paajanen
- ruoka- ja yritysasiantuntija Outi Penttilä
- ruoka- ja yritysasiantuntija Hannele Veteli
- maisema-asiantuntija Jutta Ahro
- maisema-asiantuntija Laura Blomqvist (toimivapaalla 2015)
- maisema-asiantuntija Auli Hirvonen
- maisema-asiantuntija Katriina Koski
- maisema-asiantuntija Helena Pakkanen
- maisema-asiantuntija Riikka Söyrinki
- yritysasiantuntija Sanna Lento-Kemppi
- asiantuntija Suvi Malin
- tuntityöntekijä

Jäsenet ja yhdistykset

ProAgria Etelä-Suomen jäsenmäärä toimintavuonna oli 16 181 naista ja 16 843 miestä ja yhdistysten määrä 383 kappaletta.

TOIMINTA

Etelä-Suomen Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus toimi vuonna 2015 Etelä-Karjalan, Kanta-Hämeen, Päijät-Hämeen, Kymenlaakson, Pirkanmaan sekä Uudenmaan maakunnissa 14 toimihenkilön voimin. Toimintavuosi oli piirikeskuksen kolmas vuosi yhdistymisen jälkeen ja hankekausien vaihdoksesta johtuen taloudellisesti haasteellinen. Piirikeskuksen toiminnanjohtaja Minna Komulainen oli koko toimintavuoden opintovapaalla ja hänen sijaisena on toiminut Karita Alén. Ruokaan ja elintarvikkeisiin liittyviä asiantuntijapalveluita antoi toimintavuonna kuusi asiantuntijaa, maiseman- ja luonnonhoitoon liittyviä asiantuntijapalveluita viisi asiantuntijaa ja yrityspalveluihin liittyviä asiantuntijapalveluita viisi asiantuntijaa. Asiantuntijuuden eri toimialojen osaamisvastaavina toimivat ruoka-, ravitsemus- ja kotitalousneuvonnassa Jenni Kunnaala Uudeltamaalta, maiseman- ja luonnonhoidon neuvonnassa Jutta Ahro Pirkanmaalta, yritysneuvonnassa Sanna Lento-Kemppi Etelä-Karjalasta ja järjestöpäällikkönä Riitta Kinnari Hämeestä. Toimintavuonna Etelä-Suomen alueella järjestettiin runsaasti kampanjatilaisuuksia, lähes kaksisataa kurssia, noin 70 luentoa sekä noin 200 järjestötilaisuutta. Kaikissa näissä järjestetyissä tilaisuuksissa oli mukana yhteensä yli 40 000 osallistujaa.

RUOKA-, RAVITSEMUS- JA KOTITALOUSNEUVONTA

Alueellista ruoka- ja ravitsemusneuvontaa annettiin käytännönläheisin vinkein höystettynä erilaisilla kursseilla, luennoilla, ruokaretkillä, tapahtumien ja messujen neuvontapisteissä, lehdissä tai muissa medioissa. Ensisijaisesti keskityttiin uusiin ravitsemussuosituksiin pohjautuvien ravitsemusasioiden jalkauttamiseen ja/tai perehdyttiin metsän antimiin kuten villivihanneksiin ja marjoihin, retkiruokaan sekä nuotiolla valmistettuun ruokaan. Villiyrtekkursseilla tutustuttiin uusiin ja tuttuihin villiyrteihin ja ruokaa tulistellen -kursseilla ruokaa valmistettiin luonnon helmassa. Kurssitarjottimelta löytyi salaattit, villivihannekset, välipalat, grilliruoka, jouluruoat, palkokasvit, makkara, raakakakut, gluteeniton leivonta, kakunkoristelu, riista ja marjoja. Kaikkiaan pidettiin ruokakursseja ja tapahtumia yhdistyksille sekä muille tahoille 56 kpl ja mukana oli n. 800 osallistujaa, luentoja pidettiin 36 kpl, joissa oli yhteensä n. 1 100 kuulijaa. Kotitalousneuvonnan ja ravitsemukseen liittyviä tuotteita ja palveluja markkinoitiin aktiivisesti uusille asiakkaille, mm. yhdistyksille ja yrityksille. Uudellamaalla, Pirkanmaalla ja Etelä-Karjalassa yhdistyksillä oli mahdollisuus hakea tukea säätiöiltä ruokakursseille ja luennoille. Yhteistyössä Hämeen kalatalouskeskuksen kanssa osallistuttiin Jokioisilla jo toista kertaa järjestettyyn Mansikki -lasten maatalousnäyttelyyn.

Ruoka-asiantuntijat olivat mukana toteuttamassa valtakunnallista Ruokaneuvot -viestintää, jossa nostettiin esiin asiantuntijoita sekä ruokaperinnettä, sesongin mukaisia ruokavalintoja ja käytännön ruuanvalmistusta. Kanavina olivat mediatiedote, nettisivut, sosiaalinen media ja Koti ja maaseutu -lehti. Välitettiin Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n Ruokaneuvot -tiedotteita paikallislehtiin, tiedotettiin tapahtumista paikallislehtiin, muuhun mediaan sekä jäsenistölle, tehtiin Koti ja maaseutu -lehden reseptejä ja juttuja (2 kpl) ja lisäksi kirjoitettiin ProAgraria Satoa -lehden ajankohtaistietoja tapahtumista ja ruokasesongista.

Toimintavuonna lisättiin ruoka-asiantuntijoiden osaamista erityisesti ravitsemussuositusten sekä luonnontuotteiden asiantuntijana. Tehtiin sisäistä viestintää ja tiedon jakoa. Asiantuntijat osallistuivat Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n järjestämiin koulutuksiin, vahvistettiin elintarvikkeiden pakkausmerkintäosaamista ja parannettiin sisäistä viestintää ja tiedon jakoa. Kehitettiin uusia tuotteita ja palveluita, jotka hyödyntävät koko järjestön ruoka-asiantuntijoiden neuvontatyötä. Tuotekehitystoimenpiteitä tehtiin yhteistyönä MKNK:n edustajan kanssa. Piirikeskuksen ruoka-asiantuntijat tuottivat materiaalia Keskus ry:lle riista- ja marjaruokakursseille.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö

Hanketyö

Asiantuntijat toteuttivat Kuluttajaliiton ja kumppaneiden Syö hyvää -hanketta ja sen neuvontatilaisuuksia lapsiperheille ja ikääntyneille seuraavasti: Lapsiperheille Syö hyvää -tapahtumia 8 kpl, Ikääntyville Syö hyvää -tapahtumia 12 kpl ja Syö hyvää -luentoja yhdistyksille 12 kpl. Kasvisartereen arvoitus - leikki-ikäisille, heidän vanhemmilleen ja päiväkotien henkilökunnalle 31 kpl, Missä leipä kasvaa? – koululaisille 9 kpl, Kaurasta kaaliin, muikusta mustikkaan - Superruokaa Pohjolasta. Ensisijaisesti aikuisille kohdennettuna tilaisuuksia 15 paikallista tilaisuutta ja 3 kpl maakunnallista tapahtumaa ja Ruokakursseja pidettiin 15 kpl.

Rahoitus: MKNK:n hankerahoitus (Kaurasta kaaliin, muikusta mustikkaan – superruokaa Pohjolasta / Maaseutuvirasto, Kasvisartereen arvoitus leikki-ikäisille / Kuluttajaliitto ja RAY, Missä leipä kasvaa / Leipätiedotus ja Maaseutuvirasto, Syö hyvää / Kuluttajaliitto ja RAY)

Miljoona litraa metsämarjoja -kampanjan (1.7-30.9.2015) aikana järjestettiin tapahtumia, mm. Metsän marjat -ruokakursseja ja/tai luentoja 5 kpl.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö

Perhetyö

Toimintavuonna jatkettiin vuonna 2014 alkanutta yhteistyötä Hämeenlinnan kaupungin sosiaalityön kanssa. Aikuissosiaalityöntekijät rekrytoivat toimintaan mukaan viisi perhettä, joiden luona ruoka-asiantuntija teki syksyn aikana neljä perhekäyntiä. Käyntien tarkoituksena oli saada perheiden arkea sujuvaksi ja auttaa arjen haasteissa. Aiheina olivat ruuanvalmistus, ravitsemus, kodinhoito ja perheiden taloudelliset asiat. Perhekäyntien jälkeen osa toiminnassa mukana olleista äideistä jatkoi kuntouttavaa toimintaa osallistumalla ryhmätoimintaan, jota järjestettiin 10 kertaa. Ryhmätoiminta toteutettiin pääosin Vanajan Parvella (ProAgrian toimitilojen yhteydessä) sekä muutaman kerran luonnossa. Kokoontumisten aiheet olivat vaihtelevia mm. kalastus, ruokaa luonnosta lautaselle, käsityöt, liikunta, videosityksen teko omista valokuvista, kukka-asetelman teko, eläinavusteinen ohjaustoiminta sekä ruuanvalmistus ja ravitsemus. Ryhmätoiminnasta vastasi ruoka-asiantuntijat, maisemasiatuntija sekä neljä ProAgria Etelä-Suomen asiantuntijaa.

Rahoitus: Hämeenlinnan kaupunki

Hämeessä kokouspalvelut jatkuivat vilkkaana myös vuonna 2015.

MAISEMAN- JA LUONNONHOIDON NEUVONTA

Maiseman- ja luonnonhoidon neuvonta ja maisemasuunnittelu

Kunnossa oleva ympäristö on osa maaseudun tuotteiden ja palveluiden tuotekuvaa. Erityisen tärkeitä ne ovat maaseutumatkailuyrityksissä, joissa maisemasuunnitteluun ja maiseman tuotteistamiseen liittyy erityiskysymyksiä. Maisemasta liiketoimintaa ja kulttuurimaiseman tuotteistus -toimenpiteiden teemalla toteutettiin seuraavasti: kylämaisemakävelyitä 7 kpl, kulttuurimaiseman neuvontatapahtumia 4 kpl ja kulttuurimaisemamatkoja 1 kpl. Lisäksi järjestettiin räätälöity koulutuskokonaisuus maaseudun maisemasuunnittelusta, yhteensä 5 kpl.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö ja METSO-rahoitus Metso-kävelyihin (3 kpl, mukana kylämaisemakävelyissä).

Nuoret luontonomadit –hanke: Nuorten kulttuurimaisemakoulutus 4 kpl, jossa mobiilisovelluksen hyödyntäminen, mobiilireitti 1 kpl ja 1 kpl tiedotustapahtuma. Kohdealueena Juupajoki.

Rahoitus: Ympäristökasvatus ja valistus -hanke, Keski-Suomen ELY-keskus

Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, maankäytön ohjeistus -opas 1 kpl, Porkkalan pilottialue.

Kunnille ja muille organisaatioille tehtiin maisemaan ja luontoon liittyviä selvityksiä, suunnitelmia ja kartoituksia: tiedotustapahtumat 2 kpl ja maisemaselvitykset, inventoinnit yms. 5 kpl.

Kiinnostus taajamien niittyjen ja peltojen laadukkaaseen sekä kustannustehokkaaseen hoitoon on lisääntynyt. Kaupungeille laadittiin B-hoitoluokkiin liittyviä suunnitelmia 6 kpl ja hoidon laadun arviointeja tehtiin 20 kpl. Lisäksi Tampereen kaupungin Rukkamäessä järjestettiin lupiinintorjuntatalkoot 1 kpl.

Ranta-alueiden monimuotoinen suunnittelu

paikalliset reitistöselvitykset, 1 kpl (Rannat kuntoon –hanke)
toimijaverkoston yhteistyön kehittäminen, palaverit 3 kpl (Rannat kuntoon hanke)
uimarannan hoito- ja käyttösuunnitelma 1 kpl

Etelä-Suomen alueella osallistuttiin Vuoden maisemateko -kilpailuun ja valittiin viisi alueellista Vuoden maisematekoa:

- Etelä-Karjalasta Mummolan mäen kunnostus, Sirkku Kokkonen, Luumäki
- Hämeestä Havainoja kirjaimellisesti – maisemasta samasta, Outi Latvala
- Kymenlaaksosta Laiskan rannan kunnostus, Markus Laitinen, Kotka,
- Pirkanmaalta Operaatio Puska-Jussi, Länkipohjan kesätoryhdistys
- Uudeltamaalta Myyrmäen päivätoiminnan aistipuutarhan perustaminen, Vantaan kaupunki

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Ympäristöministeriö (Rannat kuntoon –hanke)

Hanketyö

Toimintavuonna piirikeskuksen maisema-asiantuntijat toteuttivat Maa- ja kotitalousnaisten keskuksen Rannat kuntoon –hanketta Kanta-Hämeessä Loppijärven pilottialueella. Toimintavuonna alkaneessa hankkeessa tehtiin kartoituksia, tiedotettiin hankkeesta, kokoonnuttiin paikallisen työryhmän kanssa, kierrettiin maastokohteissa yhdessä kylien edustajien kanssa sekä järjestettiin kolme rantakävelyä.

Rahoitus: Ympäristöministeriö, Ravinteet kiertoon –ohjelma.

Tulevaa hanketyökautta varmistamaan toimintavuonna laadittiin useita maiseman- ja luonnon-hoitoon liittyviä hankesuunnitelmia vuodelle 2016.

Neuvo 2020 ja ympäristösopimukset

Uudella ohjelmakaudella maiseman- ja luonnonhoito on yhä tärkeämpi osa EU:n maatalouspolitiikkaa. Tämä on antanut mahdollisuuksia kehittää viljelijöille suunnattavaa neuvontaa ja suunnittelupalveluja. NEUVO 2020 on tarjonnut maisema-asiantuntijoille mahdollisuuden tehdä tilakohtaista neuvontaa erittäin edullisesti. Toimintavuonna tehtiin ennätysmäärä ympäristösopimussuunnitelmia. Ympäristösopimussuunnitelmia tiloille yhteensä 236 kpl, NEUVO 2020 tilakohtaisia neuvontakäyntejä 61 kpl ja erilaisia

markkinointiviestejä lähetettiin 19 kpl. Peltoluonnon monimuotoisuus teemalla järjestettiin yksi koulutustilaisuus. Laidunnuksen lisääminen luonnon monimuotoisuus –alueilla teemasta tiedotettiin asiakkaille, kuluttajille ja yhteistyöverkostoille. Laidunpankki -verkkopalvelun kehittäminen: neuvonta ja tiedotus 10 kpl.

Ympäristökorvausjärjestelmässä ovat mukana yhdistyksille tarkoitetut ympäristösopimukset koskien perinnebiotooppeja ja kosteikkoja. Asiasta tiedotettiin aktiivisesti, mutta vuonna 2015 se ei vielä tuottanut tulosta. Ympäristösopimussuunnitelmia yhdistyksille ei toimintavuonna tehty. Erilaisia markkinointiviestejä toteutettiin 10 kpl.

Rahoitus: Maaseuturahasto / Neuvo 2020 ja Opetus- ja kulttuuriministeriö.

YRITYSPALVELUT

Yritysneuvonnassa toimintavuoden tavoitteeksi asetettiin: alueiden elinvoimaisuuden tukeminen yrittäjyyttä kehittämällä, yritysneuvonnan ja yritysasiantuntijoiden tunnettuuden lisääminen, yritysasiantuntijoiden osaamisen kehittäminen, yhteistyön lisääminen sisäisesti ja ulkopuolisten sidosryhmien kanssa, yritysneuvonnan asiakkaiden määrän ja palvelumyynnin lisääminen sekä uusien liiketoimintamahdollisuuksien tunnistaminen ja hyödyntäminen.

Yritysneuvonnan pääasiakasryhmät ovat ruoka- ja matkailu- sekä elintarvike- ja villiruokayritykset sekä hyvinvointipalvelua tarjoavat yritykset. Etelä-Karjalassa järjestettiin ”Yrittäville – maaseutuyritysneuvonta osana seudullisia yritysneuvontapalveluja Kaakkois-Suomessa”, teematilaisuuksia: 3 kpl Ajankohtaista elintarvikeyrittäjille –infotilaisuutta, 1 kpl Linnoituksen alueen torstaimarkkina-verkostoitumistilaisuus.

Tuotekehitystoimenpiteillä kehitettiin yritysneuvonnan uusia tuotteita ja palveluita. Pääasiakas-ryhmille suunniteltujen palvelujen pohjalta varmistettiin, että kaikilla yritysasiantuntijoilla on käytettävissään ajan tasalla oleva työkalupakki palvelujen tarjoamiseksi asiakkaille. Työkalupakkiin sisällytettiin myös yritysneuvontapalvelujen markkinointiaineistoa ja tuotettiin materiaalia Keskus ry:lle.

Sisäisillä koulutuksilla lisättiin yritysasiantuntijoiden osaamista erityisesti substanssiosaamisen osalta. Yritysasiantuntijat osallistuivat valtakunnallisiin koulutuksiin ja järjestimme myös omia sisäisiä koulutuksia esim. webexillä. Etelä-Suomessa osallistuttiin aktiivisesti sisäiseen viestintään ja tiedon jakoa vahvistettiin osaamisen parantamiseksi. Yritysneuvontaa markkinoitiin jäsentiedotteessa. Osallistuttiin alueella järjestettäviin ProAgrian yritysasiantuntijoiden palaveriin. Myös tärkeimpien sidosryhmien kanssa kontaktoitiin suoraan (face to face).

Yritysneuvonnan palvelut 2015:

- Kehitys- ja tulevaisuuskeskustelut 6 kpl
- Hygieniakoulutuksia järjestettiin yksi
- Hygieniaosaamistestejä järjestettiin 11 joihin osallistui 73 henkilöä
- Maakuntien Parhaat laatuarviointit 2 kpl.
- Elintarviketieto esiin -tapahtumat Uudellamaalla ja Pirkanmaalla. Hanketta koordinoi Ruokatieto Yhdistys ry kumppaneinaan Elintarviketeollisuusliitto ry. ja Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry. Maa- ja metsätalousministeriö rahoittaa hanketta yhdessä hankekumppanien kanssa.
- Pakkausmerkintäinfot 5 kpl
- Tuote- ja hinnoitteluneuvonta 1 kpl
- Muut maaseutuyritysten suunnitelmat ja laskelmat 8 kpl
- Maaseutumarkkinat Lappeenrannan Kauppatorilla, n. 100 pienyrittäjää myymässä
- Ammatillinen maaseutuyritysten neuvonta 2 kpl

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö

JÄRJESTÖTOIMINTA

Järjestötoiminnan tavoitteena toimintavuonna oli osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen ja järjestön tunnettuuden parantaminen.

Metsästä voimaa järjestökampanja jatkui toimintavuonna. Innostettiin yhdistyksiä osallistumaan kampanjan toimenpiteisiin ja järjestettiin Etelä-Suomen alueella tapahtumia.

- Yhteinen puun istutus –tempaus toukokuussa. ”Istutamme puun - hillitsemme ilmastonmuutosta”. Paikallisyhdistykset istuttivat puun ja jokaista puuta kohden yhdistys lahjoitti rahaa Kirkon Ulkomaanavulle, joka puolestaan osti 10 puuta kehitysmaahan.
- Naisvoimaa -päivää vietettiin yhdistyksissä 31.1.2015.
- Impin päivän tempaus 11.6.2015 toteutettiin osassa yhdistyksissä
- Etelä-Karjalan maakuntakokous järjestettiin retkellä WHD Gårdiin, jossa saatiin metsästä voimaa Mirja Metsäkellijän johdolla, 23 osallistujaa
- Uudellamaalla järjestettiin kolme metsäretkeä Rauha ja Ilmari Auerin Säätiön tuella.

Etelä-Suomi oli mukana 3.-5.2.2015 järjestettävällä risteilyllä. Osallistujia oli joka maakunnasta, yhteensä noin 150 osallistujaa.

Tapahtumat:

- Oikein & nurin käsityöristeily 18. - 19.4., osallistujia 44.
- Hiljentymisen päivä tammikuussa Forssassa, osallistujia n. 60
- Hiljentymisen päivä maaliskuussa Artjärvellä, osallistujia n. 40
- Hyvää Yhdessä -ilta Parikkalassa huhtikuussa, osallistujia 14.
- Suvipäivä 3.8 Juupajoella, n. 100 osallistujaa
- Jouluretki Pirkanmaalta Loviisaan 40 osallistujaa.
- Kesäretki Uudellamaalla, 33 osallistujaa.
- Maakuntatiimit ja maakuntakokoukset jokaisella viidellä toimialueella, maakuntakokous kerran vuodessa ja maakuntatiimit tarpeen mukaan.
- Edustajiston kokous Uudellamaalla 14.11.
- Opintomatalla Sloveniaan 30.9.- 5.10. tutustuttiin maaseutuyrittämiseen. Osallistujia 29

Jäsenille kehitettiin aktiivisesti jäsenetuja ja -palveluja. Järjestötyöryhmä kokoontui vuoden aikana 5 kertaa ja jäsenkirje lähetettiin 2 kertaa. Tämän lisäksi lähetettiin vuoden aikana useita maakunnallisia sähköpostitiedotteita. Järjestötuotteiden kehittämisessä huomioidaan jäsenten toiveet ja tarpeet. Markkinoidaan järjestötuotteita tapahtumissa ja aluetoimistoilla. Lisättiin asiantuntijoiden osaamista varautumiseen liittyvissä asioissa ja osallistuttiin varautumiseen liittyvään koulutukseen.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö

VIESTINTÄ

Viestinnän tavoitteena oli toimintavuonna tukea avaintulosalueiden tavoitteiden saavuttamista, lisätä näkyvyyttä ja tunnettuutta sekä parantaa sidosryhmäyhteistyötä. Yhteisen brändin rakentamiseen osallistuimme tuottamalla yhteiset viestintäpohjat ja ydinviestintälauseet, joita käytimme aktiivisesti yhtenäisen viestinnän luomiseksi. Hyödynsimme valtakunnallisesti tuotettuja viestintämateriaaleja ja valmiita tiedotepohjia. Toimintavuonna päivitettiin toimialakohtaiset esitteet: Ruokaneuvot, Maisemapalvelut ja Yrityspalvelut. Sidosryhmille laitettiin toimialakohtaisia ajankohtaistiedotteita esim. Maisemautiset neljä kertaa vuodessa. Jäsenyhdistyksille lähetettiin jäsenkirjeitä 2 kertaa. Viestinnässä yhä merkittävämpi paino oli verkkoviestinnässä ja sitä kehitettiin edelleen. Sähköisiä kirjeitä lähetettiin maakunnallisesti järjestövastaavan toimesta. Sisäistä viestintää tehostimme ensisijaisesti sähköpostilla. Kaikki tiedotteet, järjestökirjeet ja muut yhteiset dokumentit tallennettiin yhteiseen salkkuun kaikkien ulottuville.

Maa- ja kotitalousnaisten yhteistä viestintämateriaalia käytettiin sisäisessä ja ulkoisessa tiedotuksessa. Eri alueiden tiedotusvälineitä hyödynnettiin jatkuvasti ja olemassa olevaa mediarekisteriä päivitettiin. Säännöllisesti medialle on toimitettu tiedotteita järjestettävistä tapahtumista ja uusista julkisista suunnitteluhankkeista. Media oli kiinnostunut toiminnastamme ja julkaisi mielellään näyttäviä artikkeleja kuvineen. Medialle laitetuissa tiedotteissa korostettiin aina Maa- ja kotitalousnaisten nimeä. Messuilla ja eri tapahtumissa käytettiin järjestövaatteita ja toimme esiin järjestötuotteita. Asiantuntijoiden keskinäistä tiedonkulkua parannettiin ja hyviä käytäntöjä jaettiin eri alueiden kanssa omilla toiminnansuunnittelupäivillä ja sähköposteilla.

Lisättiin suunnitelmallisesti verkkoviestinnän käyttöä. Osallistuimme aktiivisesti Maa- ja kotitalousnaisten valtakunnallisten ja Etelä-Suomen omien internetsivujen sisällön tuotantoon. Kotisivujen aktiivinen päivittäminen on Etelä-Suomessa jo vakiintunutta toimintaa ja ylläpidämme kotisivuja kaikkien asiantuntijoiden toimesta. Erittäin aktiivista viestintää facebook -sivuilla parannetaan edelleen.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö

Hankkeet

Hanketoiminta oli toimintavuonna erittäin vähäistä johtuen Maaseuturahaston hankekauden katkoksesta. Maa- ja kotitalousnaisilla ei ollut lainkaan omia hankkeita toimintavuonna. Tämän takia jouduttiin piirikeskuksessa lomauttamaan asiantuntijoita määräaikaaisesti vuoden aikana. Yritysasiantuntijat Etelä-Karjalassa pystyivät tekemään pienen työajan yrityshankkeessa, jonka rahoitusta jatkettiin kahden kuukauden ajan toimintavuonna. Lisäksi alueella Rajaseutu ry myönsi osarahoituksen ”Ruokamatkailun tuotteistamisen” pilotointiin.

KAINUUN MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUS

Piirijohtokunta

puheenjohtaja emäntä	Tarja Tervo	Sotkamo
varapuheenjohtaja	maaseutuyrittäjä Kaija Väisänen	Puolanka
jäsen	hoitoapulainen Taina Pulkkinen	Kuhmo
jäsen	taksiyrittäjä Hilkka Heikkinen	Ristijärvi
jäsen	maaseutuyrittäjä Liisa Heikkinen	Hyrynsalmi
jäsen	toimistos sihteeri Sisko-Liisa Rusanen	Vaala
1. varajäsen	maaseutuyrittäjä Merja Karjalainen	Kajaani
2. varajäsen	emäntä Ritva Karppinen	Suomussalmi
3. varajäsen	agrologi, puutarhuri Helena Leinonen	Paltamo

Toimihenkilöt

- toiminnanjohtaja Marjatta Pikkarainen (sairauslomalla 1.1.–28.2.15)
- markkinointi- ja järjestösihteeri Merja Ronkainen
- erityisasiantuntija, yrityspalvelut Soili Hypén (ts. toiminn.johtaja 1.1.–28.2.15)
- elintarvikeasiantuntija Marika Köngäs
- ympäristön- ja luonnonhoidon asiantuntija Marjo Piirainen
- maiseman- ja luonnonhoidon asiantuntija Aili Jussila (13.4.– 2.5.15)
- hanketyöntekijä Henna Hietakangas (30.4.15 saakka, 27.5. - 30.6.15)
- hanketyöntekijä Hilkka Tolonen (7.12.15 lähtien)

Jäsenet ja yhdistykset

Kainuun Maa- ja kotitalousnaisten jäsenmäärä toimintavuonna oli 1 391 henkilöä ja yhdistysten määrä 44 kappaletta.

TOIMINTA

Ruokaneuvontaa toteuttivat eriaiheiset ravitsemuskurssit ja –luennot sekä asiantuntijaesiintymiset. Metsämarjakampanjaa jäsenkylillä vauhditti saamamme KKI-avustus. Syö hyvää –tapahtumia oli yhdeksän, Kasvisaarten arvoitus –tapahtumia 12, Missä leipä kasvaa –tapahtumia neljä ja Superruokaa pohjolasta –tapahtumia kymmenen. Terveuden edistämisen määrärahoista rahoitettu Ravitsemusluotsit Kainuussa –hanke käynnistyi kahden valmistuneen lyhytvideon myötä. Maiseman- ja luonnonhoidon neuvontaan kuului joitakin yleisöluentoja sekä ympäristösopimussuunnittelua, joista osa oli Pohjois-Savon piirikeskuksen pyynnöstä Ylä-Savossa. Vuoteen kuului myös Neuvo 2020 -toimenpiteitä ja suojavyöhykesuunnitelmia. Yritysneuvonnassa toteutettiin mm. matkailuyrittäjien opintomatka ja omavalvontasuunnitelmia. Asiantuntijamme osallistui oppikirjan kirjoittamiseen luonnontuotealalle. Lomitus- ja sijaisryrittäjyyshankkeessa saatiin työn tarjontaa ja kysyntää kohtaamaan, luotiin lomitusryrittäjyyden liiketoimintamalli ja saatiin joitakin byrokraatiaesteitä selätetyksi. Vuoden lopulla käynnistyi myös ProYritys Kainuu –hanke. Järjestövuoteen kuului mm. risteily ja puunistutustempaus. Syksyn Naisvoimaa-päivässä luovutettiin neulomiskampanjan tulos Etsivän Nuorisotyön ja kuntien nuorisotoimen edustajille. Viestintää kehitettiin mm. sähköisen eMailer-jäsenkirjeen sekä omien Facebook-sivujen avulla.

RUOKA-, RAVITSEMUS- JA KOTITALOUSNEUVONTA

Toteutimme Opetus- ja kulttuuriministeriön tukemana luentoja, kursseja ja yleisötilaisuuksia. Elintarvikeasiantuntijamme koulutti 18.3. Kajaanin ammattioppilaitoksen

Luomuperuskurssin eläinpäivien suoramyntiosuudessa; paikalla ja etäyhteyksien päässä oli 13 kuulijaa. ProMama-hankkeen kanssa yhteistyössä järjestimme 31.3. illan, jossa asiantuntijamme luennoi 11 kajaanilaiselle osallistujalle ravinnon ja rintasyövän yhteydestä. Yhteistyössä Variskankaan Marttojen kanssa järjestimme 25.5. Kajaanissa 10 villiä vihannesta –kurssin, johon osallistui 15 naista. Osallistuimme *Tulevaisuuden ravinto* -paneeliin 16.6. Kajaanin Generaattorilla; kuulijoita oli 29. Tuimme Suomussalmen Pesiön kyläyhdistys ry:n muonitusvalmiutta Kainuun Rastiviikolla; kahden muunkin jäsenyhdistyksen kesätapahtumia tuimme välinelainauksin. Kuhmon Green Care –hanke hankki meiltä 17.9. sienikurssin, jolla oli 12 osallistujaa. 29.10. Oikeutta eläkeläisille ry:lle pidettiin luento ikääntyneiden ravitsemuksesta; 20 osallistui. 22.11. oli Sapere-piste MLL:n järjestämässä Lapsen oikeuksien päivän tapahtumassa Kajaanissa; kävijöitä oli 60. Osastollamme Kainuulaisella joulutorilla marraskuun 28. – 29. päivinä vierailivat tänä vuonna myös Kainuun Nuotan jätevesineuvontahanke ja MTLH ry:n Maaseudun tukihenkilöverkko –hanke.

Miljoona litraa metsämarjoja –kampanjassa kerättiin 12 291,5 litraa yhteensä 103 marjastajan voimin. Parhaan ryhmätuloksen sai Irman Letin ryhmä, ja yksilöistä paras oli Erkki Heikkinen Kuhmosta. Elintarvikeasiantuntijamme valmisteli marjaluentoaineiston; luennon kuuli 16 kuulijaa ja aineistoa ja marjaisten makujen maistatusta oli esillä myös yleisötapahtumissa. Lisäpotkua kampanjaan toi saamamme KKI-avustus *Arkeen voimaa luonnossa liikkumalla*; avustimme viittä jäsenyhdistystä hyötyliikuntatapahtuman järjestämisessä.

Järjestimme painonhallintakurssin Paltamon kansalaisopiston kurssina 12.10.-7.12. Tapaamisia oli yhteensä kuusi ja osallistujia 8.

Kainuussa järjestettiin neljä lapsiperheille suunnattua *Syö hyvää* –tapahtumaa. 17.3. Puolangan perhetuvalle osallistui 10 aikuista ja 11 lasta, 23.3. Suomussalmelle - yhdessä Ylä-Kainuun äidit ry:n kanssa - 22 aikuista ja 19 lasta, 26.3. Vaalan perhekerhoon 17 aikuista ja 21 lasta ja 14.4. Sotkamon perhekahvilaan 7 aikuista ja 19 lasta. Viisi *Syö hyvää* –tapahtumaa järjestettiin ikääntyneille. Ensimmäinen järjestettiin yhdessä Kajaanin SPR:n kanssa 1.4., ja tapahtumaan osallistui 30 henkilöä. Sekä Paltamon eläkeläiset ry:n kanssa 15.4. että Kajaanissa Kainuun keliakiayhdistyksen kanssa 16.4. järjestettyyn tapahtumaan osallistui molempiin 16 henkilöä. Eläkeliiton Hyrynsalmen yhdistyksen tapahtumassa 21.4. oli 26 osallistujaa ja Eläkeliiton Kuhmon yhdistyksen tapahtumassa 23.4. puolestaan 70.

Kasvisaarten arvoitus –tapahtumia leikki-ikäisille toteutettiin 12 kpl. 18.8. Paltamossa Kontiomäen päiväkodissa ruokarohkeita salapoliiseja oli 23, 19.8. Kajaanissa Kätönlahden päiväkodissa 74, 20.8. Kajaanissa Päiväkoti Hoijakassa 21, 24.8. Kajaanissa Nakertajan päiväkodissa 63, 25.8. Kajaanissa Mäntylän päiväkodissa 49, 27.8. Kuhmon Vuoropäiväkoti Kuusenkuiskeessa 63, 28.8. Hyrynsalmen kunnan ryhmäperhepäivähoitolaisia 25, 7.9. Kajaanissa Ratamon päiväkodissa 19, 8.9. Suomussalmella Pitämän päiväkodissa 21, 9. – 10.9. Sotkamossa Satuvakan päiväkodissa 103 ja 11.9. Kajaanissa Aurinkorinteen päiväkodissa 20.

Missä leipä kasvaa –tapahtumia järjestettiin neljä. 2.9. Kuhmossa Hietaperän koululla oppilaita oli 32, 21.9. Sotkamossa Naapurivaaran koululla 51, 23.9. Suomussalmella Taivalalasan koululla 40 ja 3.11. Sotkamossa Kontinjoen koululla 40. Lisäksi yhteensä 15 opettajaa osallistui tapahtumiin.

Kaurasta kaaliin, muikusta mustikkaan - pohjolan superruoat lautaselle –hankkeen maakunnallinen tapahtuma järjestettiin Kajaanissa Linnanvirta elää –tapahtuman yhteydessä 21.8., jolloin koko tapahtumassa kävijöitä oli noin 2000 ja pisteellämme noin 500. Alueellisia tapahtumia järjestettiin kuusi. 23.5. Kajaanissa Mahdollisuuksien torilla pisteellämme kävi 300, 27.6. Puolangan Rokulipäivillä 100, 19.9. Sotkamon Tipasojan Maalaistorilla 70, 31.10. Kajaanin kekrimarkkinoilla 100, 28.11. Suomussalmen Ruhtinansalmen Joulun avausmarkkinoilla 200 ja 5.12. Vuolijoen Partiolaisten perinteisissä joulumyyjäisissä 200 vierailijaa.

Superruokakursseista ensimmäinen oli 7.11. Suomussalmella, missä Pohjolan herkkuja kokkaili 12 Kerälän ympäristön maatalousnaista. 12.11. Kajaanissa Keskuskoululla osallistui kurssille 24 oppilasta ja 2 opettajaa ja 14.11. puolestaan 12 Kuhmon maa- ja kotitalousnaista.

Sosiaali- ja terveysministeriön rahoittama *Ravitsemushuotsit Kainuussa* –hanke alkoi luoda käytännön työkaluja ja toimintamalleja maaseutuyrittäjiin kohdistuvaan ravitsemusneuvontaan. Vuoden aikana valmistui Luken kanssa yhteistyöllä *Ruoka – enemmän kuin polttoainetta* sekä *Ruoka rytmittää arkea* -videot. Videoilla esiintyy yrittäjiä neljältä eri maatilalta, ja niiden avulla herätellään eri yleisötahtumissa erityisesti maaseutuyrittäjämiehiä mm. ateriarhythmin tärkeyteen. Pienryhmätoimintaa käynnistyi Vuolijoella yhteistyössä Kainuun Liikunnan ja MTK:n kanssa; osallistujia oli 11. Tarjottiin henkilökohtaista työhyvinvoinnin ohjausta kolmessa eri yrityksessä. Hanke koordinoi Voimavararyhmän työtä Kainuussa; ryhmä jalkauttaa ns. varhaisen välittämisen mallia maaseutuyrittäjien pariin.

MAISEMAN- JA LUONNONHOIDON NEUVONTA

Naisvoimaa-päivässämme 3.10. Kajaanissa pidettiin luento aiheesta Kainuulaiset kukkakedot. Ympäristön- ja luonnonhoidon asiantuntijamme luento oli kuulemassa Pyörteen tilalla 20 osallistujaa. Tärkeän painon päivässä sai myös Vuoden Maisematekokisan Kainuun voittajan kuhmolaisen kuvataiteilijan Urho Kähkösen palkitseminen. Hän oli tehnyt ja tekee edelleen mittavaakin ja vaikuttavaa maisemointi- ja perinnerakentamistyötä kyläyhteisönsä iloksi ja omaksi nautinnokseen. Hänen tavoitteenaan on kotitilan palauttaminen entiseen kukoistukseen, ja ehkä vielä piirun verran paremmaksi...

Vaihtoehtoja pellonkäyttöön -opasta on jaettu eri yhteyksissä. Ympäristön- ja luonnonhoidon asiantuntijan osaamista kehitettiin mm. osallistumalla ArcGis-ohjelman valtakunnalliseen käyttökoulutukseen. Kylämaisemien puolesta -videota esitettiin edelleen eri yhteyksissä, mm. Naisvoimaa-päivässä.

Viljelijöille tarjottiin ympäristökorvauksiin liittyvää neuvontaa ja suunnittelupalvelua. Suunnitelmia tehtiin Kainuussa yhteensä 46 tilalle; suuri osa näistä tehtiin edellisen vuoden aikana tehtyjen maastokäyntien perusteille. Vastaavaa työtä tehtiin yli maakuntarajan elo - lokakuun aikana. Pohjois-Savon piirikeskuksen pyynnöstä tehtiin työtä vuonna 2015 alkavien sopimusten osalta; näitä kohteita Ylä-Savossa kertyi 15.

Vuoteen kuului myös NEUVO 2020 –tilaneuvontaa erityisesti luonnon monimuotoisuuden painottuen. Asiantuntijamme toimi myös alkuvuonna Luken *Ravinteet rahaksi* –hankkeessa tehden seitsemän suojavyöhykesuunnitelmaa.

Alustavaa hankesuunnittelua tehtiin kohderyhmän ja rahoittajien suuntaan. Tähän liittyen pidettiin 2.9. Maaseudun Sivistysliiton kanssa yhteinen tupailta Paltamon Mieslahdessa. Rannat kuntoon –toimintamallista kertovaa esitystä kuunteli tilaisuudessa 8 henkilöä.

YRITYSPALVELUT

Kainuun ammattiopisto käynnisti ensimmäisenä Suomessa YritysAmis-kokeilun. Yritysasiantuntija toimi alkukeväästä yrittäjyysosion kouluttajana aiheinaan yritystoiminnan kannattavuus, hinnoittelu, investoinnit ja rahoitus, verotus ja vakuuttaminen. Tilaisuuksiin osallistui yhteensä 74.

Opintomatka ”Elämymajoitusta ja saaristolaismakuja” järjestettiin 8 henkilön bm-pienryhmälle. Kohteita 31.5. – 3.6. olivat mm. Satulinna, Herrankukkaro, Storfinnhovan metsäkylä ja Mediapolis. 8.10. pidettiin Kajaanissa pakkausmerkintä-info, jossa tiedotettiin ja jaettiin ohjeita ja tukimateriaaleja kaikkiaan 18 yrittäjälle. Yritysasiantuntijamme kertoi MKN yrityspalveluista 80 osallistujalle Vaalan kunnan 23.11. järjestämässä yrittäjäillalla.

ProAgria Kainuun edustajana Työelämä 2020 -alueverkostossa ovat Maa- ja kotitalousnaisten yritysasiantuntija ja toiminnanjohtaja. Tavoitteena on työelämän laadun parantaminen niin, että Suomen työelämä kehittyisi Euroopan parhaaksi. Alueverkosto on osa Yritys-Suomen toimintaa ja sitä koordinoi Kainuussa ELY-keskuksen yritysosasto.

Yritysten neuvonta liittyi alkuvuodesta pääosin jo rahoitettujen investointihankkeiden maksatuksiin ja toukokuusta lähtien investointihankkeiden valmisteluun uusien rahoitusmuotojen avautumisen myötä. Neuvontaa kohdentui metsätoimialalle, ravintolaliiketoimintaan sekä elintarvikkeiden jatkojalostukseen, ja investointeja valmisteltiin yli 760 000 euron edestä.

Yritysasiantuntija valmistui näyttötutkintomestariksi (25 op) Oulun seudun ammatillisesta opettajakorkeakoulusta. Marraskuun 25. päivänä hän luennoi 75 kuulijalle arvioinnin laadun varmistamisesta. Hän oli mukana luonnontuotealan ensimmäistä oppikirjaa kirjoittaneessa asiantuntijatiimissä. Kirja julkaistaan sekä painettuna että netissä. Toimeksiantajana oli Opetushallitus.

Kesällä käynnistettiin marjaryhmän toiminta yhteistyössä Luken kanssa. Marjanjalostajat ja tukkuostajat ovat tuoneet esille kotimaisen marjaraaka-aineen kasvavan tarpeen. Toiminta perustuu aktiiviseen vuoropuheluun ja yhteistyön rakentamiseen marja-alan vetureiden kanssa.

Norden-hankkeen *The role of NGOs as welfare service providers*, loppuseminaari pidettiin 21.-22.2. Kostamuksessa. Partnerimme Kööpenhaminasta Miljøpunkt Norrebrosta kiinnostuivat yhteistyöstä kanssamme erityisesti maiseman- ja luonnonhoidon sekä ympäristönsuojelun aloilla. Norden -hankkeessa opitun mallin - terapia-, aisti-, ja virikepuutarhat leikkipuistojen, palvelutalojen ja koulujen yhteydessä – soveltamista alettiin suunnitella myös Kainuuseen.

Lomitus- ja sijaisryrittäjyyden kehittäminen –hanke (ESR) selvitti alkuvuonna lomitus- ja työllistymisvaihtoehtoja maa- ja metsätalousyrityksissä. Asiakkaina oli myös osuuskuntia sekä yrittäjyyttä harkitsevia, joiden kehittämistarpeet liittyivät yleisemmin palvelutarpeisiin kylillä. Kehitettiin yrittäjälomittajan liiketoimintamalli palvelumuotoilua soveltaen. Yhteensä 36 yritykselle - joista osa tarjosi työmahdollisuuksia ja osa etsi niitä – syntyi 71 oppilastyöpäivää työpajainfoissa, pienryhmissä, opintomatkoilla tai yritysasiantuntijan ohjauksessa. Tiedotuksen piirissä oli 47 muuta. Saatiin aikaan muutos Kainuun verottajan tulkinnassa: lomitusyrittäjät hyväksytään nyt ennakkoperintärekisteriin. Hankkeessa tapahtui yksi tällainen rekisteröinti, ja lisäksi kolme yritystä lähti laajentamaan toimintaansa lomitus- tai sijaisryrittäjyyden suuntaan. Myös muutamia työllistymisiä saatiin aikaan tai pohjustettiin maatiloilla.

Helmikuun lopussa päättynyt *Kainuulainen lähiruoka* –hanke viimeisteli elintarvikeyrittäjien tietopankin sekä selvityksen Kainuuseen soveltuvasta elintarvikeasiantuntijamallista. Helmikuussa päättyi myös *MASVA – Maaseutuyritysten asiakasvastaavat Kainuussa* –hanke, jolla ehti toimintansa aikana olla yhteydenpitoa yhteensä 457 yrittäjän kanssa Kainuussa.

Syyskuussa aloitettiin 3-vuotinen *ProYritys Kainuu* –hanke, jossa alkuvaiheen yritysneuvontana kehitetään yritystoiminnan kannattavuutta aloitus- ja muutostilanteissa. MKN piirikeskuksella on toteutuksessa keskeinen rooli. Syksyn aikana annettiin yrityskohtaista neuvontaa 27:lle, esiteltiin hanketta erilaisissa sidosryhmätapaamisissa sekä järjestettiin kesällä perustetulle marjaryhmälle kolme kokoontumista.

JÄRJESTÖTOIMINTA

Olimme mukana helmikuun järjestöriesteilyn toteuttamisessa. Kainuulaisia osallistui riesteilylle 40 henkilöä. Yhdistyksiä innostettiin Metsästä voimaa –järjestökampanjaan. Olimme mukana valtakunnallisessa puun istutus –tempauksessa. Jaoinne Mahdollisuuksien

Tori –tapahtumassa Kajaanissa Sotkamon metsänhoitoyhdistyksen lahjoittamia taimia ja kerroimme puunistutuskampanjan tavoitteesta ilmastonmuutoksen torjumiseksi. Muutamissa jäsenyhdistyksissämme järjestettiin Impinpäivänä puunistutustapahtumia. Syyskuun 18. päivänä olimme mukana Sotkamon Naapurinvaaralla Maa- ja metsäväen iltamien järjestelyissä. Lokakuun 3. päivän Naisvoimaa-päivään toimme metsäteemaa mm. somistuksen sekä varapuheenjohtajamme Kaija Väisäsen vetämän pajunsidontanäytöksen kautta.

Naisvoimaa-päivässä luovutimme myös Neulotaan lämpimiä ajatuksia Kainuun nuorille -kampanjan neuleet Etsivälle nuorisotyölle ja kuntien nuorisotoimelle. Lahjoitettuja neuleita – pipoja, lapasia, sukkia, kaulahuiveja - kertyi yhteensä 70 jaettavaksi nuorille Kainuun eri kuntiin. Kampanjassa yhdistyi puheenjohtajamme Tarja Tervon idea yhteisistä neulomistalkoista ja OKM:n järjestöllemme antama haaste tehdä konkreettisia ja välittämistä osoittavia tekoja nuorisomme hyvinvoinnin eteen täällä Suomessa. Naisvoimaa-päivässä tehtiin myös päätös uuden, maahanmuuttajien kotouttamiseen liittyvän kampanjan aloittamiseksi.

Vuoden maa- ja kotitalousnaisiksi Kainuussa valittiin Iris Määttä Kuhmon maa- ja kotitalousnaisista. Valinta julkistettiin ProAgraria Kainuun Edustajakokouksen yhteydessä 26.11. ja se sai hyvin taas huomiota alueellisissa lehdissä.

Jatkoimme jäsenkorttiin liitettävien jäsenetupalvelujen tarjoamista. Elintarvikeasiantuntijamme osallistui varautumiseen liittyvään koulutukseen Kuopiossa. Järjestötuotteiden markkinointia teimme läpi vuoden. Järjestömme vapaaehtoisia osallistui puolustusvoimain lippujuhlapäivän paraatiin Oulussa kesäkuussa, Naisten Valmiusliiton Oulun alueneuvottelukunnan osastossa.

VIESTINTÄ

Perustimme Kainuun maa- ja kotitalousnaisten omat Facebook-sivut, jotka ovat saaneet toista sataa tykkääjää. Myös lehdistötiedotteita laadittiin vuoden aikana aktiivisesti eri tapahtumiimme liittyen.

Yhdistysviestintä oli aktiivista: jäsen- ja yhdistyskirjeitä postitettiin 2 kpl, ja lisäksi meiltä lähtivät jäsensähköpostiviestit noin kerran kuukaudessa; uutiskirjeet muokattiin vuoden aikana eMailer-muotoisiksi. Asiakas- ja jäsenlehti Maaviesti ilmestyi neljästi vuodessa, ja jokaisessa numerossa oli useiden juttujen muodossa esillä Kainuun maa- ja kotitalousnaisten toiminta ja hankkeet.

Osallistuimme loppuvuonna aktiivisesti Koti ja maaseutu –lehden messutarjouskampanjaan saaden toista kymmentä uutta tilausta Kainuuseen.

HANKKEET

Piirikeskus vastuullisena toteuttajana:

- Kainuulainen Lähiruoka –hanke. Euroopan maaseuturahasto, rahoittajat Kainuun ELY-keskus sekä Kainuun liitto.
- Ravitsemusluotsit Kainuussa. Terveyden edistämisen määrärahat, rahoittaja STM
- Lomitus- ja sijaisryttäjäjyyden kehittäminen – mallinnus Kasvunvara-työkalulla. Euroopan sosiaalirahasto, rahoittaja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Piirikeskus toteutuksessa mukana:

- MASVA – Maaseutuyritysten asiakasvastaavat Kainuussa. ProAgraria Kainuu. Euroopan maaseuturahasto, rahoittaja Kainuun ELY-keskus.
- ProYritys Kainuu. ProAgraria Kainuu. Euroopan maaseuturahasto, rahoittaja Kainuun ELY-keskus.

- The role of NGOs as welfare service providers. TRIM. Nordic Council of Ministers.
- Ravinteet rahaksi Kainuun vesiensuojelulla. Luonnonvarakeskus. Euroopan aluekehitysrahasto, rahoittaja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus.

KESKI-POHJANMAAN MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUS

Piirijohtokunta

puheenjohtaja	4H-liiton aluejohtaja Riitta Huhtala	Kokkola
varapuheenjohtaja	maatalousyrittäjä Seija Isokääntä	Kalajoki
jäsen	maatalousyrittäjä Tarja Huopana	Perho
- varajäsen	maatalousyrittäjä Sari Taipale	Veteli
jäsen	maatalousyrittäjä Anu Karhukorpi	Halsua
- varajäsen	maatalousyrittäjä Marjo Paavola	Kaustinen
jäsen	maatal.yrittäjä / lähihoitaja Sanna Kokkonen	Reisjärvi
- varajäsen	maatalousyrittäjä Eeva Niemi	Reisjärvi
jäsen	maatalousyrittäjä Leila Niemelä	Kokkolan Lohtaja
- varajäsen	seurakuntaemäntä Anni Lätti	Kokkolan Lohtaja
jäsen	johtaja Ritva-Liisa Nisula	Reisjärvi
- varajäsen	maatalousyrittäjä Marjo-Riitta Pajala	Kokkolan Kälviä
jäsen	kosmetologi Marja-Leena Patovisti	Perho
- varajäsen	maatalousyrittäjä Tuula Tervamäki	Toholampi
jäsen	toiminnanjohtaja Pirjo Palosaari-Penttilä	Kaustinen
varajäsen	sairaanhoidtaja Raija Virta	Kalajoen Himanka
sihteeri	emäntä Aila Björkgren	Kokkola
	toiminnanjohtaja Johanna Hylkilä	Kokkola

Toimihenkilöt

- toiminnanjohtaja Johanna Hylkilä
- asiantuntija, ruoka ja ravitseminen Seija Varila
- asiantuntija, ruoka ja ravitseminen Auli Saukko
- asiantuntija, maisema ja ympäristö Jaana Höglund

Jäsenet ja yhdistykset

Keski-Pohjanmaan maa- ja kotitalousnaisten jäsenmäärä toimintavuonna oli noin 2 500 henkilöä ja yhdistysten määrä 85.

TOIMINTA

Toimintavuosi oli varsinainen kehittämisen vuosi. Vuoden aikana rekrytoitiin lisää toimihenkilöitä, vuokrattiin uusi toimipiste sekä käynnistettiin uudenlaista toimintaa. Järjestön tunnettuuden paraneminen toteutui hyvin erityisesti Kruununvoudintalon vuokraamisen seurauksena. Kruununvoudintalolla vieraili useita uusia asiakkaita, joille maa- ja kotitalousnaiset sekä naisten toiminta ylipäättänsä oli ennestään tuntematonta.

Ruoka- ja ravitsemusasiantuntijaksi rekrytoitiin Auli Saukko (Kruununvoudintalon emäntä), maisema- ja ympäristöasiantuntijaksi Jaana Höglund.

RUOKA-, RAVITSEMUS- JA KOTITALOUSNEUVONTA

Ruokakurssit

Toimintavuoden aikana olemme pitäneet maa- ja kotitalousnaisten yhdistyksille sekä paikallisille yrityksille 16 ruoka-aiheista kurssia ja/tai luentoa, teemoina mm. lähiruoka, voileipäkakut, ruisleivät ja patongit sekä kakkujen koristelu. Osallistujia näille kursseille on ollut kaikkiaan n. 250 henkilöä.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö, yksityisrahoitus

Hanketyö

Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen hankkeita olemme toteuttaneet toimintavuonna vilkkaasti. Superruokaa Pohjolasta –maakunnallisella tapahtumalla tavoitimme kerralla noin 1 700 kävijää Keski-ikäpäivät -tapahtumassa Kokkolassa. Alueellisia Superruokaa Pohjolasta –tilaisuuksia järjestettiin 4 kpl, joilla tavoitettiin n. 2 500 henkilöä. Kasvisaarten arvoitusta on ratkottu 11 päiväkodissa ympäri maakuntaa. Alakoululaisille suunnattuja Missä leipä kasvaa -tilaisuuksia pidettiin neljä. Maa- ja kotitalousnaiset järjestivät ikääntyville suunnattuja Syö hyvää -tapahtumia, joissa tutustuttiin ravitsemussuosituksiin ja terveyttä tukevaan ruokavalioon. Kohderyhmänä olivat mm. eläkeliiton jäsenyhdistykset sekä veteraanit.

Rahoitus: MKNK:n hankerahoitus (Kaurasta kaaliin, muikusta mustikkaan – superruokaa Pohjolasta / Maaseutuvirasto, Kasvisaarten arvoitus leikki-ikäisille / Kuluttajaliitto ja RAY, Missä leipä kasvaa / Leipätiedotus ja Maaseutuvirasto, Syö hyvää / Kuluttajaliitto ja RAY)

Ruoka- ja kahvipalvelut

Erilaisten tapahtumien ruoka- ja kahvipalveluita tarjottiin runsaasti. Olimme toteuttamassa n. 120 tilaisuutta, joissa ruoka- ja kahvipalveluiden lisäksi esiteltiin maa- ja kotitalousnaisten toimintaa, lähellä tuotettua ruokaa, terveellistä ruokavaliota ja ruokaan sekä ravitsemukseen yleisesti liittyviä asioita. Esimerkkeinä Bizday -business forum, Keski-ikäpäivät sekä Perhopäivät. Keski-Pohjanmaan maa- ja kotitalousnaiset olivat mukana Juho Kuosmasen Olli Mäestä kertovassa Nyrkkeilijä -elokuvassa. Elokuvasa maa- ja kotitalousnaiset huolehtivat näyttelijöiden muonituksesta ns. hääkohtauksessa.

Lisäksi olimme mukana toteuttamassa valtakunnallista maaseutumatkailuseminaaria, Kaustisella. Maa- ja kotitalousnaiset vastasivat seminaaripäivien ruokahuollosta sekä juhlaillallisen suunnittelusta ja toteutuksesta aina juhlatilan somistukseen saakka.

Rahoitus: yksityisrahoitus

Kruununvoudintalo

Loppuvuodesta 2014 alkanut juhla- ja kokouspalvelukonseptin suunnittelu- ja luomistyö konkretisoitui toimintavuonna. Käynnistimme toimintavuoden aikana uudenlaista toimintaa vuokraamalla historiallisen Kruununvoudintalon, Kokkolasta. Kruununvoudintalolla tarjosimme kokous- ja juhlapalveluja sekä järjestimme perinnepäiviä ja elämysiltoja (vajaa 200 tilaisuutta, n. 4500 kävijää). Kesäaikaan talossa toimi myös kahvila Voudintupa. Kruununvoudintalon vuokraamista jatkettiin loppuvuodesta 2015.

Rahoitus: yksityisrahoitus

MAISEMAN- JA LUONNONHOIDON NEUVONTA

Avoin maisemanhoidon neuvonta

Maiseman- ja luonnonhoidon asiantuntijan rekrytoiminen oli tavoitteena vuodelle 2015. Tavoitteessa onnistuttiin ja Jaana Höglund aloitti työssään huhtikuussa. Toimintavuoden aikana asiantuntija teki itseään tunnetuksi ja tutuksi maakunnassa sekä suunnitteli menestyksekkäästi erilaisia maiseman – ja luonnonhoidon hankkeita. Hän on myös kartoittanut kysyntää vastaavien palveluiden kehittämistä.

Vuoden maisemateko -kilpailulla saimme maisemanhoidon neuvonnalle hyvää näkyvyyttä niin paikallisessa, alueellisessa kuin sosiaalisessa mediassa. Keski-Pohjanmaan Vuoden maisemateon tekijäksi valittiin Reisjärven Kangaskylän maaseutuseura ja maaseutunaiset.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö

YRITYSPALVELUT

Maaseudun pienyrittäjyyttä tukevaa yritysneuvontaa ei Keski-Pohjanmaan maa- ja kotitalousnaiset aktiivisesti itse tarjoa, vaan hyödyntävät tarvittaessa ProAgria Keski-Pohjanmaan yritysneuvojan asiantuntemusta ja osaamista. Kilpailutilanne yritysneuvonnan saralla on kova, sillä ilmaisen yritysneuvonnan tarjoajia löytyy maakunnasta useita.

Keski-Pohjanmaan maa- ja kotitalousnaiset tarjosivat tuttuun tapansa laadukasta hygieniakoulutusta maakunnassa. Hygieniakoulutuksia järjestettiin 8 kpl ja testitilaisuuksia 10 kpl, joissa osallistujia oli yhteensä 225. Testitilaisuuksia järjestettiin sekä tilauksesta että satunnaisesti myös avoimina tilaisuuksina. Ateriasuunnitelmia laadittiin 2 kpl. Syksyille suunniteltu pakkausmerkintäkoulutus ei toteutunut vähäisen osallistujamäärän takia.

Tavoitteenamme oli järjestää laadukkaita ja ammattimaisia tilaisuuksia sekä tapahtumia Keski-Pohjanmaalla. Järjestää tapahtumia, jotka ottavat huomioon maa- ja kotitalousnaisille tärkeät arvot; lähiruoan, lähiympäristön ja yhteisöllisyyden. Näistä yksi merkittävin tapahtuma on edelleen Elokuiset Navettabileet, jotka järjestettiin jo kolmatta vuotta peräkanaa Jukkolanmäen Navetanvintillä. Erityisesti keskipohjalaiset yritykset ovat löytäneet Navettabileet. Myös uusia tapahtumatuotteita (mm. Rakkauden Ilta-elämysillallinen, Hyvät pöytätavat –etikettikurssi) ideoitiin vuoden aikana, ja osaa jopa toteutettiin uudessa toimipisteessämme Kruununvoudintalolla.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö, yksityisrahoitus

JÄRJESTÖTOIMINTA

Järjestöllisiä tapahtumia

Aktiivinen järjestötyö jatkui Keski-Pohjanmaalla myös vuonna 2015. Vuoden 2015 järjestötoiminnassamme otimme huomioon valtakunnallisen Metsästä voimaa –kampanjan. Järjestimme mm. Maaseudun Naiset –kiertueen, jonka yhtenä kantavana teemana oli Naiset ja metsä ja Impin päivänä istutettiin maakunnassa puita (valtakunnallinen tempaus ”Istutamme puun, torjumme ilmastonmuutosta”).

Helmikuussa lähdimme Maaseudun Naiset –kiertueelle. Kiertueella esiteltiin yleisesti maa- ja kotitalousnaisten toimintaa, järjestötuotteita, kerrottiin kuluvan vuoden teemoista ja kampanjoista, sekä käytiin läpi Keski-Pohjanmaan maa- ja kotitalousnaisten toimintakalenteri: kurssit, retket, matkat, tilaisuudet ja tapahtumat. Tällä kertaa yhteistyökumppanina olivat paikalliset metsänhoitoyhdistykset, valtakunnalliseen järjestökampanjaan sopien. Kiertuetilaisuudet olivat suunnattuja jäsenillemme mutta yhtäläillä myös muille järjestöme toiminnasta kiinnostuneille.

Jatkoimme toimintavuonna yhteistyötä Käsityöliike Katariinan, lankavalmistaja Sandnes Garnin sekä laivayhtiö Viking Linen kanssa järjestämällä OIKEIN & NURIN –käsityöristeily. Käsityöristeily oli suosittu ja loppuunmyyty – tänäkin vuonna. Maa- ja kotitalousnaiset saivat risteilyllä laajaa näkyvyyttä ja tekivät itseään järjestönä tunnetuksi.

Piirikeskuksen edustajia osallistui ProAgria Keskusten Liiton ja Maa- ja kotitalousnaisten Keskusten valtakunnalliselle järjestöristeilylle.

Keskipohjalaisia kisaajia osallistui runsaasti valtakunnalliseen Miljoona litraa metsämarjoja – kilpailuun. Paras keskipohjalainen poimija oli Hannu Uusitalo, Kannuksesta.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö, yksityisrahoitus

Kokoustoiminta

Piirijohtokunnalla oli toimintavuonna neljä kokousta. Varsinainen kokous pidettiin 24.11. Kokkolassa, jolloin paikalla oli 13 maa- ja kotitalousnaisten jäsenyhdistyksien edustajaa. Piirijohtokunnan jäsen Sanna Kokkonieni jätti tehtävänsä ja hänen tilalleen valittiin Minna Aho Reisjärveltä. Kokouksessa palkittiin keskipohjalainen Vuoden maisemateko, Vuoden maa- ja kotitalousnainen sekä parhaiten Miljoona litraa metsämarjoja –kisassa menestynyt keskipohjalainen poimija.

Eija Jukkola, Kokkolan Lohtajalta, valittiin Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n hallituksen jäseneksi. Kausi kestää vuoden 2016 loppuun saakka.

Valtakunnallinen maa- ja kotitalousnaisten syysseminaari järjestettiin Kokkolassa, Kruununvoudintalolla, 22.–23.9.2015. Osallistujina oli eri piirikeskusten toiminnanjohtajia sekä johtokuntien puheenjohtajia. Päivien anti oli hyvä.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö

VIESTINTÄ

Viestinnällä tuetaan tunnettuuden lisäämistä, joka on yksi strategisista avaintavoitteistamme. Erityisesti tavoitteena oli lisätä tunnettuutta asiantuntijuuden osalta. Jokainen maa- ja kotitalousnaisten toimihenkilö vastasi viestinnästä ja rakensi siten järjestön tunnettuutta omalta osaltaan. Tunnettuutta lisättiin myös media-, sidosryhmä- ja verkkoviestinnällä.

Sähköinen viestintä

Piirikeskuksen oma Facebook-sivu päivittyi muutaman kerran viikossa, ja tykkääjiä oli vuoden lopussa lähes 400. Kruununvoudintalolla on myös oma Facebook-sivunsa, jonne ajankohtaisia uutisia tulevista tilaisuuksista ja tapahtumista laitetaan viikoittain. Ylläpidämme noin 300 osoitteen sähköpostilistoja (koostuu jäsenistä, asiakkaista ja yhteistyökumppaneista), joilla oleville lähtee säännöllisesti viestiä eri toiminnoistamme.

Printtimedia ja tapahtumat

Piirikeskuksella on oma aukeama ProAgria Keski-Pohjanmaan tiedotuslehdessä, joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa (painosmäärä n.10 000 kpl). Se jaetaan osoitteellisena jakeluna asiakkaille, jäsenille, yrityksille ja yhteisöille Keski-Pohjanmaalla sekä sidosryhmille ympäri Suomea. Hyviä yhteyksiä ylläpidetään jatkuvasti maakunnan toimittajiin, ja asiantuntijamme ovatkin päässeet hyvin esille sekä maakuntaradiossa että –lehdessä kuin myös paikallislehdissä. Median edustajille järjestettiin lounas- ja –kahvihetkiä maa- ja kotitalousnaisten ajankohtaisten asioiden ympärille.

O mille jäsenyhdistyksillemme lähetimme toimintavuoden aikana neljä järjestökirjettä. Osallistuimme mahdollisuuksiemme mukaan myös pienimuotoisiin messutapahtumiin. Tilaisuuksissa jaettiin tietoa myös Koti ja maaseutu -lehdessä.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö

HANKKEET

Piirikeskus on ollut mukana toteuttamassa:

- Syö hyvää (MKNK, rahoittajana RAY)
- Kaurasta kaaliin, muikusta mustikkaan – Pohjolan superruoat lautaselle (MKNK, rahoittajana MMM)
- Kasvisaarten arvoitus leikki-ikäisille (MKNK, rahoittajana MMM)
- Missä leipä kasvaa (MKNK, rahoittajana MMM)

KESKI-SUOMEN MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUS

Johtokunta

puheenjohtaja	maa- ja metsätalousyrittäjä Pirjo Luotola	Saarijärvi
varapuheenjohtaja	maaseutuyrittäjä Viola Fredin	Joutsa
jäsen	maatilayrittäjä Hanna Hautamäki	Petäjävesi
jäsen	emäntä Tuula Merisalo	Jämsä
jäsen	maaseutuyrittäjä Nanne Peuhkurinen	Äänekoski
jäsen	metsätalallinen, lähihoitaja Aino Puurula	Pihtipudas
jäsen	maa- ja metsätalousyrittäjä Leena Vesterinen	Laukaa
sihteeri	toiminnanjohtaja Eeva-Liisa Kivimäki	Jyväskylä

Toimihenkilöt

- toiminnanjohtaja Eeva-Liisa Kivimäki
- elintarvike- ja yritysasiantuntija Mirja Pummila
- maiseman- ja luonnonhoidon asiantuntija Paula Salonen

Jäsenet ja yhdistykset

Keski-Suomen maa- ja kotitalousnaisten jäsenmäärä toimintavuonna oli 2576 henkilöä ja yhdistyksiä 61.

TOIMINTA

Vuosi 2015 oli Keski-Suomen maa- ja kotitalousnaisten 81. toimintavuosi. Vuosi oli vilkas ja työntäyteinen valtakunnallisten kampanjoiden, vuosittaisten tapahtumien KoneAgrian ja Ween maan wiljaa -markkinoiden sekä hankevalmisteluiden myötä. Myös maiseman- ja luonnonhoidon palvelut tavoittivat hyvin asiakkaita. Piirikeskuksen ja paikallisyhdistysten järjestämät Metsästä voimaa -kampanjan tapahtumat olivat suosittuja. Miljoona litraa metsämarjoja -kilpailuun osallistuttiin innokkaasti myös Keski-Suomessa.

Piirikeskuksen johtokunta kokoontui toimintavuoden aikana neljä kertaa. Varsinaisessa edustajakokouksessa lokakuussa valittiin johtokunta vuosille 2016 - 2018. Ravintoloitsija, ruokatoimittaja Maija Silvennoinen Keski-Suomesta Saarijärveltä valittiin Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n hallituksen puheenjohtajaksi vuosiksi 2016 - 2017. Hallituksessa jatkaa myös maa- ja metsätalousyrittäjä Pirjo Luotola Keski-Suomesta.

RUOKA-, RAVITSEMUS- JA KOTITALOUSNEUVONTA

Metsästä voimaa -teemaan liittyen toteutettiin kuusi villiyrtti-, marja- ja sienikoulutusta. Muita kurssiaiheita olivat mm. ruisleipä sekä arkiruoka. Laukaan Vihtavuoren alakoulussa toteutettiin Hevietsivä-tapahtuma 3 - 4 luokan oppilaille. Tapahtumaa tuki Laukaan Säästöpankin Kulttuurisäätiö.

Valtakunnallinen kalastuspäivä järjestettiin yhdessä Keski-Suomen Kalatalouskeskuksen kanssa. Maa- ja kotitalousnaiset opastivat kalan käsittelyä yli kuudellesadalle alakoululaiselle Jyväskylän Köyhälammella toukokuussa.

Ween maan wiljaa -markkinoilla piirikeskuksella oli jo perinteeksi muodostunut puuro- ja kahvilatelta. Uutisruispuuroa jonotettiin edellisten vuosien tapaan. Puurotelan tarjontaa täydensivät järjestötalkoolaisten paistamat letut sekä pienleipomosta hankitut kahvileivät. Tapahtumassa vieraili jälkeen arvioilta yli 30 000 vierasta. KoneAgria-näyttely oli lokakuussa ensimmäistä kertaa Tampereella ja sinne työpanoksensa antoi piirikeskuksesta toiminnanjohtaja. Talkooväkeä saatiin ProAgria Etelä-Suomen alueelta.

Valtran AGCO Suomi Oy:n uusi palvelukeskus avattiin Jyväskylään kesäkuussa. Piirikeskuksen henkilöstö hoiti avajaisjärjelyt yhdessä Laukaan maa- ja kotitalousnaisten kanssa. Kolmen päivän aikana kävi noin tuhat avajaisvierasta.

Maa- ja kotitalousnaiset toteuttavat vuosina 2013 - 2016 Raha-automaattiyhdistyksen rahoittamaa ja Kuluttajaliiton hallinnoimaa Syö Hyvää -yhteistyöhanketta. Vuonna 2015 järjestettiin tapahtumia ikääntyneille ja lapsiperheille. Syö Hyvää -tapahtumissa tarjottiin apua siihen, että hyvin syöminen olisi mahdollisimman helppoa. Tapahtumat perustuivat tammikuussa 2014 julkaistuihin suomalaisiin ravitsemussuosituksiin. Viisi lapsiperheille suunnattua tapahtumaa Muuramessa ja Petäjavedellä seurakunnan perhekerhoissa tavoitti yhteensä 110 osallistujaa. Ikääntyneille pidettiin viisi tilaisuutta Kyyjärvellä, Laukaassa ja Jyväskylässä. Tilaisuuksiin osallistui 175 henkilöä.

Kasvisaarten arvoitus -hankkeessa järjestettiin leikki-ikäisille sekä päiväkodin henkilöstölle suunnattuja ruokakasvatustapahtumia. Toiminnallisten tapahtumien tavoitteena oli herättää lasten kiinnostus kasviksia, hedelmiä ja marjoja kohtaan. Keski-Suomen päiväkodeissa järjestettiin neljätoista tilaisuutta syksyn aikana. Tilaisuuksiin osallistui 499 lasta/aikuista.

Kaalista kauraan, muikusta mustikkaan - Pohjolan superruuat lautaselle -hankkeen tavoitteena on lisätä kuluttajien ymmärrystä lähellä kasvavien, Pohjolan raaka-aineiden ravitsemushyödyistä sekä niiden käytöstä. Hankkeessa keskitytään erityisesti marjoihin, täysjyvätuotteisiin, rypsiöljyyn, luonnonkaloihin, kasviksiin ja palkokasveihin. Lisäksi tavoitteena on edistää tasapainoisia, terveellisiä ja vastuullisia ruokatottumuksia, jotka pohjautuvat lähiruuan käyttöön ja valtion ravitsemusneuvottelukunnan ravitsemussuosituksiin. Hankkeen kohderyhmänä ovat perheen ruokaostoksista vastaavat kuluttajat, ensisijaisesti naiset. Hankkeeseen liittyen maakunnassa pidettiin kuusi ruokakurssia, osallistuttiin kuuteen paikalliseen tapahtumaan sekä yhteen maakunnallinen tapahtumaan Ween maan wiljaa -markkinoille. Superruoka-tietoutta jaettiin lähes kolmelle tuhatkannelle kiinnostuneelle kuluttajalle.

Missä leipä kasvaa? on Maa- ja kotitalousnaisten ja Leipätiedotuksen yhteistyössä toteuttama hanke, jonka tavoitteena on lisätä lasten tietoisuutta terveellisistä kuidun lähteistä, terveellisestä ja monipuolisesta ruoasta sekä ruokaketjusta. Hanke toteutetaan Leipätiedotuksen kanssa yhteistyössä ja osin maa- ja metsätalousministeriön tuella. Toimintaradan havainnollisten tehtävien avulla koululaisia kannustettiin syömään terveellisesti ja valitsemaan aterioille hyviä kuidunlähteitä. Tilaisuuksissa maisteltiin leipiä ja opittiin tunnistamaan eri viljalajeja. Keski-Suomessa toteutimme alakouluissa (Kyyjärvellä, Karstulassa, Keuruulla sekä Petäjavedellä) neljä tilaisuutta, joihin osallistui 128 oppilasta.

MAISEMAN- JA LUONNONHOIDON NEUVONTA

Vuoden maisemateko 2015 kilpailun maakunnallinen voitto meni Keski-Suomessa Kivijärvelle. Keski-Suomen maa- ja kotitalousnaiset valitsivat kivijärveläisen Teuvo Kinnusen Vuoden maisemateko -kilpailun voittajaksi. Tunnetus myönnettiin ansiokkaasta työstä kotimaisen hyväksi. Kinnunen on raivannut Kivijärven Hankakalliontiellä sijaitsevien rivitalojen ja rannan välisen alueen, jotta kaunis järvimaisema on saatu näkyviin. Teuvo Kinnunen oli Keski-Suomen ehdokas valtakunnallisessa Vuoden maisemateko -kilpailussa.

Istutamme puun – hillitsemme ilmastonmuutosta -tempauksessa toukokuussa kannustettiin paikallisyhdistyksiä istuttamaan puu esimerkiksi kyläkoulun tai seurantalonsa pihaan – tai vaikka talousmetsään. Jokaista istutettua puuta kohden yhdistykset lahjoittivat 10 euroa Kirkon Ulkomaanavulle Maa- ja kotitalousnaisten viitteellä. Lahjoitukset käytettiin Haitissa puiden istutukseen, taimien ja työkalujen hankintaan sekä ihmisten kouluttamiseen. Puiden istutus hillitsee ilmastonmuutosta, ehkäisee eroosiota sekä tarjoaa elinkeinoja kehitysmaiden asukkaille.

Maiseman- ja luonnonhoidon asiantuntija teki 45 ympäristösopimussuunnitelmaa ja viisi ei-tuotannollista investointisuunnitelmaa.

Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen Metso-kävelyiden pilotointihankeen ”METSO tunnetuksi tuhansille maaseudun asujille” toteutettiin elo-syyskuussa. Keski-Suomessa tehtiin kaksi kävelyä METSO-alueille, jotka sijaitsevat toimivan maaseutumatkailuyrityksen läheisyydessä. Kävelyt toteutettiin Toivakassa Nukula Oy:n mailla sekä Jämsässä Maivian Pitojen Liekokorvessa. Metso-kävelyt tehtiin yhdessä Metsäkeskuksen ja Keski-Suomen ELY-keskuksen kanssa. Suunnitellut kävelyt jäävät jatkossa osaksi yritysten matkailutoimintaa.

Mahdollisuutena maisema, MAMA -hanke sai toteutukseen jatkoaikaa kaksi kuukautta. Hankkeen avulla järjestettiin kahdeksan infoa maiseman- ja luonnonhoidosta ja ympäristökorvaussopimuksista helmikuussa ympäri Keski-Suomea. Saarijärven reitin valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle laadittu maisemanhoitosuunnitelma valmistui vuoden alussa.

Kulttuuriympäristö näkyväksi, KYNÄ-hanketta valmisteltiin yhteistyössä ProAgria Etelä-Savon/Etelä-Savon maa- ja kotitalousnaisten kanssa. Hanke sai suullisen päätöksen syksyn aikana. Hankkeen toiminta-aika on 1.9.2015 - 31.8.2018. Maiseman- ja luonnonhoidon asiantuntija valmisteli ja suunnitteli hanketta sekä teki ”Keski-Suomen kulttuuriympäristö kartoilla” -karttasivustoa.

YRITYSPALVELUT

Piirikeskus järjesti yhteistyössä Keski-Suomen Yrittäjänäisten ja Finnveran kanssa jo yhdeksännen kerran maaseudun ja kaupungin yrittäjänäisten seminaarin ja verkottumispäivän teemalla ”Laita itsesi peliin – kassa kilisee”. Esiintyjinä olivat mm. näyttelijä ja kouluttaja Jaana Saarinen sekä kiinteistönvälittäjä Jethro Rostedt. Tilaisuuteen osallistui yli 100 henkilöä.

Hygieniaosaamistestejä järjestettiin tilauksesta. Mirja Pummila teki viisitoista Hyvää Suomesta -yrityksen auditointia. Ruokapalveluiden-, omavalvonnan- ja liiketoiminnan suunnitteluun tarjottiin yrityksille apua.

Ajankohtaista tietoa uuden lainsäädännön vaatimuksista elintarvikeyrityksille jaettiin huhtikuussa Jyväskylässä järjestetyssä infotilaisuudessa. Tilaisuuteen kokoontui kaksikymmentä yrittäjää kuuntelemaan maa- ja kotitalousnaisten elintarvike- ja yritysasiantuntijaa sekä paikallista valvontaviranomaista. Lisäksi opastusta villiyrtytien keräämisestä, käsittelystä ja laadun varmistamisesta antoi villiyrtytiasiantuntija Toini Kumpulainen Kiuruvedeltä.

Jyväskylässä järjestettiin marraskuussa Elintarviketieto esiin! -koulutustilaisuus. Siihen osallistui 54 elintarvikealan toimijaa. Pakkausmerkintöjä tutuksi tekevää hanketta koordinoi Ruokatieto Yhdistys ry kumppaneinaan Elintarviketeollisuusliitto ry ja Maa- ja kotitalousnaisten keskus. Hanketta rahoitti Maa- ja metsätalousministeriö yhdessä hankekumppanien kanssa.

Piirikeskuksen asiantuntijat olivat aktiivisesti mukana valmistelemassa vuosille 2015 - 2020 haettavia ruokaketjun hankkeita.

JÄRJESTÖTOIMINTA

Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen valtakunnallinen tunnustuspalkinto myönnettiin tänä vuonna kahdelle yhdistykselle. Toinen tunnustuspalkinnoista tuli Keski-Suomeen. Palkinnon sai Saarijärven maa- ja kotitalousnaiset ry. Perusteena oli, että yhdistyksen toiminta on kehittänyt jäsenten ammatillisia valmiuksia. Yhdistys on osallistunut ahkerasti Keski-Suomessa järjestettyihin talkoisiin ja muonituksiin. Talkoot tuovat lisätuloja yhdistykselle ja

yhdistävät Saarijärven naisia. Palkinnot jaettiin Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen varsinaisessa kokouksessa Helsingissä 25.11.2015.

Keski-Suomen vuoden maa- ja kotitalousnainen 2015 oli Seija Kainu Kyyjärveltä. Seija on toiminut paikallisyhdistyksessä pitkään aktiivisesti ja tuonut Kyyjärven maa- ja kotitalousnaiset valtakunnallisestikin näkyville. Kainu on saanut aktivoitua alueen maaseudun naisia yhdistystoimintaan mukaan kaikista ikäpolvista.

Piirikeskuksen toiminnanjohtaja vastasi myös ProAgria Keski-Suomen järjestöasioista. Keski-Suomen maa- ja kotitalousnaisten edustajakokous pidettiin samana päivänä kuin ProAgria Keski-Suomi ry:n vuosikokous Äänekoskella. Kokouksitelmän piti MetsäGroup Äänekosken ostopäällikkö Harri Hyppänen. Esitelmä sopi hyvin Metsästä voimaa -järjestökampanjaan.

Metsästä voimaa -kampanjan merkeissä järjestettiin useita teemaan liittyviä vierailuja ja retkiä. Vierailuja tehtiin esimerkiksi Metsä Fibren Äänekosken tehtaalle sekä Metener Oy:n biokaasulaitokseen Laukaassa.

Marraskuun lopulla kokoonnuttiin jouluseen teatteri-iltaan Kuusan kanavateatteriin sekä nautittiin teatterimenu Varjolan tilalla.

Valtakunnalliselle järjestöristeilylle 3. - 5.2.2015 osallistuivat toiminnanjohtaja ja elintarvike- ja yritysasiatuntija. Yhteistyössä RaisioAgron kanssa järjestetyille risteilylle osallistui maakunnasta runsaasti ProAgrian ja Maa- ja kotitalousnaisten jäseniä sekä asiakkaita.

Maa- ja kotitalousnaiset olivat mukana Naisten Valmiusliiton Keski-Suomen alueneuvottelukunnan toiminnassa.

VIESTINTÄ

Maa- ja kotitalousnaisten toiminnasta tiedotettiin neljällä yhdistyskirjeillä, kahdella sähköisellä uutiskirjeellä sekä sähköpostitse, verkkosivuilla, ProAgria Keski-Suomen Jyväällä -tiedotuslehdessä neljä kertaa vuodessa sekä Facebookissa. Koti ja maaseutu -lehteä markkinoitiin aktiivisesti erilaisissa tilaisuuksissa ja Laukaassa pidettiin asiamiespäivä 20.11.2015.

HANKKEET

Piirikeskus vastuullisena toteuttajana:
Mahdollisuutena maisema, MAMA -hanke
Kulttuuriympäristö näkyväksi, KYNÄ -hanke

LAPIN MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUS

Piirihallitus

Lapin Maa- ja kotitalousnaiset ry:n hallitus kokoontui vuoden aikana yhteensä 4 kertaa. Sähköpostikokouksia oli 2 ja pöytäkokouksia 2. Vuosikokous pidettiin 24.10.2015 Rovaniemellä.

puheenjohtaja	maatalousyrittäjä, mti Taina Kuusela	Simo
varapuheenjohtaja	toimitusjohtaja, yrittäjä Teija Raaterova	Sodankylä
sihteeri	maisemanhoidonneuvoja Heli Pääkkö	Rovaniemi
rahastonhoitaja	maataloustyöntekijä Marja Pasula	Ylitornio
jäsen	elinkeinonharjoittaja Anne Pätsi	Posio

Jäsenet ja yhdistykset

Lapin Maa- ja kotitalousnaiset ry:n jäsenmäärä toimintavuonna oli 1 500 henkilöä ja yhdistysten määrä 36 kappaletta.

TOIMINTA

Lapin Maa- ja kotitalousnaiset ry:n ensimmäisen toimintavuoden tavoitteiksi asetettiin näkyvyyden ja tunnettuuden parantaminen sekä järjestökentän toimintamahdollisuuksien selvittäminen. Jäsenistön korkea ikä ja jäsenyhdistysten passiivisuus luovat Lapin toiminnan kehittämiseksi omat haasteensa, mutta vastaavasti jäsenistön ulkopuolelta saatu positiivinen palaute ja kiinnostus toimintaa kohtaan tarjoaa uusia mahdollisuuksia. Tavoitteena onkin tulevaisuudessa löytää oikeat linjaukset toiminnalle ja sen suuntaamiselle uusille kohderyhmille.

RUOKA-, RAVITSEMUS- JA KOTITALOUSNEUVONTA

Tapahtumat ja kurssit aikuisille

Toukokuussa järjestettiin Keminmaassa perinneruokapäivä, jossa oli luennoimassa kotitalousopettaja Kyllikki Johansson. Simolaista ruokaperinnettä vuosikymmenten takaa-kirjansa pohjalta Kyllikki Johansson kertoi mukaansa tempaavasti meri-lappilaisesta ruokaperinteestä ja sen kehittymisestä ajan saatossa. Perinteiden vaaliminen koetaan tärkeäksi, mutta taitajien määrä on vähenemässä, joten perinneruokakursseille olisi tarvetta lähivuosina.

Kesäkuussa Simossa pidettiin yhteistyössä Oulun Maa- ja kotitalousnaisten kanssa villivihanneskurssi, johon osallistui yhteensä 19 kurssilaista. Kurssin osallistujista kymmenen oli maa- ja kotitalousseurojen jäseniä ja yhdeksälle kurssilaiselle maa- ja kotitalousnaisten toiminta oli jokseenkin vierasta. Kurssi koettiin innostavana ja mielenkiintoisena; moni osallistuja varasi oman paikkansa tuleville kursseille päivän päätteeksi.

rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö

Tapahtumat lapsille

Oulun Maa- ja kotitalousnaiset järjestivät Kasviaarten arvoitus-tapahtuman Simon päiväkodilla 15.9. Tapahtuma koettiin päiväkodissa erittäin hyvänä ja mielenkiintoisena; vastaavanlaisia tapahtumia toivottiin myös tulevaisuudessa.

rahoitus: Kuluttajaliitto ja RAY

Syyskuinen Ruokakulttuurikeskus Ruukku ry:n Makumestari- tapahtuma Rovaniemellä keräsi runsaasti lapsiperheitä tutustumaan syksyn satoon. Lapin Maa- ja kotitalousnaiset osallistuivat tapahtumaan Metsän sadonkorjuu- aiheella, joka liittyi valtakunnalliseen

Metsästä voimaa- kampanjaan. Esillä oli metsän antimia: pihkaa, villiyrtejä, marjoja ja sieniä. Perheet saivat osallistua myös pieneen metsäluonto-aiheiseen kilpailuun.

rahoitus: yksityisrahoitus

MAISEMAN- JA LUONNONHOIDON NEUVONTA

Avoimet tapahtumat, kurssit ja kilpailut

Simossa, Simoniemen kylällä järjestettiin heinäkuussa Oulun Maa- ja kotitalousnaisten kanssa yhteistyössä kyläkävelyiltä. Kyläkävelylle osallistui parisenkymmentä kyläläistä keskustelemaan maisemanhoidosta ja kulttuuriperinnön säilyttämisestä tuleville sukupolville.

Valtakunnalliseen Maisemateko- kilpailuun Lappi osallistui Simonkylän kyläyhdistys ry:n maisemateolla, jossa ennallistettiin vanhan aittamijöön ympärillä olevaa kuivaa ketoa. Maisemateko-kilpailu ja siihen osallistuminen koettiin kyläläisten keskuudessa erittäin tärkeäksi. Kilpailu avasi talkoisiin osallistujia näkemään oman lähimaisemansa ”uusin silmin” ja huomaamaan sen tarjoamat mahdollisuudet esim. kylän yritystoiminnan kehittämisen suhteen.

Ylitorniolla järjestettiin syyskuussa Metsästä voimaa- kampanjan puitteissa naisten raivauskurssi yhteistyössä metsänhoitoyhdistyksen kanssa. Kurssilla opiskeltiin raivaussahan käyttöä ja nautittiin nuotioruokaa. Päivä keräsi runsaasti osallistujia Ylitorniolta; mukana oli myös osallistujia Pellosta.

rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö

YRITYSPALVELUT

Lapin Maa- ja kotitalousnaiset ry:llä ei ole ollut vuoden aikana yritysneuvontaa tai – palveluita. Vuoden aikana käynnistettiin kuitenkin neuvottelut yksityisen yrittäjän kanssa hygieniaoasamiskoulutusten järjestämisestä Lapissa.

JÄRJESTÖTOIMINTA

Naisvoimaa päivää vietettiin Lapissa Simon ja Posion kirjastoissa. Aiheena oli luonto ja metsäaiheisten korttien askartelu sekä näyttely luonnonmateriaalien käytöstä talvisessa askartelussa. Korttiaskartelu keräsi Posiolla noin 15 askartelijaa ja Simon näyttely viikon aikana noin 150 vierailijaa.

Istutamme puun – torjumme ilmastonmuutosta kampanja avattiin Simon koululla toukokuussa ja se sai lämpimän vastaanoton niin koululaisten kuin mediankin taholta. Tapahtumaan osallistui yhteistyössä Simonkylän maa- ja kotitalousseura sekä Meri-Lapin Taimi, joka lahjoitti istutetut pihlajantaimet. Vastaavanlainen puunistutustapahtuma järjestettiin myös Rovaniemellä Rovaniemen kotitalousnaisten toimesta.

Lapissa valittiin ensimmäistä kertaa Lapin vuoden maa- ja kotitalousnainen. Lapin Maa- ja kotitalousnaisten hallitus valitsi ensimmäiseksi vuoden maa- ja kotitalousnaiseksi ylitorniolaisen Salme Lappeteläisen, jota muistettiin kunniakirjalla ja kukkasin vuosikoukussa.

Lapissa vietettiin jäsenyhdistyksissä Impinpäivää perinteisesti ulkoilun ja Metsästä voimaa- kampanjan merkessä sekä osallistuttiin Miljoona litraa metsämarjoja- kampanjaan. Lapin yhdistyksistä parhaiten sijoittui Alkkulan maa- ja kotitalousseura ry.

Perinteikäs, maaseudun eri toimijoiden yhteistyössä järjestämä, mutta Lapin Maa- ja kotitalousnaisten koordinoima sadonkorjuujuhla keräsi Ranualla noin 150 juhlijaa. Syksyinen

juhla aloitettiin messulla Ranuan kirkossa ja jatkui seurakunnantiloissa ruokailun ja ohjelman parissa. Juhlapuhujana oli hankintapäällikkö Tuija Linjakumpu Ranuan meijeriltä.

rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lapin Maa- ja kotitalousnaiset ry osallistuivat Italian matkalle 10.-15.9. yhdessä Oulun ja Kainuun maa- ja kotitalousnaisten sekä ProAgrian kanssa.

VIESTINTÄ

Vuoden aikana postitettiin jäsenyhdistyksille yhteensä 3 järjestökirjettä, ylläpidettiin kotisivuja tapahtumien osalta ja päivitettiin säännöllisesti yhdistyksen fb-sivuja.

Lapin kaksi suurinta sanomalehteä, Lapin Kansa ja Pohjolan Sanomat yhdistyivät toimituksen osalta vuoden aikana. Tällä uudistuksella oli positiiviset vaikutukset Lapin Maa- ja kotitalousnaisten näkyvyyden parantumisen osalta; pienemmät, alueelliset lehtijutut tavoittavat entistä suuremman lukijakunnan. Suurimpien sanomalehtien lisäksi julkaistiin juttuja ja tapahtumailmoituksia myös pienemmissä lehdissä.

Vuoden aikana julkaistiin Lapin Maa- ja kotitalousnaisten toiminnasta kuusi lehtijuttua, Yle Perämeren verkkolehdestä ja radiokanavalla uutisoitiin viidestä tapahtumasta sekä valtakunnallisia Ruokaneuvot-tiedotteita julkaistiin kaksi kappaletta (Pohjolan Sanomat, Lounais-Lappi). Edellä mainittujen lisäksi Simon villivihanneskurssilta tehtiin suora lähetys Ylen valtakunnalliseen verkkoon.

Koti ja maaseutu – lehteä markkinoitiin ja tuotiin esille kaikissa tapahtumissa.

rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö

HANKKEET

Lapin Maa- ja kotitalousnaisilla ei ole ollut hankkeita vuoden 2015 aikana.

LÄNSI-SUOMEN MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUS

Piirihallitus

puheenjohtaja	Maija Willman	Rauma
varapuheenjohtaja	Anu Hakala	Huittinen
jäsen	Kaisa Kallio	Pori
jäsen	Tuula Retulainen	Oripää
jäsen	Jaana Pere	Nakkila
jäsen	Sirpa Pietilä	Loimaa (Alastaro)
jäsen	Mari Portaala	Salo (Marttila)
jäsen	Timo Junnila	
sihteeri	Mari Mäenpää	

Toimihenkilöt

- vs. toiminnanjohtaja Mari Mäenpää
- asiantuntija, ruoka, kotitalous Anna Kari
- asiantuntija, ruoka, kotitalous, yritys Henna Kyyrä
- asiantuntija, yritys, ruoka Leena Ylikännö
- maisemasuunnittelija Katri Salminen
- maisemasuunnittelija Sanna Seppälä
- tiedotus Emma Pikkarainen
- asiantuntija, ruoka Sanna Luoto
- maisemasuunnittelija Terhi Ajosenpää

Jäsenet ja yhdistykset

Toimialueellamme on paikallisyhdistyksiä 115 ja henkilöjäseniä jäsenyhdistyksissä 6 606.

TOIMINTA

Toimintavuosi oli hankekausien vaihdoksesta johtuen taloudellisesti haasteellinen. Länsi-Suomen maa- ja kotitalousnaiset toimi laaja-alaisesti ja näkyvästi mukana alueen maaseudun neuvontatehtävissä ja kehittämisessä sekä paikallisyhdistysten tukena. Panostimme tiedotukseen, mikä näkyi lukuisina osumina tiedotusvälineissä.

RUOKA-, RAVITSEMUS- JA KOTITALOUSNEUVONTA

Ruokakurssit

Kurssitoiminnassamme olemme hyödyntäneet oman alueen tuotteita mahdollisimman monipuolisesti. Ruokakursseja järjestettiin 21 kpl. Kurssien aiheet vaihtelivat laidasta laitaan. Luonnontuotteet villiyrteistä sieniin saivat väkeä liikkeelle. Sesonkiaiheiset kurssit pääsiäisestä jouluihin kiinnostivat yhdistysväkeä. Osallistujia oli kaikkineen 321 henkilöä. Asiantuntijamme ovat jakaneet eri tilaisuuksissa ravitsemustietoutta. Toteutimme eri yhteistyökumppanien tukemana perinteisiä kampanjoita 1 kpl alakoululla Hevi-etsivä - tapahtumia sekä Älä ruoki hukkaa -tapahtumia 7 kpl alakoululla.
Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö

Yhteistyöt

Aikaisempien vuosien tapaan jatkoimme yhteistyötä Satamaidon meijerin kanssa tuote-esittelyiden osalta.
Rahoitus: yksityinen rahoitus

Hanketyö

Asiantuntijayhteistyötä tehtiin alueen muiden ruoka-alan toimijoiden, kuten Pyhäjärvi-instituutin ja Satafoodin (sikses tapahtumia 3kpl, lähiruokapäivä x2 ja hankkeen kick off) sekä Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen Brahean kanssa.

Valtakunnallisista elintarvikekampanjajoista toteutettiin Kasvisaarten arvoitus 18, Missä leipä kasvaa 6 sekä Syö hyvää lapsille (päiväkoti) 5 kpl sekä ikäihmisille 7 tapahtumaa. Superruokaa Pohjolasta ruokakursseja toteutettiin 18 tapahtumaa sekä 9 tori-, kauppa- ja muita tilaisuutta. Superruoka oli teemana myös Turun ruokamessuilla. Kampanjatapahtumiin osallistui yhteensä 22 999 kiinnostunutta henkilöä.

Rahoitus: Sikses parasta Aitoja makuja Satakunnasta, Turun yliopisto Brahea-keskus MKNK:n hankerahoitus (Kaurasta kaaliin, muikusta mustikkaan – superruokaa Pohjolasta / Maaseutuvirasto, Kasvisaarten arvoitus leikki-ikäisille / Kuluttajaliitto ja RAY, Missä leipä kasvaa / Leipätiedotus ja Maaseutuvirasto, Syö hyvää / Kuluttajaliitto ja RAY)

MAISEMAN- JA LUONNONHOIDON NEUVONTA

Avoim maisemanhoidon neuvonta

Vuoden alkupuoliskolla järjestettiin kussakin aluetoimistossa maisemasuunnittelija tavattavissa- neuvontapäiviä, joihin uusista ympäristösopimuksista kiinnostuneet olivat tervetulleita.

Vuoden maisemateot valittiin Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa. Satakunnan vuoden maisemateko oli Köyliön Kankaanpään kyläyhdistyksen toteuttama Kuninkaanlähteen puhdistustyö, joka voitti myös valtakunnallisen vuoden maisemateko-kilpailun. Varsinais-Suomen vuoden maisemateko oli Kotiseutuyhdistys Lemun Kemppien Mäntylän pientilan kunnostustyö joka sai valtakunnallisessa vuoden maisematekokilpailussa kunniamaininnan.

Alueemme asiakkaille sähköpostitse jaettava Maisema uutiset ilmestyi kaksi kertaa. Perinteiselle puutarharetkelle osallistui 40 henkilöä. Retkellä tutustuttiin mm. Vanajan linnaan sekä Iolan taimistoon.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö, yksityinen rahoitus

Neuvo 2020 ja ympäristösopimukset

Vuonna 2015 tehtiin tiloille Neuvo käyntejä liittyen maisema- ja luontokohteiden kartoituksiin yhteensä Neuvo tilakäyntejä tehtiin reilut 40 kpl.

Rahoitus: Maaseuturahasto / Neuvo 2020

Hanketoiminta

Sekä Satakunnan että Varsinais-Suomen puolella alkoi kesällä valtakunnallinen Maa- ja kotitalousnaisten Rannat kuntoon- hanke. Rannat kuntoon -hankkeessa kehitetään muunneltavissa oleva toimintamalli siihen, miten rantojen kunnostusta lähdetään suunnittelemaan ja toteuttamaan yhdessä asukkaiden kanssa. Hankkeessa pyritään luomaan alueen kehittämisen toimintasuunnitelma tuleville vuosille. Hankkeessa kehitettävää toimintamallia pilotoidaan kuudessa eri maakunnassa. Satakunnassa Merikarvian Riispyyn kylä ja Varsinais-Suomessa Taivassalon Helsingin kylä, hanke jatkuu vuonna 2016. Molemmissa kohteissa järjestettiin kylässä aloitustilaisuudet sekä koottiin paikalliset työryhmät.

Avaimet maisemaan –hanketta aloitettiin Salon seudulla. Hanke on kylämaisemahanke, johon otetaan Ykkösakselin Leader-alueelta 15 aktiivista kyläyhdistystä mukaan.

Heinäkuussa aloitettiin ranta-alueiden yleissuunnittelu Merimaskussa ja Rymättylässä. Yleissuunnittelu oli Varsinais-Suomen ELY-keskuksen tilaama. Kartoituksessa etsittiin mm. umpeenkasvaneita alueita sekä sellaisia ruovikkokohteita, joista niitettävää järviruokoa voitaisiin käyttää pelloilla viherlannoitteena ja maanparannusaineena.

Rahoitus: MKNK/ Ympäristöministeriö ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014–2020, Ykkösakseli Leader, Varsinais-Suomen ELY

Vihersuunnitelmat ja neuvonta

Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa tehtiin vuoden aikana ympäristösuunnitelmia maatiloille, yksityisille ja yhteisöille yhteensä noin 18 kpl.

Keväällä kaikki ympäristösopimukset olivat haettavissa ja maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maisema hoitosuunnitelmia tehtiin kevään aikana yli 40 kpl. Eituotannollisia investointisuunnitelmia monivaikutteisten kosteikkojen sekä perinnebiotooppien perustamiseen tehtiin lisäksi 10 kpl.

Rahoitus: yksityisrahoitus

YRITYSPALVELUT

Elintarvikkeiden pakkausmerkinnät uudistuvat -tilaisuuksiin osallistui 105 henkilöä. Asiantuntijamme järjestivät hygieniaoosaamistestejä tarpeen mukaan. Testeihin osallistui yhteensä 19 henkilöä.

Opintomatka Etelä-Pohjanmaalle; Närpiöön ja Kristiinankaupunkiin suuntautuneelle retkelle osallistui 24 retkeläistä. Opinto- ja virkistysmatka Itä-Lappiin ja Norjaan keräsi bussilastillisen osallistujia.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö, yksityisrahoitus

Hankkeet

Asiantuntijapalveluna panostettiin maaseutumatkailun markkinointiin ja maaseutuyritysten kehittämiseen panostettiin Satakunnan MASVA–hankkeen ja Maaseudun matkailuelinkeinojen kehittämiskärjet Varsinais-Suomessa kautta. Kehittämistä tehtiin useiden teemapäivien avulla. Maa – ja kotitalousnaisten yritysneuvonnan asiantuntijat olivat edelleen mukana laajassa lähiruokaan liittyvässä yhteistyöhankkeessa Sikses parasta – aitoja makuja maakunnasta.

Rahoitus: ProAgria Länsi-Suomen ProYritys –hanke, Maaseutumatkailun tiedonvälitys Varsinais-Suomessa –hanke, Sikses Parasta -hanke

Asiakaspalvelu

Asiakkailla tehtiin elintarvikkeiden ravintoainelaskelmia liitettäväksi asiakkaiden elintarvikepakkauksiin.

Rahoitus: Yksityisrahoitus

JÄRJESTÖTOIMINTA

Yhdistysten määrä on hieman laskussa, mutta jäsenmäärä on pysynyt melko samana. Satakunnan yhdistyksistä lähes kaikki ovat rekisteröityneitä ja ne päättävät itsenäisesti toiminnastaan. Varsinais-Suomessa suurin osa jäsenyhdistyksistä toimii edelleen

maamiesseurojen alaisina naisjaostoina, vaikkakin hyvin itsenäisesti. Muutamien yhdistysten toiminnassa on selvästi nähtävillä positiivista jäsenkehitystä ja uutta aktivoitumista ja myös nuoria jäseniä on saatu mukaan. Piirikeskus piti yhteyttä yhdistyksiin jäsentiedotteiden lisäksi sähköpostin, nettisivujen sekä omien Facebook-sivujen kautta.

Järjestöllisiä tapahtumia

Jäsenistölle suunnattuja tapahtumia olivat mm. keväinen Naisten virkistyspäivä Silokalliolla (120 henkilöä), Hengellinen päivä Loimaalla, Impinpäivä sekä Sadonkorjuujuhla Kavalton tilalla Piikkiössä. Lisäksi henkilökunta vieraili ja luennoi yhdistysten tapahtumissa ja virallisissa kokouksissa.

Järjestöllisiin tapahtumiin osallistui 576 henkilöä.

Olimme mukana valtakunnallisella jäsenristeilyllä yhdessä Maa- ja kotitalousnaisten keskuksen, ProAgrian ja Rasion kanssa.

Edustajakokous keräsi 93 osallistujaa, se pidettiin Ilmarisen matkailutilalla Liedossa.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö, yksityisrahoitus

Valtakunnalliset kampanjat ja tempaukset

Valtakunnallinen Metsästä voimaa -teema tarjosi mahdollisuuksia tärkeän asian eteenpäinviemiseksi. Järjestöllisenä kampanjana oli miljoona litraa metsämarjoja ja metsä suosi meitä runsaalla marjasadolla. Istutimme puita hyväntekeväisyyskampanjassa. Kotitalousneuvonnassa järjestettiin monipuolisesti ruokakursseja luonnonantimista. Valtakunnallisten neuvontakampanjoiden toteutus onnistui hyvin ja myös tiedotusvälineet olivat kiinnostuneita tapahtumistamme.

Olemme keränneet alueemme tietoja maa- ja kotitalousnaisten valtakunnallisen historiikin kirjoittamista sekä kommentoineet aktiivisesti valtakunnallista strategiaa. Myös valmistautuminen alkavaan varautumisteemaan alkoi.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö

VIESTINTÄ

Sähköinen viestintä

Piirikeskuksen käytössä olevat sähköiset kanavat:

www.maajakotitalousnaiset.fi/lansi

www.facebook.com/maajakotitalousnaisetlansi

twitter.com/maajakotitalous

www.pinterest.com/ruokaneuvot/

Ylläpidämme 5470 osoitteen sähköpostilistaa. Lähetämme yhteistyössä ProAgria Länsi-Suomen kanssa sähköisiä uutiskirjeitä lähes joka viikko.

Printtimedia ja tapahtumat

Piirikeskuksilla on yhteinen aukeama Etelä-Suomen kanssa, Satoa-jäsenasiakaslehdessä, joka ilmestyi neljä kertaa vuonna 2015 (painosmäärä 9 000 kpl). Lisäksi pidämme hyviä yhteyksiä maakunnan toimittajiin, ja asiantuntijamme ovatkin päässeet hyvin esille sekä maakuntaradiossa että kaikissa alueemme valtalehdissä.

Omille jäsenyhdistyksillemme lähetimme kolme järjestökirjettä. Lisäksi olemme hakeneet tietoisesti näkyvyyttä eri tapahtumissa. Tilaisuuksissa on jaettu aina myös tietoa Koti ja maaseutu -lehdestä.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö

HANKKEET

Piirikeskus ollut mukana toteuttamassa:

- Syö hyvää (MKNK, rahoittajana RAY)
- Kaurasta kaaliin, muikusta mustikkaan – Pohjolan superruoat lautaselle (MKNK, rahoittajana MMM)
- Kasvisaarten arvoitus leikki-ikäisille (MKNK, rahoittajana MMM)
- Missä leipä kasvaa (MKNK, rahoittajana MMM)
- Rannat kuntoon – toimintamalli kylien ja asukkaiden käyttöön (MKNK, rahoittajana YM)

OULUN MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUS

Hallitus

puheenjohtaja	emäntä Leea Sangi	Liminka
varapuheenjohtaja	emäntä Anita Junttila	Tyrnävä
jäsen	emäntä Armi Nikola	Siikajoki
jäsen	erikoissairaanhoidtaja Kaisa Oikarinen	Kuusamo
jäsen	emäntä Aino Viitala	Muhos
jäsen	emäntä Auli Vuolteenaho	Haapajärvi
jäsen, sihteeri	toiminnanjohtaja Maija-Liisa Tausta-Ojala	Oulu

Toimihenkilöt 2015

- toiminnanjohtaja Maija-Liisa Tausta-Ojala
- yritysasiantuntija Tuula Alakastari
- maiseman- ja luonnonhoidon asiantuntija Kalle Hellström
- elintarvike- ja yritysasiantuntija Soila Hiltunen
- yritysasiantuntija Arja Keränen
- ruoka- ja kotitalousasiantuntija Helena Lahdenperä (vuorotteluvapaa 1.–4.12.2015)
- maisema- ja ympäristöasiantuntija Taimi Mahosenaho
- ruoka- ja kotitalousasiantuntija Kaisa Myllykangas
- elintarvikeasiantuntija Maija Ojalehto
- projektisuunnittelija Riina Rahkila
- maisema- ja ympäristöasiantuntija Maarit Satomaa
- projektipäällikkö Merja Talvitie

Jäsenet ja yhdistykset

Oulun Maa- ja kotitalousnaisten jäsenmäärä toimintavuonna oli 4 961 henkilöä ja yhdistysten määrä 286 kpl.

TOIMINTA

Oulun Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksen neuvontatyössä on tavoitteena maaseudun naisten, perheiden ja ihmisten hyvinvoinnin edistäminen, yritystoiminnan vahvistaminen, kotitaloudellisen ja kuluttaja neuvonnan antaminen sekä laaja-alaisen ympäristön- ja maisemanhoidollisen neuvonnan toteuttaminen yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Tärkeimpiä esillä olleita teemoja ovat olleet ruoka ja elintarvikkeet, ympäristö ja luonnonhoito, yrittäjäyys erityisesti ruoka-, matkailu-, hyvinvointi ja käsityöyrittäjäyys. Maa- ja kotitalousnaisten Metsästä voimaa –teema on näkynyt kaikilla neuvonnan avaintulosalueilla. Jokaisella avaintulosalueella on tehty sekä jäsen- ja asiakasneuvontatyötä että verkosto- ja sidosryhmäyhteistyötä.

Vuosi 2015 on ollut kaikilla neuvontamme osa-alueilla aktiivista käytännön neuvonta- ja vaikuttamistyötä sekä alueellista verkostoitumista. Hanketyössä on valmistauduttu EU:n uuden ohjelmakauden mukanaan tuleviin muutoksiin. Käynnissä olevien EU:n osarahoittamien hankkeiden osalta on keskitytty hankkeiden loppuun saattamiseen ja raportointiin. Piirikeskuksen hallitus on kokoontunut vuoden aikana 5 kertaa. Piirikeskuksen edustajakokous pidettiin marraskuussa Oulussa.

RUOKA-, RAVITSEMUS- JA KOTITALOUSNEUVONTA

Maa- ja kotitalousnaisten neuvonnan teeman oli Metsästä voimaa. Oulun Maa- ja kotitalousnaisten ruoka- ja elintarvikeasiantuntijoiden toteuttamassa ruokatalousneuvonnassa metsäteema näkyi niin luento- ja kurssitoiminnassa kuin muussa tiedotuksessa ja kampanjoinnissa. Jokaiseen Maaviesti -lehteen tehtiin metsänantimiin sopiva

ruokajuttu, teemaan liittyviä asioita julkaistiin myös Oulun Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksen facebook –sivuilla.

Ruokakursseja pidettiin mm. seuraavista aiheista: keitot, suolaiset ja makeat leivonnaiset, villivihannekset, yrtit, sienet, säilöntä, metsän maut, grilliruokaa, kotimakkarat, miesten kokkaus, välipalat, makeiset, voileipäkakut, täytekakut ja suklaakuorrutukset, kastikkeet ja gluteeniton ruoka.

Kotitalousneuvonnan luennoilla käsiteltiin uusia ravitsemussuosituksia, lasten, nuorten ja ikäihmisten ruokavaliota sekä pakkausmerkintöjä.

Puhelin- ja sähköpostineuvontaa annettiin mm. reseptikasta, säilönnästä, pakkaus- ja päiväysmerkinnöistä, ruuan käsittelystä ja varastoinnista sekä elintarvikkeiden jalostamisesta. Kotitalousneuvonnan kursseja pidettiin 37 kpl ja niille osallistui 495 henkilöä.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö

Maa- ja kotitalousnaisten valtakunnalliset hankkeet

Maa- ja kotitalousnaisten kotitalousneuvonnan valtakunnallisten hankkeiden avulla voitiin toteuttaa eri puolilla maakuntaa lukuisia joukko neuvonnallisia tapahtumia, jotka oli suunnattu eri kohderyhmille: Syö hyvää lapsiperheille tapahtumia pidettiin 6 tilaisuutta, ikäihmisten 12 tilaisuutta, Kasvisaarten arvoitus –tapahtumia päiväkotikäisille toteutettiin 26 tilaisuutta, Missä leipä kasvaa alakoululaisille toteutettiin 8 tilaisuutta, Superruoka tapahtumia ja koulutuksia pidettiin 29 tilaisuutta.

Yhteensä eri tapahtumia ja kampanjoita ruokateemaan liittyen pidettiin 108 kpl ja niihin osallistui 18 807 henkilöä

Rahoitus: Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen hankerahoitus - Kaurasta kaaliin, muikusta mustikkaan – superruokaa Pohjolasta / Maaseutuvirasto, Kasvisaarten arvoitus leikki-ikäisille / Kuluttajaliitto ja RAY, Missä leipä kasvaa / Leipätiedotus ja Maaseutuvirasto, Syö hyvää / Kuluttajaliitto ja RAY

MAISEMAN- JA LUONNONHOITO

Vuoden maisemateko, tiedottaminen, yhteistyö

Maakunnassamme suurimmat haasteet maiseman- ja luonnonhoidon kehittämisessä ovat pitkät etäisyydet ja riittävät resurssit tarpeisiin nähden. Tällöin on tarpeellista järjestää sekä yleisölle avoimia tilaisuuksia että sen lisäksi tiedottaa uusista asioista eri tiedotusvälineiden kautta. Maisemakävelyn järjestimme Simossa ja siihen osallistui 17 kyläläistä. Oulun seudun ammattikorkeakoulun luonnonvara-alan yksikön opiskelijaryhmien kanssa käytiin maastossa tutustumassa luonnonlaitumiin ja kosteikkoihin. Nämä kaksi opiskelijoille suunnattua luentosarjaa kokosivat paikalle noin 80 kuulijaa

Oulun Maa- ja kotitalousnaiset järjesti kesän aikana Vuoden maisemateko-kilpailun alueellisen osakilpailun. Kilpailukutsu laitettiin toukokuun lopulla ja ehdotuksia sai jättää elokuun loppuun. Määräaikaan mennessä saapui 8 ehdotusta. Kilpailulla haluttiin nostaa esille maaseudun ahkerat yhdistykset ja toimijat, jotka usein vapaaehtoisesti kohentavat kotikyliensä maisemaa. Valinnan teki asiantuntijoista koottu raati. Pulkkilan Seura ry:n tekemä Pulkkilan kotiseutumuseon kunnostus valittiin Pohjois-Pohjanmaan voittajaksi ja siten ehdokkaaksi valtakunnalliseen kilpailuun. Valintaan vaikutti mm. pulkkisten aktiivisuus museon kunnostamiseksi, nopeasti aikaansaadut parannukset museoalueen ilmeessä, eri sukupolvien mukaan ottaminen kotiseututyöhön ja kunnostuksen hyvä dokumentointi. Alueelliselle voittajalle luovutettiin huomionosoitus Pulkkilan kotiseutumuseolla 29.9. järjestetyssä tilaisuudessa. Paikalla oli yli 30 henkilöä, mm. kunnostustalkoissa olleita ja museon kummeina toimivia esikoululaisia.

Muut ehdokkaat olivat myös erinomaisia esimerkkejä: Kuusamon Määttälänvaaran kylämaiseman hoito, Utajärven Ahmaksen Lähtevänojan laitumien kunnostus, Temmeksen kylämaiseman kunnostus, Iin Hiastinhaaran kunnostus ja laidunhanke, Pyhännän kirkonkylän maisematyöt, Mankilan Vähäjärven kosteikon rakennusprojekti ja Iin Olhavan Areenan kunnostus. Kaikki ehdokkaat kutsuttiin Oulun Maa- ja kotitalousnaisten edustajakokoukseen Ouluun 21.11, jossa yhdistyksille luovutettiin kunniakirjat.

Maatalousalueiden monivaikutteisten kosteikkojen osalta oltiin mukana Siikajoen ja Liminkaajan suunnittelussa, työryhmissä ja toteutuksessa. Arvokkaiden maisema-alueiden inventointiin liittyviä teemoja käsiteltiin Pohjois-Pohjanmaan maisematoimikunnassa ja asiasta tiedotettiin erilaisissa tilaisuuksissa.

Yhteistyötä tehtiin useiden organisaatioiden kanssa: MTK Pohjois-Suomi, Suomen riistakeskuksen (riistan ja luonnon elinympäristöjen hoito), Suomen Metsäkeskus (metsäluonnonhoito), Pohjois-Pohjanmaan ELY keskus - maaseutu ja ympäristö (ympäristötuet, perinnemaisemat ja vesiensuojelu), Pohjois-Pohjanmaan liitto (kulttuuriympäristön ja maiseman hoito, aluerakenne ja maaseutualueet), Oulun kaupunki, Pyhäjärven kaupunki ja SYKE. Erilaisia yhteistyökokouksia ja luentoja oli vuoden aikana noin 58 kpl. Näissä oli osallistujia yhteensä 517 henkeä.

Vuonna 2015 maiseman- ja luonnonhoidon osalta pääpaino oli viljelijöiden ja yhdistyksien maiseman- ja luonnonhoidon kohteiden ympäristökorvauksiin liittyvässä tukineuvonnassa ja tiedotuksessa. Uuden ohjelmakauden myötä Pohjois-Pohjanmaan lähes 320 maisemaan, luontoon, vesiensuojeluun ja perinnebiotooppeihin liittyvää sopimusta tuli uudelleen haettavaksi. Pinta-alaltaan lähes 4700 hehtaarin sopimusaloissa oli merkittävimpinä laajat merenrantalaidunalueet, joiden hoidossa Pohjois-Pohjanmaa on merkittävä edelläkävijä. Ympäristösopimuksiin ja ei-tuotannollisiin investointitukiin liittyviä suunnitelmia tehtiin vuoden 2015 aikana 37 kpl. Suuri osa näistä suunnitelmista tehtiin laajoille noin 100 hehtaarin laajuisille merenrantaniityille. Yhtä tärkeitä kohteita olivat myös laajuudeltaan muutamasta hehtaarista kymmeneen hehtaariin olevat erilaiset maatalousluonnon ja maiseman monimuotoisuuden suunnittelukohteet eri puolilla Pohjois-Pohjanmaata. Myös uusi sopimustyyppi kurki-, hanhi- ja joutsenpeltojen perustamiseen herätti kiinnostusta ja muutaman viljelijän kanssa niitä suunniteltiin.

Maiseman- ja luonnonhoidon neuvonnassa painottui käytännönläheinen neuvonta ja vuoden aikana mietittiin maaseudun asukkaita ja maaseutuympäristöä koskevia erityiskysymyksiä liittyen esim. viljelijöiden ja yhdistyksien rahoitusmahdollisuuksiin maiseman-, luonnon- ja vesienhoidossa sekä maisemalaiduntamiseen, umpeenkasvun ehkäisyyn ja perinnemaisemien hoitoon. Neuvottuja henkilöitä kertyi näistä teemoista noin 100 kpl

Alkuvuodesta osallistuttiin maisemanhoidonneuvojen päville Helsingissä ja esiteltiin rantalaiduntamiseen liittyviä käytännön kokemuksia. Merenrantalaitumien hoitoon liittyen oltiin aktiivisesti yhteydessä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen, kun mietittiin uuden ohjelmakauden myötä tulevia korkeampia tukitasoja ja niiden hoitovelvoitteita. Myös vesienhoitoon liittyviä käytäntöjä vietiin Pohjois-Pohjanmaan osalta eteenpäin aktiivisin ottein. Kevään aikana käytiin kahdessa eri palaverissa läpi kosteikkopaikkojen tarkastelemiseen liittyviä käytännön toimenpiteitä. ELY-keskuksen kanssa päädyttiin siihen, että kosteikkojen osalta alkukartoitusta tehtiin NEUVO 2020 -palvelun kautta maisema- ja ympäristöasiantuntijan toimesta hyödyntäen paikkatietoa ja ArcGIS -ohjelmaa. Tukiehdot ja kohteiden rahoituskriteerit täyttävät kosteikkokohteet ohjattiin jatkosuunnitteluun. Paikkatietoon liittyen hankittiin lisäkoulutusta Hämeenlinnassa vuoden lopussa, kun Maa- ja kotitalousnaisten maisema-asiantuntijoille järjestettiin aiheesta oma koulutus.

Maiseman- ja luonnonhoidon avaintulosalueella otettiin Oulun Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksessa vuoden 2015 aikana yhdeksi kehittämisen suuntaviivaksi biotalous. Yksi Oulun maa- ja kotitalousnaisten maisema- ja ympäristöasiantuntijoista osallistuu n. 1,5 vuotta kestävä BiotalousInno valmennusohjelmaan. Tulevaisuuden maaseudun kehittämistyössä tullaan painottamaan kokonaisvaltaista biotaloutta maaseudun mahdollisuutena. Biotalousella tarkoitetaan taloutta, joka käyttää uusiutuvia luonnonvaroja ravinnon, energian,

tuotteiden ja palvelujen tuottamiseen kestävästä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Tuotteet voivat olla joko aineellisia tai aineettomia. Aihepiiriin liittyen valmisteltiin kaksi käytännönläheistä uutta kehittämishanketta, joiden työstäminen jatkuu. Biotalous ja uusien hankkeiden valmistelun osalta osallistuttiin useisiin kokouksiin ja työryhmiin ja hankittiin uusia yhteistyökumppaneita.

Rahoitus: opetus- ja kulttuuriministeriö, yksityisrahoitus

NEUVO 2020 -toiminta

Oulun Maa- ja kotitalousnaisten asiantuntijoiden rooli alueellamme on vuosi vuodelta laajentunut maisemanhoidon saralta laajemmin maaseudun ympäristökysymyksiin osana kokonaisvaltaista maaseudun kehittämistä. Uusi ohjelmakausi toi neuvonnan työkaluksi uuden NEUVO 2020 –neuvontajärjestelmän. NEUVO 2020 –työn kautta tarjottiin tiloille mahdollisuuksia maiseman- ja luonnonhoidon kohteiden tilakohtaiseen tarkasteluun. Tiloilla kartoitettiin mahdollisia rahoitettavia tukikohteita, mietittiin kohteiden laadukasta hoitoa ja puntaroitiin niin talouden kuin ympäristön kannalta parhaita ratkaisuja. Maisema- ja ympäristöasiantuntija oli opastamassa myös vuoden alussa NEUVO 2020 –työn käytäntöjä ProAgria Oulun muille neuvojille tukikoulutuksessa. NEUVO 2020 –neuvontaa annettiin maisema- ja ympäristöasiantuntijoiden toimesta 45 kpl.

Rahoitus: Maaseuturahasto / Neuvo 2020

Kehittämishanketoiminta

Oulun Maa- ja kotitalousnaisten maisema- ja luonnonhoidon asiantuntijoilla on oma paikkansa muiden alueen toimijoiden kanssa yhteistyössä maaseudun ympäristön hoitamisen kanssa ja olemme saaneet paljon näkyvää toimintaa hanketoiminnan avulla.

Oulun Maa- ja kotitalousnaisten omana hankkeena oli YmpäristöAgro II- hanke (2011-helmikuu 2015), joka sisälsi viisi erillistä laajaa osiota: maatalouden ympäristöasiat, luonnonmukainen tuotanto, lähiruoka, maatalousmaan käytön uudet näkökulmat ja eläinten hyvinvointi. Hankkeen loppuajan työhön kuului nettisivuihin liittyvä kehitystyö ja uuden ohjelmakauden tukimahdollisuuksista työstettävät sähköiset luennot. Luennot löytyvät www.ymparistoagro.fi –sivustolta kohdasta Videot. Videoita varten avattiin hankkeelle oma youtube-kanava, jotta tiedottamisaineisto löytyy helpommin ja nopeammin palvelusta. Sähköisiä luentoja toteutettiin hankkeen loppuvaiheessa 8 kpl ja näistä maiseman- ja luonnonhoidon teemoilla olevia oli 2 kpl. Aiheina olivat peltoluonnon monimuotoisuus, ympäristökorvauksen mahdollisuudet, eri ympäristösopimuksien esittelyt sekä ei-tuotannollinen investointituki, ympäristökorvauksen ravinteiden tasapainoinen käyttö ja ympäristönhoitonurmet. YmpäristöAgro –hankkeiden toiminnasta julkaistiin myös laaja raportti Katsaus hanketyöhön 2008-2015.

Vuoden 2015 viljelijätukijärjestelmän muutokseen ja nopeaan tiedontarpeeseen liittyen käynnistettiin uusi hanke ennen tukihakua: Mikä Muuttuu 2015. Sen hallinnoinnista ja toteutuksesta vastasivat ProAgria Oulu / Maa- ja kotitalousnaiset. Muuttuneessa tilanteessa yksi haastava tehtävä oli selvittää ja sopia tilaisuuksien ohjelmat ja sovittaa kaikki yhteen kuntien maaseututoimien ja muiden tahojen tiedotuksen kanssa. Hankkeen puitteissa järjestettiin kaikkiaan 18 isoa infotilaisuutta / seminaaria maaliskuu-joulukuun 2015 aikana ja niissä kaikissa käsiteltiin sekä ympäristöön, tukiehtoihin kuin talouteenkin liittyviä asioita. Edellä mainittuihin tapahtumiin osallistui yli 1200 henkilöä. Pelkästään maiseman- ja luonnonhoidon tukiin liittyviä tapahtumia edellä mainituista oli 3 kpl ja niihin osallistui noin 60 henkilöä. Mikä muuttuu 2015 –hankkeessa tiedotettiin uudesta tukijärjestelmästä myös nettisivujen kautta ja lehdistölle suunnatun erillisen tiedotesarjan kautta. Erilaisia tiedotteita julkaistiin hankkeessa 2015 aikana 54 kpl, joista maisema- ja ympäristöasiantuntijoiden laatimia tai kokoamia oli 34 kpl. Painotuotteita painettiin ja jaettiin 12 000 kpl. Sähköinen luentomateriaali ja tiedotteet jätettiin käyttöön nettiin YmpäristöAgron sivustopohjalle.

Erilaisia laaja-alaisia suunnitelmia tai raportteja valmistui noin 12 kpl, näistä esimerkkeinä erilaiset hankeraportit ja powerpointesitykset.

Rahoitus: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus EU:n maaseuturahastosta.

Jätevesineuvonta

Osallistuimme myös Haja-asutuksen jätevesineuvonnan jatkohankkeen -Jätevesihanke 2015 toteuttamiseen. Vuoden 2015 neuvontahanke tarjosi aikaisempien jätevesineuvontahankkeiden tavoin kiinteistönomistajille luotettavaa tietoa jätevesien käsittelystä ja auttoi näin välttämään virheinvestointeja. Hanke pyrki lisäämään tietoutta voimaan astuneen hajajätevesiasetuksen ja eduskunnan vahvistaman Ympäristönsuojelulain muutoksien aiheuttamista vaatimuksista sekä ottamaan huomioon kuntakohtaiset käsittelyvaatimukset. Sen puitteissa järjestettiin useita tilaisuuksia, joihin osallistui noin 200 henkilöä ja annettiin neuvontaa lähes 300 henkilölle.

Rahoitus: Ympäristöministeriö

Roolia vesienhoidon ja biotalouden asiantuntijuuteen

Oulun maa- ja kotitalousnaisten maiseman- ja luonnonhoidon asiantuntijoista yksi osallistui aktiivisesti valtakunnalliseen vesistökuunnostusverkoston toimintaan. Verkostoa rahoittavat ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö, ja ylläpidosta vastaa Suomen ympäristökeskus. Verkosto välittää tietoa ja kokemuksia vesistökuunnostuksiin liittyen. Vesienhoidon edistämiseen liittyen laadittiin hankesuunnitelma ja haettiin rahoitusta VYYHTI II – hankkeelle. Vuosina 2013–2014 toteutetun VYYHTI – hankkeen tuloksia sekä VYYHTI II -hankesuunnitelmaa käytiin esittelemässä mm. Ympäristöministeriön Vesien- ja merenhoidon neuvottelupäivillä syyskuussa 2015. VYYHTI II – hankkeen tavoitteena on rakentaa Pohjois-Pohjanmaan alueelle laaja, alan toimijat kokoava vesistökuunnostajien verkosto paikallisten kunnostajien tueksi. Lisäksi hankkeessa laaditaan pilottialuesuunnitelmia, kehitetään kunnostushankkeiden suunnittelua tukevia työkaluja sekä tuetaan paikallisten kunnostajien verkostoitumista. Hankkeen toteutus aloitetaan tammikuussa 2016.

Hankerahoitusta haettiin myös uuden ohjelmakauden mukaisiin hankkeisiin. Vuoden 2015 aikana valmisteltiin useita eri hankkeita liittyen maatalouden vesien- ja ympäristönhoitoon, vesien- ja ympäristönhoidon organisointiin, maiseman tuoteistamiseen, biotalouteen, biomassojen hyödyntämiseen ja luomuun. Näiden osalta laajoja hankesuunnitelmia laadittiin 5 kpl. Hankkeiden osalta päätöksiä jäätin odottamaan vuoden 2016 alkuun. Rahoitusta haettiin Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksesta sekä Leader toimintaryhmiltä.

Rahoitus: yksityisrahoitus

YRITYSNEUVONTA

Ruoka ja elintarvikkeet, jalostus

Oulun maa- ja kotitalousnaisten yritysneuvonnan asiantuntijoiden toteuttamaa yrittäjyyttä tukevaa neuvontaa on toteutettu ohjaamalla aloittavia yrittäjiä ja yritystoimintaansa kehittäviä yrittäjiä. Neuvontaa on tehty opastamalla tuotekehityksessä ja hinnoittelussa, ohjaamalla liiketoimintasuunnitelmia, ohjaamalla markkinointia ja yhteistyötä yrittäjien ja toimijoiden kesken, tekemällä laskelmia sekä antamalla muuta yrittäjä/yrityskohtaista ohjausta niin puhelimitse, sähköpostilla kuin yrityskohtaisin käynnein. Yhteistyötä ja verkostoitumista on tehty seudullisten yrityspalvelutoimijoiden sekä muiden toimijoiden kanssa.

Oulun Maa- ja kotitalousnaisten yritysasiiantuntijoiden tekemä ruoka- ja elintarvikeyrityksille suunnattu omavalvontaan ja hygieniaan liittyvä koulutus ja neuvonta ovat tärkeitä

yritysneuvonnan palveluja. Neuvontatyö on suunnattu erityisesti maaseudulla toimiville ruoka- ja majoituspalveluja tarjoaville yrityksille sekä muille elintarvikkeita käsitteleville yrityksille. Omavalvontasuunnitelmien laadinnassa ja päivityksessä on ohjattu yrittäjiä. Hygieniaosaamistestejä eri puolilla Pohjois-Pohjanmaata on järjestetty 23 kpl ja niihin on osallistunut 109 henkilöä. Omavalvontaan liittyviä koulutuksia järjestettiin 4 kpl ja niihin osallistui 78 henkilöä.

Oulun maa- ja kotitalousnaisten elintarvikealan yritysneuvojat tiedottavat aktiivisesti alueemme ruoka- ja elintarvikeyrityksille ajankohtaisista elintarvikealan muutoksista. Elintarvikealan yrittäjille on tiedotettu valtakunnallisista tapahtumista ja koulutuksista sekä ajankohtaisista asioista muun muassa sähköpostitse. Yrittäjiltä saadun palautteen mukaan he pitävät valtakunnallisen tiedon saantia tärkeänä. Oulun Maa- ja kotitalousnaisten elintarvikeneuvoja oli laatimassa kalataloustoimijoille kalankäsittely ja elintarvikehygienia aineistoa.

Oulun Maa- ja kotitalousnaisten yritysasiantuntijat järjestivät tilaisuuksia pakkausmerkintä-lainsäädännön muutoksista.

Ruoka- ja elintarvikealan alueellista verkostoitumista on edistetty toimimalla maakunnallisena toimijana sekä lähiruoka-alan toiminnoissa että valtakunnallisessa Aitoja makuja –verkostotyössä. Aitoja makuja -nettportaalia on esitelty ja tehty tunnetuksi yrittäjille ja kuluttajille järjestämässämme koulutuksissa ja tapahtumissa sekä osallistumalla erilaisiin tilaisuuksiin Pohjois-Pohjanmaalla.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö, yksityisrahoitus

Yritystoiminnan kehittäminen, ruoka, matkailu ja kansaivälistyminen

Oulun Maa- ja kotitalousnaisten yritysasiantuntijat neuvoivat tammi-helmikuussa Masva-hankkeen (Maaseutuyritysten asiakasvastaava – hanke) avulla maaseutumaisilla alueilla yritystoimintaa suunnittelevia henkilöitä yritysideoita arvioinnissa ja ohjasivat eteenpäin liiketoiminnan kehittämisessä. Lisäksi Masva-hankkeen Bothnia á la carte –hankeosiossa edistettiin Pohjois-Pohjanmaan matkailualan, käsityö-, elintarvikealan ja muiden maaseudun ja kaupunkialueiden yritysten verkostoitumista ja yhteistyötä ruokamatkailullisesti.

Yrittäjiltä saadun positiivisen palautteen perusteella ruokamatkailun kehittämistyötä päätettiin jatkaa ja aihepiiriin liittyen valmisteltiin Pohjoinen ruoka ja matkailu – Arctic Food and Travel –kehittämishankemuksesta Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskukseen, Maaseuturahastoon. Hankehakemus jätettiin elokuun hakuun.

Toukokuussa 2015 aloitettiin ProAgria Oulun omalla vastuulla YritysAgro - tiedonvälityshanke Pohjois-Pohjanmaan maaseutuyrittäjille ja –yrittäjiksi aikoville yksityishenkilöille. Tilaisuuksissa kerrottiin maaseutuyritysten tuki- ja hankejärjestelmän eri mahdollisuuksista. Yritystukihaku alkoi toukokuulla, mutta järjestelmä ongelmien vuoksi päätöksiä ei tullut koko vuonna, tämän ja yleisen laman vuoksi vuonna 2015 ei niinkään suunniteltu investointeja, ohjaus painottui tiedotukseen investointi tukien mahdollisuudesta, kannattavuuden varmistamisesta ja markkinoinnista. Hankkeen avulla on järjestetty yleisiä tiedotustilaisuuksia, joista maa- ja kotitalousnaisten yritysasiantuntijat järjestivät 2 tilaisuutta, yrittäjiä osallistui 8, yritysclinikoihin osallistuttiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, maa- ja kotitalousnaisten yritysasiantuntijat vastasivat esittelystä kahdessa tilaisuudessa ja yritys kohtaista neuvontaa annettiin 26 eri asiakkaalle.

Oulun Maa- ja kotitalousnaisten yritysneuvonnan asiantuntijat ovat vuosina 2012 - 2014 vieneet eteenpäin Ruokaa mereltä merelle – Mat från hav till hav –hanketta, joka oli luonteeltaan pohjoismainen verkostoyhteistyö pienten elintarvikeyritysten kesken. Hankkeen avulla Pohjois-Ruotsin, Pohjois-Norjan ja Pohjois-Suomen alueella pienten ruoka- ja elintarvikeyritysten sekä asiantuntija- ja kehittäjäorganisaatioiden kesken voitiin luoda perusta yhteistyölle. Yritykset jakoivat kokemuksiaan workshoppeissa, opintoretkillä ja vierailuilla.

Vuoden 2015 aikana käynnistettiin Interreg Pohjoinen osarahoituksella Uutta ruokaa Pohjolasta - Ny Mat från Arctic hanke, jonka aikana laajennetaan ja syvennetään elintarvike- ja matkailutoimijoiden sekä yritysten välistä verkostoitumista Pohjois-Suomen, Pohjois-Ruotsin ja Pohjois-Norjan alueilla. Hanke kestää toukokuuhun 2018 saakka. Hankkeen tavoitteena on sekä löytää uusia markkinamahdollisuuksia että oppia toisilta ja kehittää omaa yritystoimintaa ja tuotekehitystä sekä lisätä asiantuntijoiden verkostoitumista. Loppuvuodesta 2015 järjestettiin Pohjois-Norjaan opintomatka, jossa tutustuttiin elintarvikeyritysten verkostoitumismalliin sekä elintarvikejatkjalostusyrittäisiin ja matkailuyrittäisiin. Opintomatkalle osallistui 8 yritysten edustajaa sekä 3 maa- ja kotitalousnaisten yritysasiantuntijaa. Ennen opintomatkaa Suomessa järjestettiin hankkeen aloitustyöpaja, jossa oli asiantuntija-alustus Norjasta vientimaana sekä erillinen työpaja, jossa keskityttiin Norjan elintarvikeviennin kysymyksiin.

Rahoitus: Pohjois-Pohjanmaan Ely –keskus EU:n maaseuturahasto, Interreg Pohjoinen, yksityisrahoitus

Järjestötoiminta

Maaseudun naisten osallistuminen maa- ja kotitalousnaisten järjestölliseen toimintaan on vireää. Alkuvuodesta osallistuttiin runsain joukoin valtakunnalliseen järjestöriisteilyyn.

Metsästä voimaa -teemaa toteutettiin Metsästä voimaa-infoina, tilaisuudet järjestettiin yhteistyössä eri metsänhoitoyhdistysten kanssa eri puolilla maakuntaa. Tilaisuuksia pidettiin 10 kappaletta ja osallistujia oli 167. Infoissa esiteltiin Maa- ja kotitalousnaisten neuvonnalliset kampanjat; Istutamme puun – torjumme ilmastonmuutosta ja Miljoona litraa metsämarjoja sekä kotitalouden alaan kuuluvat kampanjat. Tilaisuuksissa perehdyttiin myös budjetoinnin merkitykseen ja mahdollisuuksiin yritys, yhdistys ja yksityistaloudessa.

Alkuvuodesta yhdistykset järjestivät Naisvoimaa –päiviä Metsästä voimaa –teeman parissa. Naisten metsäpäivät järjestettiin syyskuussa Rokualla yhdessä eri Metsänhoitoyhdistysten kanssa, osallistujia kaksipäiväisessä seminaarissa oli 40 naista eri puolilta maakuntaa.

Miljoona litraa metsämarjoja kampanjassa alueemme menestyi hyvin. Yksilökisan voittaja Vesa Hannonen Haapavedeltä keräsi huikean marjasaaliin: 5 050 litraa. Siikajoen Maa- ja kotitalousseuran 11-henkinen joukkue uurasti ämpäreihinsä yhteensä 7 500 litraa marjoja. Jokainen ryhmän jäsen poimi siis keskimäärin yli 670 litraa marjoja. Yksilökisassa 20 eniten marjoja poimineen henkilön joukossa 9 henkilöä oli Oulun Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksen alueelta.

Istutamme puun – torjumme ilmastonmuutosta -kampanjan aikana monet maa- ja kotitalousnaisten yhdistykset istuttivat puita esimerkiksi koulujen ja päiväkotien pihoille. Terva-Oulun Maa- ja kotitalousnaisten istuttama nimikkopuu on myös Oulun Yliopiston kasvitieteellisen puutarhan sisäpihalla.

Yhdistysten toimintaa tuettiin tekemällä yhdistysvierailuja, joissa on perehdytty yhdistysten toiminnan suunnitteluun, verkostoitumiseen ja neuvonnan teemojen toteuttamiseen. Yhdistyksille on toimitettu materiaalia, käyty kokouksissa sekä ohjattu sääntömuutosten ja muiden yhdistystoiminnassa esiin tulleiden tilanteiden selvittämisessä.

Yhdistyksiin ja jäseniin on pidetty yhteyttä kiertokirjeiden ja sähköpostin avulla. Tiedottamisessa on käytetty internet sivuja, FB –sivuja sekä Maaviesti -lehteä. Asiakkaille ja jäsenille järjestettiin opintomatka Italiaan Maaviesti –lehden lukijamatkana

Yksittäiset yhdistykset ovat hoitaneet lukuisia kahvitus- ja ruokailutilaisuuksia eri puolilla maakuntaa mm. erilaisten Metsäpäivien yhteydessä.

Maa- ja kotitalousnaiset ovat mukana Naisten Valmiusliiton Oulun alueneuvottelukunnan toiminnassa sekä Vapepan Maakuntatoimikunnassa. Paikallisia maa- ja kotitalousnaisia osallistuu koulutuksiin ja erilaisten valmiusryhmien toimintaan.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö, yksityisrahoitus

HANKKEET

1) Oulun piirikeskus vastuullisena toteuttajana

Syö hyvää, MKNK / RAY

Kaurasta kaaliin, muikusta mustikkaan – Pohjolan superruoat lautaselle, MKNK / MMM

Kasvisaarten arvoitus leikki-ikäisille, MKNK / MMM

Missä leipä kasvaa, MKNK / MMM

YmpäristöAgro, Pohjois-Pohjanmaan ELY –keskus, Maaseuturahasto, päättyi helmikuussa 2015

Mikä muuttuu 2015, Pohjois-Pohjanmaan ELY –keskus, Maaseuturahasto, alkoi maaliskuussa 2015 ja päättyi joulukuussa 2015

Bothnia á la carte –hankeosio, emohanke: Elinvoimaa ja menestystä maaseudulle: MASVA-toiminta Pohjois-Pohjanmaa 2012 -2014, Pohjois-Pohjanmaan ELY –keskus,

Maaseuturahasto, päättyi helmikuussa 2015.

Uutta ruokaa Pohjolasta – Ny Mat från Arctic, Interreg V Nord

2) Oulun piirikeskus mukana toteutuksessa

Haja-asutusalueiden jätevesihanke, Ympäristöministeriö

MASVA – Elinvoimaa ja menestystä maaseudulle, Pohjois-Pohjanmaan ELY –keskus,

Maaseuturahasto, päättyi helmikuussa 2015

YritysAgro - Tiedonvälityshanke Pohjois-Pohjanmaan maaseutuyrittäjille ja –yrittäjiksi aikoville yksityishenkilöille, Pohjois-Pohjanmaan ELY –keskus, Maaseuturahasto aloitus toukokuussa

2015

POHJOIS-KARJALAN MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUS

Johtokunta

puheenjohtaja maatalousyrittäjä
yrittäjä
maatalousyrittäjä
maatalouslomittaja
maatalousyrittäjä
maatalousyrittäjä
emäntä
sihteeri

Sari Rouvinen
Marjo Lehtonen-Sormunen
Jaana Timonen
Irja Karttunen
Marita Mustonen
Saara Kettunen
Aila Kolehmainen
toiminnanjohtaja Johanna Rinnekari

Kitee
Kontiolahti
Kitee
Liperi
Viinijärvi
Outokumpu
Rääkkylä

Toimihenkilöt

- toiminnanjohtaja Johanna Rinnekari
- elintarvikeasiantuntija Hanna Tuominen
- maisemanhoidonneuvoja Päivi Jokinen

Jäsenet ja yhdistykset

Pohjois-Karjalan Maa- ja kotitalousnaisten jäsenmäärä toimintavuonna oli 1100 henkilöä ja yhdistysten määrä 10.

TOIMINTA

Pohjois-Karjalan Maa- ja kotitalousnaisten toiminta vuonna 2015 on ollut toiminnantäyteinen, vaikka ohjelmakauden vaihdoksesta johtuen maaseudun kehittämishankkeita ei ole vielä merkittävässä määrin saatu käyntiin.

RUOKA-, RAVITSEMUS- JA KOTITALOUSNEUVONTA

Lähiruoan, ravitsemussuositusten ja pakkausmerkintöjen tunnettavuutta edistäviä kauppatapahtumia on järjestetty vuoden aikana 20. Tapahtumissa on annettu vinkkejä, miten parhaiten pystyy hyödyntämään lähialueen tuottajien ja metsien raaka-aineita. Tapahtumia on järjestetty marketeissa ja niihin on osallistunut noin 8-20 lähiruuantuottajaa / tapahtuma.

Oltiin mukana järjestämässä Koululaisten Leipäpäivää Liperin koulun 7. luokkalaisille. Koululaisten Leipäpäivässä oli 9 rastia. Rasteilla oli leipä-, terveys- ja lähiruokatieoutta, vanhojen maataloutteen liittyvien esineiden tunnistamista, maatalousmuseon tutustumista ja paalinpyöritystä. Kasvis- ja marjarastilla oli kasvisvisa. Kasvisten tunnistamisen lisäksi rastilla maistatettiin kasviksia ja marjasmoothieta sekä pidettiin ravitsemus- ja kotitalousneuvontaan liittyviä tietoiskuja. Tapahtumaan osallistui 120 oppilasta / opettajaa.

Oltiin mukana järjestämässä Liperin Leipäpäivää 25.9. Liperin Leipäpäivä oli tänä vuonna osa 140-vuotiaan Liperin Leipäpäivän juhluvuotta. Päivän yleisömäärä nousi noin 4 700:aan ja 90 näytteilleasettaja. Leipäpäivän vetovoimasta kertoo se, että kävijöitä tulee yhä useammin koko maakunnan kattavasti ja jopa maakunnan ulkopuolelta. Päivä kiinnostaa entistä enemmän myös nuoria ja lapsia. Tapahtumaan ei tulla pelkästään ostamaan sadonkorjuun herkkuja ja tapaamaan tuttuja, vaan tapahtumalla on myös merkittävä rooli ruoka- ja ravitsemusneuvonnan näkökulmasta.

Viemme pohjoiskarjalaisiin kouluihin Näe hyvä lähelläsi –toimintamallia, joka kehitettiin Liperin koulun leirikoulu- ja luokkaretkiryhmien varainkeruuseen. Malliin liittyy se, että varainhankintaa hoidetaan myymällä paikallisia elintarvikkeita ja itsetehtyjä tuotteita sekä

kirjallisuutta, joka liittyy karjalaiseen ruokakulttuuriin. Viisi koulua on ottanut Näe hyvä lähelläsi-toimintamallin käyttöönsä.

Miljoonaa litraa metsämarjoja-kampanjaa tehtiin tunnetuksi ja aktivoitiin osallistumaan kampanjaan. Tuotteistettiin kampanjan valtakunnallisen marjakisan voittomatkaksi Karelia à la carte Ruokamatka Iloiseen Marjamaakunta Pohjois-Karjalaan. Kaksipäiväisellä Ruokamatkalla tulee tutuksi marjamaakunnan lähiruokayritykset, marjojen terveellisyysarvot, karjalainen ruokakulttuuri ja karjalanpiirakoiden leivonta ”piirokoulussa”.

Järjestettiin Kevätkiekaus Kukkolan tilalla Joensuussa 16.5. Tapahtumassa oli myynnissä lähiruokatuotteita sekä annettiin puutarhaneuvontaa, yrttineuvontaa ja tarjolla oli keväistä purtavaa Kukkolan tilan navetan salissa ja kodalla. Lapsille järjestettiin poniagility. Tapahtumaan osallistui noin 400 henkilöä. Syysatona Kukkolassa tapahtumassa 18.9. kerättiin Kukkolan tilan puutarhan satoa yhdessä ja annettiin sienineuvontaa. Tarjolla oli myös syksyistä purtavaa Kukkolan navetassa ja kodalla. Syksyiseen tapahtumaan osallistui noin 300 henkilöä. Joensuun matkustajasatamassa järjestetyn Sadonkorjuutapahtuman 4.-5.9. teemana oli ruoka-, ravitsemus- ja kotitalousneuvonta. Tapahtumaan osallistui noin 2000 henkilöä.

Pohjois-Karjalan Maa- ja kotitalousnaiset yhdessä Karelia à la carte-verkoston kanssa hoitaa Kukkolan tilan kokous-, ohjelma- ja juhlapalveluja. Kukkolan tila sijaitsee 6 kilometrin päässä Joensuun keskustasta ja sen omistaa Pohjois-Karjalan Maataloussäätiö. Yhteistyötä tehdään Marttojen, 4 H –yhdistyksen ja Pohjois-Karjalan Maataloussäätiön kanssa.

Farmari maatalousnäyttely järjestettiin Joensuussa 2.-5.7.2015. Farmarin ravintolapalvelut kilpailutettiin. Oltiin mukana suunnittelemassa toteutusta ja aktivoimassa talkoolaisia. Lisäksi Kukkolan tila toimi retkikohteena, johon oltiin järjestämässä ohjelma- ja ravintolapalveluja. Lisäksi oltiin mukana muissakin Farmariin liittyvissä järjestelyissä ennen ja jälkeen tapahtuman. Farmarin kävijämäärä kohosi 80 000:een.

MAISEMAN- JA LUONNONHOIDON NEUVONTA

Vuoden maisemateko Pohjois-Karjalassa markkinoitiin yhteistyössä maakuntalehti Karjalaisen kanssa. Karjalaisessa aloitettiin artikkelisarjaa Minun maisemani, netti-lehdessä oli kiinnostuneille oma yhteydenotto-pyyntönsä ja Vuoden maisemateko oli näyttävästi esillä 2 artikkelissa. Myös jokaiselle kyläyhdistykselle lähetettiin kilpailukutsu postissa kyläkirjeen mukana. Vuoden maisemateko herätti kiinnostusta, mutta lopulta maakunnasta osallistujia oli vain kolme: Kiteeltä, Outokummusta ja Valtimolta. Vuoden maisematekoa markkinoitiin myös valtakunnallisesti Farmari-maatalousnäyttelyssä Joensuussa. Maakunnallisen voiton vei Pro Kesälahti ry.

Hankesuunnittelu: Hankekauden alkaessa suunniteltiin maisemaan ja ympäristöön kohdistuvia hankkeita. Ylimaakunnallinen ympäristöön liittyvä Ravinnerenki ja luonnontuotteiden hyödyntämiseen suuntautuva Luonnosta turvaa – hanke sekä maisemanhoitoon liittyvät 3Y ja # - Yhdessä ympäristön hoitoon -hanke muotoutuivat vuoden 2015 kuluessa. Jokaista hanketta suunniteltiin noin 1,5 vuoden ajan. Kaikki edellä mainitut hankkeet ovat yhteistyöhankkeita partnerisopimuksella.

Maisema- ja ympäristöasiantuntija osallistui myös Pohjois-Karjalan ensimmäisen luonnonsuojelulain mukaiseen maisemanhoitoalueen työryhmään. Prosessi kestää vielä pari vuotta ennen kuin maisemanhoitoalue saa virallisen statuksensa. Kesälahden Totkunniemeen tuleva maisemanhoitoalue oli myös esillä Maaseudun tulevaisuuden Maisema mahdollisuutena – artikkelisarjassa.

Maiseman ja ympäristön hoito oli esillä Farmari – maatalousnäyttelyssä Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen osastolla Joensuussa. Tunnista niittykasvi -kilpailu kiinnosti kaikkiaan noin 270 henkilöä, jotka osallistuivat kilpailuun. Palkintona oli niittyretkelle sopiva

Maa- ja kotitalousnaisten tuotepaketti. Myös aito pistoaita-elementti keräsi kiinnostuneita osastolle.

Asiantuntijan osaamista kehitettiin maaseudun ympäristökorvausjärjestelmän ja ProAgrian toiminnanhallintajärjestelmän muuttuessa. Lisäksi paikkatieto-ohjelman hallintaan liittyvää osaamista vahvistettiin MKN keskuksen järjestämällä kurssilla.

Ympäristökorvausjärjestelmän täydellisen muuttumisen myötä kaikkien entisten erityistukisopimusten uusiminen ympäristösopimuksiksi oli suuri työ keväällä. Kaikkiaan suunnitelmia tehtiin 60 kappaletta ja ohjattiin toista toimihenkilöä tekemään noin 30 täydennettävää suunnitelmaa. Suunnitelmista kuusi oli ei-tuotannollista investointikorvaushakemusta.

Neuvo 2020-järjestelmä antoi mahdollisuuden myös maatalouden luonto – ja maisemakartoituksiin. Kartoituksia tehtiin 20 eri maatilalle.

Rannat kuntoon -hanke aloitettiin Liperin Riihilammen-Reilammen alueella. Yleisötilaisuudessa ja Liperin Leipäpäivä – messuilla esiteltiin hanketta ja yleisö oli hyvin kiinnostunutta. Hankkeelle tehtiin myös Facebook-sivu. Rantojen kunnostamiseen ja vesistön parantamiseen tähtäävien toimenpiteiden kartoittaminen on hidasta ja vaatii erityistä paneutumista. Lisäksi yleisölle tiedottaminen on tärkeässä roolissa.

YRITYSPALVELUT

Yrityspalveluissa keskityttiin liiketoiminnansuunnitteluun, investointi- ja rahoitushakemusten laadintaan, alkavan yrityksen neuvontaan, palvelujen tuotteistamiseen ja ateriapalvelusuunnitteluun. Yrityksille tehtiin perustamistuki- ja investointitukihakemuksia Pohjois-Karjalan ELY-keskukseen. Hygieniaosaamiskoulutuksia järjestettiin neljä.

Kaiken kaikkiaan Pohjois-Karjalan Maa- ja kotitalousnaisten toiminnan piirissä oli vuonna 2015 noin 200 pohjoiskarjalaista yritystä. Yritysten toimialoina on elintarvike-, ravintola-, matkailu- ja GreenCare-toimiala sekä entistä merkittävämpänä myös hevostalous. Yritykset ovat pääsääntöisesti naisvetoisia perheyrityksiä.

Vuosi on ollut uusien hankkeiden suunnittelun ja yhteistyökumppaneiden etsinnän aikaa. Elintarvikealan hankkeissa on ajatuksena, että kehitetään koko elintarvikeketjua pellolta pöytään. Elintarvikealan hankkeiden lisäksi suunniteltiin GreenCare – GreenKarelia- ja ProYritys-hanketta, jossa on ajatuksena jatkaa Masva-hankkeen toteuttamaa tuloksellista työtä. Loppuvuodesta haettiin rahoitusta myös yhdelle yritysryhmähankkeelle.

Järjestettiin GreenCare-yritysten verkostoitumistapaamisia. Verkostoitumistapaamisissa käsiteltiin toimialaan ja yrittäjyyteen liittyviä ajankohtaisia asioita. Tapaamisten myötä perustettiin GreenCare-GreenKarelia alueyhdistys, jonka kummiksi saatiin kansanedustaja Merja Mäkisalo-Ropponen.

Maa- ja kotitalousnaisten koordinoiman Karelia à la carte-verkoston toiminta on ollut aktiivista yhteismarkkinoinnissa keskittyen erilaisten tapahtumien järjestämiseen ja sosiaalisen median hyödyntämiseen. Kaiken kaikkiaan verkostossa oli jäseniä vuoden lopussa 72. Vuoden 2015 Karelia à la carte yritykseksi valittiin Kotileipomo Riikonen. Karelia à la carte esittäytyy nettisivuilla: www.kareliaalacarte.fi ja Facebookissa.

Elintarviketieto esiin! – Selkeä käsitys ostettavasta ruuasta läpi ketjun -koulutus järjestettiin valtakunnallisessa Elintarvikeasetus koulutushankkeessa. Koulutukseen osallistui 17 henkilöä.

Ruokaa läheltä-hankkeessa on parannettu paikallisruuan liikkuvuutta tuottajalta/jalostajalta lopulliselle käyttäjälle. Hankkeessa kehitettiin jo olemassa olevasta HeVi-tukusta lähiruokatukku, jossa on entistä laaja-alaisempi valikoima eri tuoteryhmän tuotteita. Yhteistyön myötä jätettiin elintarvikkeiden julkisiin kilpailutuksiin yhteistarjouksia.

Kehitettiin myös useiden lähiruokaklustereiden toimintaa. Hanketta rahoitti Joensuun seudun maaseutupalvelut.

Koordinoitiin maakunnan elintarvikealan esittäytymistä Herkkujen Suomessa 20. – 22.8.2015 Helsingissä. Osastolla oli 11 toimijaa. Pohjois-Karjalan maakuntaliiton Tulevaisuusrahasto rahoitti messuesittäytymistä.

Kilpailukykyä nimisuojuustuotteista-hankkeessa tehtiin tunnetuksi suomalaisia nimisuojuustuotteita. Valtakunnallisessa paras nimisuojuustuote Facebook-äänestyksessä voiton vei ylivoimaisesti karjalanpiirakka, jonka hakijaryhmittymänä toimii Pohjois-Karjalan Maa- ja kotitalousnaiset. Toiseksi tuli kalakukko ja kolmanneksi Poron Liha.

JÄRJESTÖTOIMINTA

Metso-kävelyt pidettiin Kontiolahdella ja Joensuussa maatilamatkailuyrittäjien omilla metsäalueilla. Kävelyitä oli toteuttamassa yhteistyössä Metsäkeskus ja ELY-keskus. Osallistujia oli yhteensä noin 30 henkilöä. Enossa toteutettu Metso-kävely oli näyttäväsi esillä Maaseudun Tulevaisuudessa.

Luonnosta turvaa -hanke toteutetaan yhteistyössä Pohjois-Karjalan Marttojen ja Maaseudun sivistysliiton kanssa. Hanketta rahoittaa kahden eri alueen Leader-yhdistys. Hankkeessa tuodaan esille yhteisöllisyyden kautta luonnontuotteita ja kotitarveviljelyä. Maa- ja kotitalousnaisten asiantuntijan roolina on luonnontuotteiden neuvonta.

Metsästä voimaa -kampanjaa toteutettiin villiyrttikurssilla Liperin Roukalahdella ja neljällä ohjatulla villiyrtti-tietoiskuina Joensuussa Kukkolan Kevätkiekauksessa. Sieniä esiteltiin Joensuussa sadonkorjuutapahtumassa ja Joensuun Kukkolan Syyssatoa-tapahtumassa. Maa- ja kotitalousnaiset istuttivat myös omenapuun Joensuussa Kukkolan tilalle Kevätkiekaus-tapahtumassa.

Vuoden 2015 Maa- ja kotitalousnaisiksi valittiin Saara Kettunen Outokummusta.

VIESTINTÄ

ProAgraria Itä-Suomi –lehteen tehtiin artikkeleita yhdessä Etelä- ja Pohjois-Savon asiantuntijoiden kanssa. Aiheina olivat ruoka- ja ravitsemusneuvonta, Metso-kävelyt, Rannat kuntoon, Vuoden maisemateko, Elintarviketieto esiin! ja Vuoden 2015 Karelia à la carte-yritys.

Mediatiedotteet tehtiin Vuoden Maisemateosta, Vuoden Maa- ja kotitalousnaisesta, Vuoden Karelia à la carte-yrityksestä, Näe hyvä lähelläsi-mallista, Metso-kävelyistä, Rannat kuntoon – hankkeesta, Wanhan Kulman Puodin ja lähiruokatukun perustamisesta. Aiheet ylittivät hienosti uutiskynnyksen. GreenCare Itä-Suomi alueyhdistykselle ja Rannat kuntoon – hankkeeseen tehtiin myös omat Facebook-sivut. Radio Rex:in Kyläradioon tehtiin syksyllä haastattelu Rannat kuntoon –asiasta.

Koti ja maaseutu -lehdessä 6/2015 oli juttua Saarilan Maatilamatkailutilasta ja Kukkolan tilasta, jotka olivat Farmarin retkikohteita. Karjalaisessa oli yhden sivun juttu toiminnanjohtajan, yritysasiantuntijan toiminnasta myös yrittäjänä Kartanoravintola Koivikon Kievarissa Kiteellä.

Säännöllisesti lähetettiin tiedotteita sähköpostitse asiakkaille.

HANKKEET

Hankkeet, joissa piirikeskuksenne on ollut

1) vastuullisena toteuttajana

- Ruokamaakunta Pohjois-Karjala Herkkujen Suomessa 2015
- Ruokaa läheltä-esiselvityshanke

2) Osatoteuttajana

- Rannat kuntoon (YM)
- Luonnosta turvaa (Leader)
- EU-tukitiedotus (Maaseuturahasto)
- Kilpailukykyä nimisuojusta (Mavi)
- Elintarvikeasetuksen koulutushanke (Mavi)

POHJOIS-SAVON MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUS

Piirijohtokunta

puheenjohtaja	maatalousyrittäjä Riitta Ryhänen	Lapinlahti
varapuheenjohtaja	tilastohaastattelija Riitta Ahtiainen	Kuopio
jäsen	kotitalousopettaja Mervi Hiltunen	Lapinlahti
	maatalousyrittäjä Pirjo Lind	Kiuruvesi
	maatalousyrittäjä Sirpa Luttinen	Vesanto
	maatalousyrittäjä Päivi Ropponen	Kuopio
sihteeri	maatalousyrittäjä Tea Väänänen	Kuopio
	toiminnanjohtaja Heli Sulola	

Toimihenkilöt

- toiminnanjohtaja Heli Sulola
- ruoka- ja elintarvikeasiantuntija Sanna Louna (äitiyslomalla 12.8.–)
- ruoka- ja elintarvikeasiantuntija Viivi Valutie (Sanna Lounan sijainen 1.8.–)
- ruoka- ja yritysasiantuntija Marja Niskanen
- maisema-asiantuntija Sinikka Jokela
- hankevetäjä Helena Lehtoaro
- yrityskoordinaattori Ilona Sares (26.6.2015 alkaen)

Jäsenet ja yhdistykset

Pohjois-Savon Maa- ja kotitalousnaisten jäsenmäärä toimintavuonna oli 4 993 henkilöä ja yhdistysten määrä 96 kappaletta.

TOIMINTA

Vuoden 2015 toiminta on ollut piirikeskuksessa erittäin monipuolista ja aktiivista. Taloudellisesti vuosi oli tiukka. Hankekauden vaihdos ja uusien hankkeiden alun viivästyminen toivat taloudelliseen tulokseen loven. Kaikilla avaintulosalueilla pystyttiin kuitenkin toteuttamaan niin ammatillista kuin järjestöllistä toimintaa sekä saavuttamaan myös uusia aluevaltauksia.

RUOKA-, RAVITSEMUS- JA KOTITALOUSNEUVONTA

Toimintavuoden aikana olemme pitäneet maa- ja kotitalousnaisten yhdistyksille 22 ruoka-aiheista kurssia ja luentoja, teemoina mm. gluteeniton leivonta, terveelliset välipalat ja smoothiet, yrtit, makkarat, kalat, ruis, sienet, sushi, nuotioruoka, grillaus ja täytekakut. Kurssipaikkoina olivat mm. Iisalmi, Kiuruvesi, Vieremä, Maaninka, Pielavesi, Kuopio, Siilinjärvi, Juankoski ja Vesanto. Osallistujina on ollut sekä jäseniä että muita henkilöitä Pohjois-Savon alueelta yhteensä 390 henkilöä. Kursseilla tehtiin yleistä valistustyötä ruuasta ja ravitsemuksesta sekä ruuanlaittoon liittyvistä perinnetaidoista ja kerättiin paikallisia tapoja ja perinteitä.

Toimintavuotena osallistuttiin lukuisiin erilaisiin tapahtumiin mm. valtakunnalliseen kalastuspäivään, Elonkorjuujuhlaan sekä SATOA-tapahtumaan Kuopion torilla, syystoritapahtumaan Iisalmen torilla sekä Kalaryssäykseen Kuopiossa. Osallistuttiin myös päiväkodissa järjestettävään kalapäivään, jossa päiväkodin lapsia totutettiin kalaruokiin.

Piirikeskuksessa pidettiin myös Hevi Etsivä –tapahtumia kahdelle maakunnan koululle, joissa alakoululaiset tutustuivat osallistavan menetelmän avulla hedelmien ja vihannesten käyttöön sekä makuihin.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö

Toimintavuoden aikana pidettiin koululaisten välipalakerhoa kahdella alakoululla Kuopiossa tammikuun alusta toukokuun loppuun. Kerhot järjestettiin opetuksen päättymisen jälkeen ja kerhot oli suunnattu 3-4 luokkalaisille lapsille. Kerhoissa käytiin läpi terveellisiä välipaloja ja havainnollistavien menetelmien avulla sekä opeteltiin valmistamaan jokaisella kerhokerralla terveellinen välipala.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö, AVI sekä Olvi-säätiö

Vuoden aikana järjestettiin myös esimerkiksi työyhteisöjen hyvinvointiin liittyviä ruokakursseja sekä osallistuttiin tapahtumakokonaisuuksien suunnitteluun ja järjestelytyöhön, kuten esimerkiksi Lapinlahden juusto- ja viinijuhliin.

Mehuasematoiminta jatkui syksyllä Sorsasalossa ja siellä tavoitettiin uusia asiakkaita. Mehuasematyöhön kuului myös asiakkaiden opastus ja neuvonta mehustukseen ja sadon säilöntään liittyvissä kysymyksissä.

Rahoitus: Yksityinen rahoitus

Hanketyö

Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen hankkeista olimme toteuttamassa Superruokaa Pohjolasta, Kasvisaarten arvoitus, Missä leipä kasvaa sekä Syö hyvää –hankkeita.

Rahoitus: MKNK:n hankerahoitus (Kaurasta kaaliin, muikusta mustikkaan – superruokaa Pohjolasta / Maaseutuvirasto, Kasvisaarten arvoitus leikki-ikäisille / Kuluttajaliitto ja RAY, Missä leipä kasvaa / Leipätiedotus ja Maaseutuvirasto, Syö hyvää / Kuluttajaliitto ja RAY)

MAISEMAN- JA LUONNONHOIDON NEUVONTA

Vuonna 2015 pidettiin yksi kompostointikurssi Siilinjärvellä. Toimintavuonna järjestettiin alueella Valtakunnallinen Vuoden maisemateko –kilpailu, joka tuotti neljä tasokasta osallistujaa, ja voittajaksi valittiin Tervon maa- ja kotitalousnaiset. Tunnustus myönnettiin arvokkaasta vapaaehtoistyöstä sekä ansiokkaasta työstä kotimaiseman, ympäristön ja sitä kautta viihtyvyyden hyväksi. Hyvölän metsäsäätiö luovutti voittajille palkinnoksi raivaussahan ja kypärän.

Asiantuntijatyötä tehtiin myös osallistumalla alueellisiin työryhmiin kuten Pohjois-Savon ELY-keskuksen kulttuuriympäristöyhteistyöryhmä ja Suomen metsäkeskuksen Pohjois-Savon alueellisen metsäohjelman (AMO) työryhmä.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö

Maisemasuunnittelun asiantuntijatehtävissä Pohjois-Savossa tehtiin vuonna 2015 viljelijöille runsaasti ympäristötukisuunnitelmia. NEUVO 2020 -maatilojen neuvontajärjestelmä mahdollisti tilojen maiseman ja luonnon kartoitukset, joita maa- ja kotitalousnaisten osalta tehtiin 44 kappaletta. Tukikelpoisille kohteille laadittiin erillisenä työnä tukihakemuksen edellyttämä suunnitelma.

Rahoitus: Maaseuturahasto / Neuvo 2020 ja yksityisrahoitus

Hanketyö

Toimintavuonna piirikeskuksen maisema-asiantuntija on ollut toteuttamassa Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen Rannat kuntoon –hanketta Pohjois-Savon pilottialueella. Toimintavuonna hankkeessa tehtiin alkukartoituksia ja maastokäyntejä, pidettiin ohjausryhmän palavereita sekä tiedotettiin hankkeesta ja sen alkamisesta.

Rahoitus: Ympäristöministeriö

METSO-kävelyitä järjestettiin Pohjois-Savossa Tahkolla kaksi kertaa, yhteistyössä Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja Suomen Metsäkeskuksen kanssa. METSO-kävelyt olivat osa valtakunnallista Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen hanketta.

Rahoitus: Maa- ja metsätalousministeriö

YRITYSPALVELUT

Toimintavuotena on annettu aloittavien yrittäjien neuvontaa ja tiedottamista Pohjois-Savon alueella yhteensä 30 asiakkaalle sekä toimivien yrittäjien neuvontaa ja tiedottamista 89 yrittäjälle. Myös yrityksen omavalvontasuunnitelman teossa on autettu yrittäjää.

Toimintavuotena on osallistuttu koko Pohjois-Savon alueella Yritys-Suomi työryhmiin sekä alueellisiin ohjausryhmien kokouksiin. Pohjois-Savossa toimii Yritys-Suomen alla kolme alueellista yhteenliittymää, Ylä-Savo, Keski-Savo ja Sisä-Savo, joihin kaikkiin olemme olleet osallisena. Lisäksi on osallistuttu Yritys-Suomen koulutuksiin valtakunnallisista sähköisistä oma Yritys-Suomi välineistä sekä tiedotettu Yritys-Suomen tuomista mahdollisuuksista yritysasiakkaille.

Toimintavuoden aikana on tehty tiivistä yhteistyötä alueen kehittäjätahojen kanssa sekä suunniteltu yhteisiä infotilaisuuksia Kuopion, Tuusniemen, Kaavin, Juankosken sekä Lapinlahden yrittäjiksi aikoville yhteistyökumppaneiden kanssa. Koko Pohjois-Savon alueella on oltu mukana seudullisten yrityspalvelujen kehittämisessä osallistumalla mm. Ely-Keskuksen johdolla Kuopion seudun yritysneuvojaorganisaatioiden aamukahvitilaisuuksiin neljä kertaa vuoden mittaan sekä tapaamalla sidosryhmäkumppaneita Iisalmessa, Suonenjoella, Vesannolla, Tervossa, Varkaudessa, Kiuruvedellä ja Sonkajärvellä. Tärkeimmät sidosryhmäkumppanit, joiden kanssa kehittämistyötä yritysneuvonnan kehittämisessä on tehty, ovat olleet Pohjois-Savon ELY-keskus, Leader-ryhmät: Veturi ry, Kalkukko ry, Mansikka ry, Savon Yrittäjät, kuntien elinkeinopalvelut, maaseutuhallinto, alueen uusyrityskeskukset sekä TE-palvelut.

Päivitetty alueen yrityksiä Aitoja makuja -sivustolle ja tehty verkostossa yhteistyötä.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö

Toimintavuoden aikana hygieniakoulutusta ja -testausta on järjestetty 12 henkilölle. Testitilaisuuksia olemme järjestäneet sekä tilauksesta että avoimina tilaisuuksina. Aloittaville yrittäjille on annettu starttirahalausuntoja TE-toimiston pyynnöstä alueella. Yrityksille on annettu erilaisia asiantuntijapalveluita aloittavista yrittäjistä toimiviin yrittäjiin. Asiantuntijapalveluita on annettu mm. liiketoimintasuunnitelmien laatimisessa, tulosenusteissa, investointien kannattavuuden arvioinnissa sekä avustettu investointihakemuksissa.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö, yksityisrahoitus, Pohjois-Savon Ely-Keskus

Hankkeet

Pakkausmerkintäkoulutusta toteutettiin elintarvikepäivässä kahdella paikkakunnalla, Iisalmessa sekä Kuopiossa.

Rahoittaja: Maa- ja metsätalousministeriö

RuokaSavo –hanke alkoi vuoden 2015 kesäkuussa. Se on uusia ideoita ja uusia elinmahdollisuuksia Pohjois-Savoon tuova hanke. Toiminnan pohja ja perusta ovat Pohjois-Savon vahva perusmaatalous ja siitä kumpuavat laadukkaat elintarvikkeet. Yksi hankkeen tavoitteista on ruokamaakunnan aseman vahvistaminen paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Toinen tavoite on elintarvikeyritysten kasvun, osaamisen ja yhteistyön vahvistaminen. Kolmantena tavoitteena on ruokamatkailun jalkauttaminen Pohjois-Savoon. Hanke on kolmivuotinen koordinaatiohanke. Premium -hanke on kaksivuotinen ja se käynnistettiin 1.11.2015. Hankkeet täydentävät toisiaan ja hankkeilla on yhteiset tavoitteet. Premium -hankkeelle on haettu 80 % tuki ja 20 % on yrityksiltä laskutettavaa yksityisrahoitusta.

Rahoitus: Pohjois-Savon Ely-Keskus

JÄRJESTÖTOIMINTA

Metsästä voimaa- kampanja jatkui vuoden 2015 ja kampanjaan liittyen pidettiin mm. naismetsänomistajille suunnattu metsäilta yhdessä StoraEnson kanssa. Iltaan osallistui 30 metsänomistajaa. Piirikeskuksen edustaja osallistui ProAgria Keskusten Liiton ja Maa- ja kotitalousnaisten Keskusten valtakunnalliselle järjestöriesteilylle.

Helmikuussa osallistuttiin kolmen alueen, Maaningan, Siilinjärven ja Pielaveden yhdistysten yhteisille Ystävänpäivätreffeille, joissa yhteistyökumppaneina olivat MTK Maaninka ja Maaningan eläkeläiset. Yhdistysväkeä aktivoitiin osallistumaan Maa- ja kotitalousnaisten Keskusten organisoimaan valtakunnalliseen puunistutuskampanjaan, jossa lahjoitettiin Kirkon ulkomaanavun hyväksi rahaa puiden istutusta varten. Tapahtumia vietettiin Impin päivänä tai sen läheisyydessä. Osallistuttiin Siilinjärvellä paikallisyhdistyksen kanssa puunistutuskampanjaan, jossa yhteistyökumppanina oli paikallinen vanhusten palvelutalo sekä Siilinjärven seurakunta.

Järjestimme Pohjois-Savossa Vuoden maa- ja kotitalousnainen –valinnan. Valinta kohdistui toimintavuonna Tervon maa- ja kotitalousnaisten Teija Korhoseen. Järjestimme myös valtakunnalliseen kampanjaan liittyvän kilpailun Miljoona litraa metsämarjoja. Pohjois-Savon yksilökisan voittaja Aimo Eskelinen keräsi 1553 l marjoja ja ryhmäkisan voittajat Syväniemeltä keräsivät 2462 litraa metsämarjoja. Voittajat palkittiin edustajakokouksessa marraskuussa.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö

Järjestimme avoimen virkistys- ja makumatkan Ahvenanmaalle kesäkuussa 2015. Matkalla oli 43 osallistujaa ja tavoiteltu osallistujamäärä saatiin täyteen nopeasti, enemmänkin kyselyjä matkasta tuli. Matkan osallistujista osa oli jäseniämme ja osa muita henkilöitä. Järjestimme myös avoimen

Rahoitus: Yksityisrahoitus

VIESTINTÄ

Sähköinen viestintä

Piirikeskuksen Facebook-sivu (www.facebook.com/epmkn) päivittyy pari kertaa viikossa, ja tykkääjiä oli vuoden 2015 lopussa noin 300.

Ylläpidämme jäsenistömme sähköpostilistaa, ja lähetämme sähköisen jäsenkirjeemme kaikille sähköpostilistan henkilöille noin kerran kuussa, vuoden 2015 aikana jäsenkirjeitä lähti 10 kappaletta. Viestimme eri tapahtumista jäsenillemme erillisinä sähköposteina 10 kertaa

vuoden 2015 aikana. Tapahtumia markkinoimme säännöllisesti maa- ja kotitalousnaisten internetsivuilla.

Printtimedia ja tapahtumat

Piirikeskus lähettää materiaalia ProAgria Itä-Suomen jäsenasiakaslehteen, joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Juttuja tehdään ajankohtaisista aiheista, lisäksi lehdessä julkaistaan maa- ja kotitalousnaisten tapahtumakalenteri sekä mainoksia eri tapahtumistamme. Pidämme aktiivisesti yhteyttä maakunnan toimittajiin, ja asiantuntijamme ovatkin päässeet hyvin esille sekä maakuntaradiossa että -lehdissä ja paikallislehdissä alueellisten tapahtumien kautta.

Omille jäsenyhdistyksillemme lähetämme kaksi – kolme kertaa vuodessa paperisen järjestökirjeen. Lisäksi olemme hakeneet tietoisesti näkyvyyttä eri tapahtumissa. Tilaisuuksissa on jaettu tietoa Koti ja maaseutu –lehdessä, hankittu lisää tilaajia sekä pidetty lehden numeroita myynnissä. Lähetämme uusille jäsenillemme paperisen tervetuloa jäseneksi-kirjeen sekä esitteet toiminnastamme. Kurssimme ja tapahtumamme ovat yleensä omien jäsentemme lisäksi kaikille avoimia, joten mainostamme tapahtumiamme tasaisesti myös maakuntamme sekä paikallislehdissämme. Tapahtumamme ovat esillä sekä mainoksissa että tapahtumat-palstoilla.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö

HANKKEET

- 1.) Piirikeskus vastuullisena toteuttajana:
RuokaSavo ja Premium-hanke (Pohjois-Savon Ely-Keskus)

- 1) Piirikeskus ollut mukana toteuttamassa:
 - Syö hyvää (MKNK, rahoittajana RAY)
 - Kaurasta kaaliin, muikusta mustikkaan – Pohjolan superruoat lautaselle (MKNK, rahoittajana MMM)
 - Kasvisaarten arvoitus leikki-ikäisille (MKNK, rahoittajana MMM)
 - Missä leipä kasvaa (MKNK, rahoittajana MMM)
 - Rannat kuntoon – toimintamalli kylien ja asukkaiden käyttöön (MKNK, rahoittajana YM)
 - METSO-kävelyt (MMM)

Liite 1. Maa- ja kotitalousnaisten toimihenkilöinä vuonna 2015 toimineet

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus

Hellstedt Mirja, toiminnanjohtaja, päätoimittaja
Elttula Tiina, talous- ja hallintopäällikkö
Nätti Miia, kehityspäällikkö (yrityspalvelut)
Partanen Hannele, kehityspäällikkö (maiseman- ja luonnonhoito)
Pethman Katja, kehityspäällikkö (ruoka, ravitseminen ja kotitalous)
Varjonen Silja, vs. viestintäpäällikkö (viestintäpäällikkö Johanna Kleemolan sijainen)
Velin Helena, järjestöpäällikkö
Väisänen Kirsi, toimituspäällikkö Kirsi Väisänen (Koti ja maaseutu -lehti)

Etelä-Pohjanmaan piirikeskus

Jaskari Terhi, toiminnanjohtaja (vanhempainvapaalla 3.6. asti, opintovapaalla 4.6.–31.12.)
Viitala Kaisa, vs. toiminnanjohtaja
Asunmaa Asta, erityisasiantuntija, ruoka, kotitalous
Asunmaa Riikka, maisemasuunnittelija
Turpeinen Marika, maisemasuunnittelija

Etelä-Savon piirikeskus

Lahdenvesi-Korhonen Leena, toiminnanjohtaja
Korhonen Suvi, yritysasiantuntija
Kukkonen Mervi, ruoka-asiantuntija
Mutka-Printola Kirsi, yritysasiantuntija 23.8.2015 saakka
Ryhänen Saara, ympäristöasiantuntija

Etelä-Suomen piirikeskus

Komulainen Minna, toiminnanjohtaja (opintovapaalla 1.–31.12.2015)
Alén Karita, vt. toiminnanjohtaja
Ahro Jutta, maisema-asiantuntija
Blomqvist Laura, maisema-asiantuntija (toimivapaalla 2015)
Hirvonen Auli, maisema-asiantuntija
Kinnari Riitta, järjestöpäällikkö ja yritysasiantuntija
Koski Katriina, maisema-asiantuntija
Kunnaala Jenni, ruoka- ja yritysasiantuntija
Lento-Kemppi, yritysasiantuntija
Malin Suvi, asiantuntija
Nokkonen Satu, ruoka- ja yritysasiantuntija
Paajanen Sari, ruoka- ja yritysasiantuntija
Pakkanen Helena, maisema-asiantuntija
Penttilä Outi, ruoka- ja yritysasiantuntija
Söyrinki Riikka, maisema-asiantuntija
Veteli Hannele, ruoka- ja yritysasiantuntija

Kainuun piirikeskus

Pikkarainen Marjatta, toiminnanjohtaja (sairauslomalla 1.1.–28.2.15)
Hypén Soili, erityisasiantuntija, yrityspalvelut (ts. toiminn.johtaja 1.1.–28.2.15)
Hietakangas Henna, hanketyöntekijä (30.4.15 saakka, 27.5. - 30.6.15)
Jussila Aili, maiseman- ja luonnonhoidon asiantuntija (13.4.– 2.5.15)
Köngäs Marika, elintarvikeasiantuntija
Piirainen Marjo, ympäristön- ja luonnonhoidon asiantuntija
Ronkainen Merja, markkinointi- ja järjestösihteeri
Tolonen Hilikka, hanketyöntekijä (7.12.15 lähtien)

Keski-Pohjanmaan piirikeskus

Hylkilä Johanna, toiminnanjohtaja
Höglund Jaana, asiantuntija, maisema ja ympäristö
Saukko Auli, asiantuntija, ruoka ja ravitseminen
Varila Seija, asiantuntija, ruoka ja ravitseminen

Keski-Suomen piirikeskus

Kivimäki Eeva-Liisa, toiminnanjohtaja
Pummila Mirja, elintarvike- ja yritysasiantuntija
Salonen Paula, maiseman- ja luonnonhoidon asiantuntija

Lapin piirikeskus

Ei toimihenkilöitä

Länsi-Suomen piirikeskus

Mäenpää Mari, vs. toiminnanjohtaja
Ajosenpää Terhi, maisemasuunnittelija
Kari Anna, asiantuntija, ruoka, kotitalous
Kyyrä Henna, asiantuntija, ruoka, kotitalous, yritys
Luoto Sanna, asiantuntija
Pikkarainen Emma, tiedotus
Salminen Katri, maisemasuunnittelija
Seppälä Sanna, maisemasuunnittelija
Ylikännö Leena, asiantuntija, yritys, ruoka

Oulun piirikeskus

Tausta-Ojala Maija-Liisa, toiminnanjohtaja
Alakastari Tuula, yritysasiantuntija
Hellström Kalle, maiseman- ja luonnonhoidon asiantuntija
Hiltunen Soila, elintarvike- ja yritysasiantuntija
Keränen Arja, yritysasiantuntija
Lahdenperä Helena, ruoka- ja kotitalousasiantuntija (vuorotteluvapaa 1.–4.12.2015)
Mahosenaho taimi, maisema- ja ympäristöasiantuntija
Myllykangas Kaisa, ruoka- ja kotitalousasiantuntija
Ojalehto Maija, elintarvikeasiantuntija
Rahkila Riina, projektisuunnittelija
Satomaa Maarit, maisema- ja ympäristöasiantuntija
Talvitie Merja, projektipäällikkö

Pohjois-Karjalan piirikeskus

Rinnekarri Johanna, toiminnanjohtaja
Jokinen Päivi, maisemanhoidon neuvoja
Tuominen Hanna, elintarvikeasiantuntija

Pohjois-Savon piirikeskus

Sulola Heli, toiminnanjohtaja
Jokela Sinikka, maisema-asiantuntija
Lehtoaro Helena, hankevetäjä
Louna Sanna, ruoka- ja elintarvikeasiantuntija (äitiyslomalla 12.8.–)
Niskanen Marja, ruoka- ja yritysasiantuntija
Sares Ilona, yrityskoordinaattori (26.6.2015 alkaen)
Valutie Viivi, ruoka- ja elintarvikeasiantuntija (Sanna Lounan sijainen 1.8.–)

Liite 2. Toimintatilastot

Taulukko 1. Jäsenet, toimintayksiköt, henkilötyövuodet

Piirikeskus	Maa- ja kotitalousnaisia	Maa- ja kotitalousseuroja, kyläyhdistyksiä	Piirikeskuksessa tehdyt henkilötyövuodet
Etelä-Pohjanmaa	6 064	105	2,4
Etelä-Savo	3 534	49	4,1
Etelä-Suomi	16 181	383	10,8
Kainuu	1 391	44	2
Keski-Pohjanmaa	2 500	85	3,6
Keski-Suomi	2 576	61	2,7
Lappi	1 500	36	0,33
Länsi-Suomi	6 606	115	5,5
Oulu	4 961	286	5,3
Pohjois-Karjala	1 100	10	1,5
Pohjois-Savo	4 993	96	3,7
Yhteensä	51 406	1 270	41,9

Taulukko 2. Ammatilliseen kehittymiseen liittyvä koulutus

Piirikeskus	Maiseman- ja luonnonhoito-koulutus		Maisemanhoito-yrittäjyyteen liittyvä koulutus		Ammatillinen yrittäjäkoulutus		Omavalvonta- ja hygienia-koulutus		Ammatillinen koulutus yhteensä	
	kpl	osall	kpl	osall.	kpl	osall.	kpl	osall.	kpl	osall.
Etelä-Pohjanmaa	0	0	0	0	0	0	8	163	8	163
Etelä-Savo	0	0	0	0	3	62	1	3	4	65
Etelä-Suomi	0	0	0	0	9	201	1	11	10	212
Kainuu	0	0	0	0	9	138	0	0	9	138
Keski-Pohjanmaa	0	0	0	0	0	0	1	13	1	13
Keski-Suomi	0	0	0	0	4	205	7	123	11	328
Lappi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Länsi-Suomi	0	0	0	0	2	105	0	0	2	105
Oulu	26	312	0	0	3	120	4	78	33	510
Pohjois-Karjala	0	0	0	0	0	0	4	41	4	41
Pohjois-Savo	0	0	3	53	2	77	0	0	5	130
Yhteensä	26	312	3	53	32	908	26	432	87	1 705

Taulukko 3. Harrastepohjainen koulutus

Piirikeskus	Ruokakoulutus		Puutarha- ja ympäristökoulutus		Muut koulutus		Lyhytkurssit yhteensä	
	kpl	osallistujia	kpl	osallistujia	kpl	osallistujia	kpl	osallistujia
Etelä-Pohjanmaa	24	383	1	10	0	0	25	393
Etelä-Savo	31	468	0	0	18	939	49	1 407
Etelä-Suomi	71	984	1	10	72	1 925	144	2 919
Kainuu	7	86	0	0	16	659	23	745
Keski-Pohjanmaa	16	224	0	0	16	655	32	879
Keski-Suomi	12	692	0	0	19	729	31	1 421
Lappi	0	0	0	0	2	270	2	270
Länsi-Suomi	21	321	2	20	35	2 072	58	2 413
Oulu	37	495	0	0	34	1 456	71	1 951
Pohjois-Karjala	0	0	3	148	1	12	4	160
Pohjois-Savo	22	398	1	13	27	1 601	50	2 012
Yhteensä	241	4 051	8	201	240	10 318	489	14 570

Taulukko 4 A. Paikallistason toiminta

Piirikeskus	Kokoukset		Jäsen- ja virkistys- tilaisuudet ja - retket		Edellisistä sisältyi Metsästä voimaa -kampanjaan		Kurssit		Edellisistä sisältyi Metsästä voimaa -kampanjaan		Impin päivän tempauksia		Edellisistä puunistutus tapahtumia	
	kpl	osallis- tuvia	Luku	osallis- tuvia	kpl	osallis- tuvia	Luku	osallis- tuvia	kpl	osallis- tuvia	Luku	osallis- tuvia	kpl	osallis- tuvia
Etelä- Pohjanmaa	184	1818	417	6284	3	32	20	308	2	58	30	176	6	36
Etelä-Savo	161	1262	252	7548	22	442	41	797	7	97	27	265	14	142
Etelä-Suomi	423	3882	801	11674	23	331	110	2239	17	264	18	321	4	39
Kainuu	87	632	239	3260	5	44	22	283	7	132	3	31	1	13
Keski- Pohjanmaa	100	890	382	5259	3	41	21	319	2	58	13	324	6	187
Keski-Suomi	116	1392	92	1324	5	76	17	378	2	32	7	98	3	50
Lappi	64	541	155	3353	4	44	10	117	0	0	3	24	1	2
Länsi-Suomi	396	3375	571	9400	5	308	72	941	20	733	25	353	8	91
Oulu	327	2601	863	13551	23	184	56	833	4	81	25	387	13	213
Pohjois-Karjala	16	53	29	512	0	0	5	44	0	0	2	38	1	30
Pohjois-Savo	114	934	135	2165	7	188	34	611	10	129	7	126	3	48
Yhteensä	1988	17380	3936	64330	100	1690	408	6870	71	1584	160	2143	60	851

Taulukko 4 B. Paikallinen toiminta

Piirikeskus	Naisvoimaa- päivät		<i>Edellisistä metsästä voimaa</i>		Näyttelyt, myyjäiset, toritapahtumat		Opintoretket		Kahvitukset, muonitukset, pitopalvelutoiminta			Talkoot		Astiastojen vuokraus	
	kpl	osallis- tuvia	kpl	osallis- tuvia	kpl	osallis- tuvia	kpl	osallis- tuvia	annok- sia	kpl	talkootyö- tunteja	kpl	talkootyö- tunteja	vuokraus- kertoja	talkootyö- tunteja
Etelä-Savo	22	261	13	141	34	6321	3	105	15827	142	1971	181	1399	113	143
Etelä-Suomi	8	97	4	20	78	18339	39	580	28151	1148	7331	227	4695	331	258
Kainuu	1	9	0	0	21	2742	4	75	2083	102	1138	62	1585	30	64
Keski- Pohjanmaa	4	70	1	14	47	3165	6	65	14568	198	1690	76	914	108	84
Keski-Suomi	4	25	2	10	31	16071	9	87	6159	42	658	82	890	34	30
Lappi	2	19	2	19	13	680	4	39	1650	54	1651	30	5677	35	46
Länsi-Suomi	8	37	8	37	39	4805	14	367	18482	286	3205	49	1969	270	596
Oulu	11	142	8	93	55	14027	17	295	23863	270	5890	303	5357	262	602
Pohjois-Karjala	0	0	0	0	3	5420	2	32	1200	6	113	2	192	9	10
Pohjois-Savo	1	0	1	0	35	4620	6	104	3360	401	1436	127	2668	80	77
Yhteensä	62	690	39	334	403	82099	119	2200	134131	2855	30244	1251	26634	1517	2203

Taulukko 5A. Toimihenkilöiden työ

Piirikeskus	Esitelmät, luennot		Asian- tuntija- palvelut	Media- ja jäsentiedotus	Elintarvikekampanja- tapahtumat	
	kpl	osallistujia			kpl	osallistujia
Etelä-Pohjanmaa	15	492	39	1 604	21	2 608
Etelä-Savo	41	552	2	87	13	5 920
Etelä-Suomi	69	1 882	266	80	19	14 775
Kainuu	14	350	25	11	7	1 470
Keski-Pohjanmaa	13	407	1	128	10	4 067
Keski-Suomi	14	303	20	75	21	2 838
Lappi	1	20	2	17	0	0
Länsi-Suomi	35	1 367	188	117	20	23 069
Oulu	72	1 258	105	111	27	17 123
Pohjois-Karjala	5	80	10	41	2	4 820
Pohjois-Savo	12	377	122	38	12	8 730
Yhteensä	291	7 088	780	2 309	152	85 420

Taulukko 5B. Toimihenkilöiden työ

Piirikeskus	Opintomatkat		Muut neuvonta- tilaisuudet		Näyttelytoiminta	
	kpl	osallistujia	kpl	osallistujia	kpl	osallistujia
Etelä-Pohjanmaa	0	0	1	12	0	0
Etelä-Savo	1	43	22	303	0	0
Etelä-Suomi	12	350	57	759	5	11 970
Kainuu	3	68	9	613	0	0
Keski-Pohjanmaa	1	31	28	3 425	2	200
Keski-Suomi	1	28	10	214	5	1 700
Lappi	0	0	0	0	0	0
Länsi-Suomi	4	146	24	1 639	1	450
Oulu	5	127	8	136	1	500
Pohjois-Karjala	1	8	3	1 200	20	10 000
Pohjois-Savo	2	105	15	1 717	5	50
Yhteensä	30	906	177	10 018	39	24 870

Taulukko 6. Järjestötoiminta

Piirikeskus	Järjestölliset tapahtumat		Palvelut yhd./jäsenille	Järjestö-neuvonta
	kpl	osallistujia	kpl	kpl
Etelä-Pohjanmaa	8	11 209	3	13
Etelä-Savo	3	78	0	14
Etelä-Suomi	47	2 657	33	182
Kainuu	11	1 178	0	4
Keski-Pohjanmaa	13	759	0	3
Keski-Suomi	7	214	4	2
Lappi	2	315	0	0
Länsi-Suomi	11	548	5	4
Oulu	30	804	18	34
Pohjois-Karjala	12	700	3	3
Pohjois-Savo	2	50	4	2
Yhteensä	146	18 512	70	261

Taulukko 7. Muu kotitalousneuvonta

Piirikeskus	Kotitalous- ja kuluttajaneuvonnan palvelut	Tapahtumien ruoka- ja kahvipalvelut	
	kpl	tilaisuuksia	annoksia
Etelä-Pohjanmaa	0	0	0
Etelä-Savo	2	0	0
Etelä-Suomi	4	336	6 532
Kainuu	0	3	1 165
Keski-Pohjanmaa	0	310	7 122
Keski-Suomi	0	6	12 116
Lappi	0	0	0
Länsi-Suomi	10	4	482
Oulu	0	0	0
Pohjois-Karjala	0	25	750
Pohjois-Savo	242	13	4 159
Yhteensä	258	697	32 326

Taulukko 8. Maiseman- ja ympäristönhoito

Piirikeskus	Erityis- ympäristö- tukisuunnittelu	Ympäristö- neuvonta	Suunnittelu- palvelut	Kyläkävelyt		Kylätason suunnittelu	Aluetason suunnittelu	Maisema- selvitys	Neuvo 2020	Toimenpiteet yhteensä
	kpl	kpl	kpl	kpl	osall.	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl
Etelä-Pohjanmaa	23	30	32	1	0	0	0	0	33	119
Etelä-Savo	115	47	0	2	26	0	1	31	0	196
Etelä-Suomi	238	72	24	6	51	0	4	3	62	409
Kainuu	68	0	0	0	0	0	0	0	16	84
Keski-Pohjanmaa	4	0	2	0	0	0	0	0	0	6
Keski-Suomi	52	3	1	0	0	0	0	0	0	56
Lappi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Länsi-Suomi	81	101	17	1	50	16	1	0	67	284
Oulu	37	479	3	1	17	3	13	0	41	577
Pojois-Karjala	60	13	23	0	0	0	0	0	0	96
Pohjois-Savo	72	5	0	0	0	0	0	0	0	77
Yhteensä	750	750	102	11	144	19	19	34	219	1904

Taulukko 9A. Maaseutuyritysneuvonta

Piirikeskus	Ateria- ja ruokap. suunn.	Hygienia -testaus		Ammatill. maaseutu - yritysneuvonta	Kustann. ja invest. laskelmat	Laatu- neuvonta	Laatu- arviointi, laatusop auditointi	Oma- valv. suunnitelma	Masvateh- tävät	Toimenpiteitä yhteensä
	kpl	kpl	osallist .	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl
Etelä- Pohjanmaa	0	30	219	0	0	0	0	0	0	30
Etelä- Savo	2	3	6	6	0	0	0	0	0	11
Etelä- Suomi	0	11	73	2	0	2	0	0	99	114
Kainuu	0	0	0	1	0	0	0	6	0	7
Keski- Pohjanmaa	2	10	89	0	0	0	0	0	0	12
Keski- Suomi	0	2	2	0	0	15	0	1	0	18
Lappi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Länsi- Suomi	0	2	19	0	0	0	0	0	0	2
Oulu	0	23	109	23	0	6	0	5	54	111
Pohjois- Karjala	20	4	41	7	10	0	3	4	0	48
Pohjois- Savo	0	6	12	3	7	0	0	1	0	17
Yhteensä	24	91	570	42	17	23	3	17	153	370

9 B. Maaseutuyritysneuvonta

Piirikeskus	Markkinoinnin suunnittelu	Yritys Invest	Tuotekehitys ja hinnoittelu-neuvonta	Kassabudjetointi ja -seuranta	Muut maaseutuyrityst suunn. ja laskelmat	Yrityksen liiketoim. suunn.ohj keh.suunn.	ProAgria tulevaisuuskeskustelu	ProAgria kehittäm.- ja tulevaisuuskeskustel	Aloit. yritys. neuvonta	Starttirahalausunnot ja muut suunnitelmat	Yritysanalyysi	Siirtotaulukosta A	Yritysneuvonn. toimenpit. yhteensä
	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl
Etelä-Pohjanmaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30	30
Etelä-Savo	0	1	0	0	2	0	0	1	0	0	0	11	15
Etelä-Suomi	4	0	1	0	7	0	5	1	5	0	0	114	137
Kainuu	0	4	0	0	2	4	0	2	0	0	0	7	19
Keski-Pohjanmaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	12
Keski-Suomi	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	18	20
Lappi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Länsi-Suomi	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	3
Oulu	0	1	3	0	3	1	0	0	1	0	2	111	122
Pohjois-Karjala	15	10	20	0	0	10	0	0	15	0	0	48	118
Pohjois-Savo	5	0	0	1	12	7	1	0	8	24	0	17	75
Yhteensä	24	16	24	1	26	22	6	6	30	24	2	370	551